Hart voor Brabant

Aan de raden van de gemeenten
die deelnemen in de GGD Hart voor Brabant

Kenmerk:	DSuit41045	Datum:	4 april 2024
Behandeld door:		E-mail:	@ggdhvb.nl
Onderwerp:	Jaarstukken 2023, begroting 2025 en wijziging begroting 2024		

Geachte raad,

Hierbij sturen wij u de jaarstukken 2023, een wijziging van de begroting 2024 en de begroting 2025 van de GGD Hart voor Brabant. Het algemeen bestuur van de GGD stelt deze stukken vast in zijn vergadering van juli 2024.
Hieronder lichten wij ze toe.

Jaarstukken 2023
In het jaarverslag leest u wat we vorig jaar bereikten. Het verslag beschrijft 7 taakvelden + de extra taak die we ook in 2023 nog hadden voor de bestrijding en de beheersing van het coronavirus. Daarnaast is er een selectie van de prestaties, in ons werkgebied en per gemeente. In de jaarrekening verantwoorden we ons over de financiën. We sluiten het jaar af met een negatief saldo van € 394.000. De jaarstukken sturen wij u ter kennisname.

Wijziging begroting 2024
Er zijn wijzigingen in de begroting 2024, onder andere voor de overdracht van maternale kinkhoestvaccinatie vanuit het Gemeentefonds, voor de aanvulling van de algemene reserve en voor eenmalige transitiemiddelen voor programma Transitie naar een toekomstbestendige GGD. Omdat een deel van deze wijzigingen resulteren in een aangepaste gemeentelijke bijdrage, leggen wij deze begrotingswijziging voor zienswijze voor aan de gemeenteraden. Zie hiervoor bijgevoegde begrotingswijziging en transitieplan voor een toekomstbestendige GGD.
Het jaar 2023 is het eerste jaar dat we een zogeheten rechtmatigheidsverantwoording afgeven. Dat betekent dat het bestuur een rechtmatigheidsverantwoording afgeeft en onze accountant alleen nog een controleverklaring afgeeft over de getrouwheid (inclusief de getrouwheid van de

GGD Hart voor Brabant
Postbus 3024
5003 DA Tilburg
0900 463 64 43

www.ggdhvb.nl
info@ggdhvb.nl

ISO 9001 HKZ

rechtmatigheidsverantwoording). Voor beiden geldt dat we een goedkeurende verklaring ontvangen maar omdat de accountantsnormen nog niet zijn gewijzigd, kan de accountant nog geen definitief verslag aan de GGD overhandigen. Naar verwachting is dit wel gereed voor de vergadering van het algemeen bestuur in juli, zodat de accountant vóór die datum zijn definitieve goedkeurende accountantsverslag kan afgeven.

Begroting 2025

De begroting past binnen de kadernota 2025 die we eerder aan u voorlegden. In de begroting beschrijven we wat we in 2025 in de publieke gezondheid willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen, als uitwerking van het tweede jaar van het beleidsplan 2024-2027 'wij maken *samen* gezond gewoon'.

De uitwerking van de beleidsbegroting is veranderd van opzet; we hebben onze doelen gekoppeld aan de vier pijlers van het beleidsplan. Ook zijn we, in samenspraak met onze gemeenten, gestart met het toewijzen van onze prestatie-indicatoren aan de pijlers. Daarmee beogen we meer impactgericht te kunnen rapporteren. We zien dit als groeimodel dat in de komende jaren steeds zal worden verfijnd, zodat we in toenemende mate scherper op onze doelen kunnen rapporteren.

Zienswijzen

Op 3 juli 2024 besluit het algemeen bestuur van de GGD over de jaarstukken 2023, de wijziging van de begroting 2024 en de begroting 2025. Op basis van artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunt u uw zienswijze geven op onze begroting.

Om deze stukken toe te lichten, zal de GGD een raadsinformatie-avond organiseren voor raadsleden. Deze zal in mei plaatsvinden. U ontvangt hiervoor nog een separate uitnodiging.

Als er behoefte aan is, komen we voor nog extra toelichting de stukken graag toelichten in uw commissie of raad. Neemt u in dat geval contact op met Heleen Kamphuijs, directiesecretaris, h.kamphuijs@ggdhvb.nl of 088 368 6118.

Hoogachtend,
het dagelijks bestuur van de GGD Hart voor Brabant,
namens deze,

T.H.I. Claassen
Directeur publieke gezondheid

Bijlagen (verstuurd per e-mail):

1. Jaarstukken 2023 GGD Hart voor Brabant.
2. Cijfers per gemeente 2023 GGD Hart voor Brabant.
3. Concept Accountantsverslag 2023 (GR GGD Hart voor Brabant) d.d. 3-4-2024
4. Wijziging begroting 2024
5. Transitieplan Toekomstbestendige GGD
6. Ontwerpbegroting 2025

In bijlage 1, 2 en 6 kunt u eenvoudig navigeren middels de klikbare inhoudsopgave en door < en > onderaan de pagina te gebruiken. Via het icoon rechtsboven kunt u direct terug naar de inhoudsopgave.

CC: de colleges van B&W en de ambtenaren volksgezondheid.

Gelijke kansen op gezond leven

Jaarstukken 2023

GGD Hart voor Brabant

Inhoud

Inleiding 4
De GGD in één oogopslag 6

Jaarverslag 2023 7
1. Programma Publieke Gezondheid 9
1.1 Jeugdgezondheid 10
1.2 Gezondheidsbescherming 15
1.3 Gezondheidsbevorderingen leefstijl 21
1.4 Monitoren, signalerenen adviseren 24
1.5 Toezicht houden 26
1.6 Openbare geestelijke gezondheid 29
1.7 Publieke gezondheid bij rampen en crises 32
1.8 Programma Corona 35

2. De GGD als organisatie 37
2.1 Bestuur 38
2.2 Belangrijke ontwikkelingen 39
2.3 Kwaliteit 44
2.4 Informatieveiligheid en privacy 47
2.5 Beleidsindicatoren 48
2.6 Bedrijfsvoering 49

3. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 51
4. Onderhoud kapitaalgoederen 57
5. Financiering 58
6. Verbonden partijen 59

Jaarrekening 2023 61

1. Waardering en resultaat 62
2. Balans 64
3. Toelichting op de balans 67
4. Overzicht van baten en lasten 82
5. Toelichting op het overzicht van baten en lasten 83
5.1 Programma Publieke gezondheid - reguliere bedrijfsvoering 85
5.2 Programma Corona 87
5.3 Reserves 90
5.4 Incidentele baten en lasten 91
5.5 Rechtmatigheid 92

6. Wet normering topinkomens 93

Bijlagen 95
Bijlage 1: Cijfers 2023 | GGD Hart voor Brabant 96
Bijlage 2: Taakvelden 97
Bijlage 3: Gemeentelijke bijdrage 98
Bijlage 4: Single Information Single Audit 99

Wij beschermen, bevorderen en bewaken de publieke gezondheid

‘In 2023 bleven de opgaven in de publieke gezondheid onverminderd groot. Ook na de intensieve Corona-tijd. Het piept en het kraakt, maar ik kijk met trots terug op een jaar waarin een groot deel van de doelen uit onze beleidsvisie *Mensen gezonde kansen bieden om alles uit hun leven te halen* gerealiseerd is. Onze professionals leverden samen met onze netwerkpartners iedere dag hun bijdrage aan een betere gezondheid van alle inwoners. Met speciale aandacht voor de mensen in kwetsbare omstandigheden.’

- Thérèse Claassen, directeur publieke gezondheid GGD Hart voor Brabant

GGD Hart voor Brabant

Inleiding

2023 was het laatste jaar van de beleidsperiode 2019-2023: ‘Mensen gezonde kansen bieden om alles uit hun leven te halen’. Als mensen zich gezond voelen, kunnen ze meedoen. Dat maakt zelfredzamer én gelukkiger.

2023 was het jaar waarin de GGD zichzelf in de regio opnieuw uitvond. Samen met het bestuur stelden we een geactualiseerd basispakket vast. Dit biedt houvast voor onze basisdienstverlening de komende jaren. Met onze gezondheidsambities zetten we in op een intensievere samenwerking tussen onze gemeenten en de GGD in het samen werken aan publieke gezondheid.

Inhoudelijke uitdagingen

Landelijk werden het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend. De vergrijzing en de personele uitdagingen in de zorg leidden tot het inzicht dat er in de hele samenleving een transitie in denken van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag nodig is. Dat vroeg om intensieve samenwerking tussen gemeenten, welzijnsorganisaties, zorginstellingen en de GGD. Hierbij werden regiobeelden en -plannen ontwikkeld die de basis vormen voor de benodigde transitie. De GGD pakte haar rol door het aanleveren van de benodigde data, bij de ontwikkeling van plannen, de ketencoördinatie en in de verbinding tussen zorg en sociaal domein.
Tegelijkertijd zag de GGD zich in toenemende mate voor een belangrijke opgave staan: de zorg verandert en de GGD moet daarin meebewegen. Landelijk is een Hervormingsagenda Jeugd 2023 - 2028 opgesteld.
En preventie is meer dan ooit de sleutel tot een toekomstbestendige gezondheidszorg. Om voorbereid te zijn op de toekomst, startte de GGD het programma Toekomstbestendige GGD: financieel fit & gezond.

Personele uitdagingen

We richtten een Professionele Adviesraad op met een Professionele Adviesraad, waarbij de zorgprofessionals meer invloed krijgen op het inhoudelijk beleid van de GGD. Ook investeerden we in functie- en taakdifferentiatie om meer groei en ontwikkeling van professionals binnen de GGD te realiseren. Daarvoor stelden we het geactualiseerde functieboek vast. Hierbij bleek dat de achterstand in financiële waardering bij een aantal functiegroepen groter was dan eerder voorzien. Tegelijkertijd merkten we dat het invullen van vacatures lastiger werd in een krapper wordende arbeidsmarkt en kampten we in enkele teams met hoog ziekteverzuim, waardoor we soms de werkzaamheden moesten afschalen.
De werkdruk was hoog en het ziekteverzuim bleef een bron van zorg.
Wel zagen we in het medewerkersbetrokkenheidsonderzoek uit 2023 een voorzichtig positieve ontwikkeling ten opzichte van de onderzoeken uit 2021 en 2022. In 2023 is gestart met jaargesprekken voor meer aandacht, waardering en persoonlijke ontwikkeling van onze medewerkers.

Financiële uitdagingen

Het functiehuis was verouderd en de landelijke benchmark naar functiewaardering van verpleegkundigen en artsen liet zien dat er achterstanden waren in beloning. Het besluit om dit te actualiseren, leidde tot een extra druk op de salarislasten (€ 800.000 in 2023), die in eigen begroting moest worden opgelost. Dit verschil vingen we met enkele forse ingrepen op in de eigen begroting, maar heeft uiteindelijk geleid tot een negatief resultaat van € 400.000. Deze opwaartse druk wordt ook voor de komende jaren voorzien.

Daarnaast was er het CAO-effect: de CAO steeg veel harder dan in de begroting was meegenomen en ook deze kosten moesten binnen de begroting worden opgelost. De GGD keek halverwege 2023 tegen een flink tekort op de begroting aan en zag zich genoodzaakt om flink bij te sturen (beperkte vacaturestop, terughoudendheid bij allerlei uitgaven). De financiële reserve kwam onder druk te staan.

Keuzes maken, voor gelijke kansen op gezond leven

Aan veel overlegtafels zagen we hoe uitdagend domeinoverstijgend denken en werken is, zelfs met een gedeelde ambitie.
Kortom, 2023 was uitdagend en dwingt ons om keuzes te maken, voor gelijke kansen op gezond leven. De GGD was en is volop in ontwikkeling, waarbij er een mooie basis ligt op weg naar het Beleidsplan 2024-2027 *Wij maken samen gezond gewoon*.

's-Hertogenbosch, 28 maart 2024,
het dagelijks bestuur van de GGD Hart voor Brabant,

T.H.I. Claassen,
secretaris

W.J.L. Buijs-Glaudemans,
voorzitter

Vastgesteld door het algemeen bestuur van de GGD Hart voor Brabant
op 3 juli 2024,

T.H.I. Claassen,
secretaris

W.J.L. Buijs-Glaudemans,
voorzitter

Leeswijzer

Deze jaarstukken bestaan uit:

1. Het **jaarverslag** met de verantwoording over het werk van GGD Hart voor Brabant in 8 paragrafen, met steeds:
   - een kort overzicht van wat we voor die taak doen;
   - de resultaten in 2023, waaronder innovaties;
   - prestaties (in illustratieve cijfers: we doen dus meer dan dit);

In het tweede deel van het jaarverslag verantwoorden we ons over de bedrijfsvoering, in een aantal (wettelijk verplichte) paragrafen.

2. De **jaarrekening** met de financiële verantwoording en het resultaat.

De GGD in één oogopslag

Waar we voor staan en waar we voor gaan

Wij beschermen, bevorderen en bewaken de gezondheid van

1,1 miljoen inwoners

waarvan ruim 200.000 jeugdigen

We zetten daarbij extra in op de gezondheid van mensen in kwetsbare situaties. Zodat alle mensen gezonde kansen krijgen om alles uit hun leven te halen.

Over GGD Hart voor Brabant

800 medewerkers maken zich sterk voor de gezondheid van alle inwoners en spelen in op de lokale situatie.

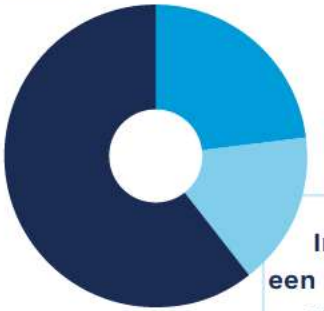

50 consultatiebureaus

19 gemeenten

5 regionale vestigingen

Geld

Investeren in een sterke publieke gezondheid is investeren in de gezondheid van alle inwoners

Inkomsten totaal 2023	€ 72,7 miljoen
Basispakket	€ 44,1 miljoen
Plustaken voor gemeenten	€ 12 miljoen
Plustaken voor anderen	€ 16,6 miljoen

Diensten

Wij maken samen gezond gewoon. Dat doen wij op de pijlers:

- Voorkomen als het kan, beschermen als het moet
- Iedereen verschillend, allemaal gelijk
- Zelf, maar niet alleen
- Overal om ons heen, binnen en buiten

- Jeugdgezondheid
- Gezondheidsbescherming
- Gezondheidsbevordering en leefstijl
- Monitoren, signaleren en advies
- Publieke gezondheid bij rampen en crises
- Toezicht houden
- Openbare geestelijke gezondheidszorg
- Overige

Per inwoner

Gemeentelijke bijdrage

Stijging door:

- indexering
- actualisering basispakket per 2024
- het Rijksvaccinatieprogramma*
- prenataal huisbezoek zwangeren in een kwetsbare situatie (vanaf juli 2022)*

* *Betekent ook: stijging Gemeentefonds*

2024: stijging door actualisering basispakket

Jaarverslag 2023

Hart voor Brabant

Het jaar 2023 was geen gemakkelijk jaar. Komend uit de Corona-hectiek moest er veel gebeuren. Ondanks het feit dat op de ambities uit de afgelopen beleidsperiode zeker resultaten werden geboekt, had de GGD óók te maken met achterstanden in het reguliere werk, waaronder de jeugdgezondheidszorg en publieke gezondheid asielzoekers. Aan de ambities die we in de afgelopen jaren niet helemáál konden waarmaken, blijven we in de komende jaren werken.

Onze ambities uit de beleidsperiode 2019-2023

Gezondheidsbevordering
Dit is onze kernactiviteit. We doen dat vanuit het individu en gericht op het collectief: de Brabantse volksgezondheid. In 2023 gaven we nog meer aandacht aan groepen die zelf meer moeite hebben om hun gezondheid te verbeteren. En de samenwerking met netwerkpartners werd steeds belangrijker, want een betere gezondheid bereik je pas echt met een benadering vanuit verschillende domeinen. De ontwikkelingen rond het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) hebben ons geholpen bij de versnelling bij het denken in 'ziekte en zorg naar gezondheid, welzijn en preventie'.

Gezonde omgeving
Een gezonde omgeving werkt positief op de gezondheid en het welzijn. Het is een thema waarmee je grote groepen bereikt en waarmee grote effecten mogelijk zijn. Dat maakt de gezonde omgeving een heel belangrijk thema waar we verschil kunnen maken voor inwoners.
De GGD lanceerde in 2023 **www.ggdomgevingsadvies.nl**, een portaal waarmee gemeenten en initiatiefnemers zelf hun antwoorden kunnen vinden op de vraag welke kansen voor gezondheid zij in hun initiatieven kunnen benutten. Voor extra advisering voor de nieuwe taken in de Omgevingswet is uitbreiding van de dienstverlening met nieuwe collega's georganiseerd. Daarmee zijn we klaar voor de Omgevingswet en kunnen we onze gemeenten goed adviseren om gezondheid te stimuleren vanuit ontwikkelingen in het ruimtelijk domein.

Inzicht
Voor een gezonde regio heb je inzicht nodig. Zo kunnen we met inwoners, gemeenten en partners bepalen waar de grootste kansen liggen. Ook willen we weten welke acties resultaten opleveren. We investeren in het verbeteren van databronnen. Door samen te werken met partners kunnen we data nog verder verrijken. Zo deden we dat in Brabant-Noord en Midden-Brabant bij de ontwikkeling van de regiobeelden.

Invoering nieuw basistakenpakket
In 2023 is het geactualiseerde basispakket vastgesteld, waarin een belangrijke wens werd waargemaakt. Namelijk dat het niet mag uitmaken waar je wieg staat, als het gaat om de toegang tot publieke gezondheidszorg. Zo werden o.a. *Nu Niet Zwanger* en *Voorzorg/Stevig Ouderschap* opgenomen in het basispakket en daarmee toegankelijk voor iedereen.

1. Programma Publieke Gezondheid

De GGD Hart voor Brabant is er voor het beschermen, bevorderen en bewaken van de publieke gezondheid. Zonder dat mensen daar altijd om vragen. Dat doen we in opdracht van 19 gemeenten in Midden-Brabant en Brabant-Noord. In dit jaarverslag leest u per taak het resultaat dat we bereikten. We verantwoorden ons met een aantal cijfers en geven enkele thema's extra aandacht. Cijfers per gemeente staan in een apart overzicht.

1.1 Jeugdgezondheid

Onze gemeenten beleggen de jeugdgezondheidszorg van 0 tot 18 jaar bij de GGD. Dit betekent dat de GGD aan alle jeugdigen een preventief gezondheidspakket aanbiedt.

We zien alle kinderen in ons werkgebied, via **contactmomenten** gebaseerd op het **Landelijk professioneel kader**. Dit is een vaste set van afspraken om de gezondheid van het kind te volgen en bij te kunnen sturen als daar behoefte aan is en om te vaccineren. Daarmee gaan we uit van de behoeften van de klant en is er ruimte voor flexibele contacten als de situatie daarom vraagt.

Prestaties

	Werkelijk 2022	Verwacht 2023	Werkelijk 2023	Toelichting
Contacten met jeugdigen	230.853	235.000	251.422	Extra contacten door COVID-19 en extra 4VO contactmomenten, meer nieuwkomers en Oekraïense kinderen.
Percentage jeugdigen dat de GGD bereikt	81%	95%	75%	Het percentage van 2023 is lager dan verwacht. Nb. 88% van de jeugdigen is in totaal al bereikt, maar een deel daarvan buiten de tijdigheidnorm. Dit percentage kan nog hoger worden. Factoren van invloed: • Norm 'Tijdigheid' is gedurende het peiljaar met terugwerkende kracht bijgesteld. • Een deel is nog niet bereikt, door achterstanden. We maken de keuze om jonge kinderen voorrang te geven ten opzichte van 5 en 9 jarigen. • Een deel bereikten we niet om diverse redenen, waaronder het niet verschijnen en niet reageren op onze uitnodigingen.
Percentage extra onderzoeken, omdat daar een aanleiding voor was	29%	25%	30%	We blijven kritisch op het doen van extra onderzoeken, maar zien hierin wel een tendens.
Percentage kinderen waarbij de GGD op huisbezoek ging, omdat daar een aanleiding voor was	2%	3%	2%	Terug naar het niveau van 2019, vóór COVID-19.
Percentage contactmomenten dat de GGD tijdig uitvoerde	77%	85%	75%	We verwachtten een hoger percentage.

	Werkelijk 2022	Verwacht 2023	Werkelijk 2023	Toelichting
Percentage jeugdigen dat van de GGD een doorverwijzing kreeg	10%	--	10%	
Aantal keren dat de GGD Stap 1 van de meldcode kindermishandeling startte	143	--	125	
Aantal jeugdigen waarmee de GGD contact heeft vanwege ziekteverzuim op school	1.948	1.700	2.093	Netto effect van COVID-19 en extra aandacht via het 2VO- en 4VO-contact. Tevens zien we dat de ziekteverzuimcasuïstiek ingewikkelder wordt.
Aantal jeugdigen dat de GGD vaccineerde (excl. COVID-19)	59.950	--	85.352	In 2023 hebben we een inhaalcampagne HPV gehad en is de leeftijd verlaagd (inhaalcohort), dit leidde tot extra gevaccineerde jeugdigen.
Aantal jongeren dat we in klas 2VO screenen op depressieve klachten	7.579	--	9.193	
Waarvan een aanwijzing voor depressiviteit	19%	--	19%	
Aantal consulten Nu Niet Zwanger, waarbij is opgeschaald	172	--	173	Door GGD en anderen.

Wat hebben we bereikt?

Gezamenlijk inschatten zorgbehoefte (hierna: GIZ-methodiek)

We zetten grote stappen om iedere jeugdige een persoonlijk 'pakket' aan te bieden op basis van landelijke richtlijnen die maatwerk mogelijk maken. Hiertoe maken we per 2023 gebruik van de GIZ-methodiek in alle contactmomenten.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ) preventieagenda

Ook bleven we met partners intensief werken aan de vier onderwerpen van de JGZ-preventieagenda: ouderschap, hechting, gezondheid en weerbaarheid. De innovatieve projecten *het verminderen van ontwikkelarmoede in de eerste 1000 dagen van het leven* en *Young Minds Matter* zijn hier goede voorbeelden van. Daarnaast evalueerden we proces en uitvoering van het wettelijk verplichte prenataal huisbezoek bij (potentieel) kwetsbare gezinnen/ aanstaande moeders.

Rijksvaccinatieprogramma

Er waren diverse nieuwe ontwikkelingen binnen het Rijksvaccinatieprogramma:

- implementatie van de maternale griepprik per oktober 2023;
- implementatie voor het toedienen van het ROTA-vaccin (druppelvaccin) per februari 2024;
- inhaal/respijt campagne HPV 18+ (samen met team Corona).

Iedere professional op zijn best

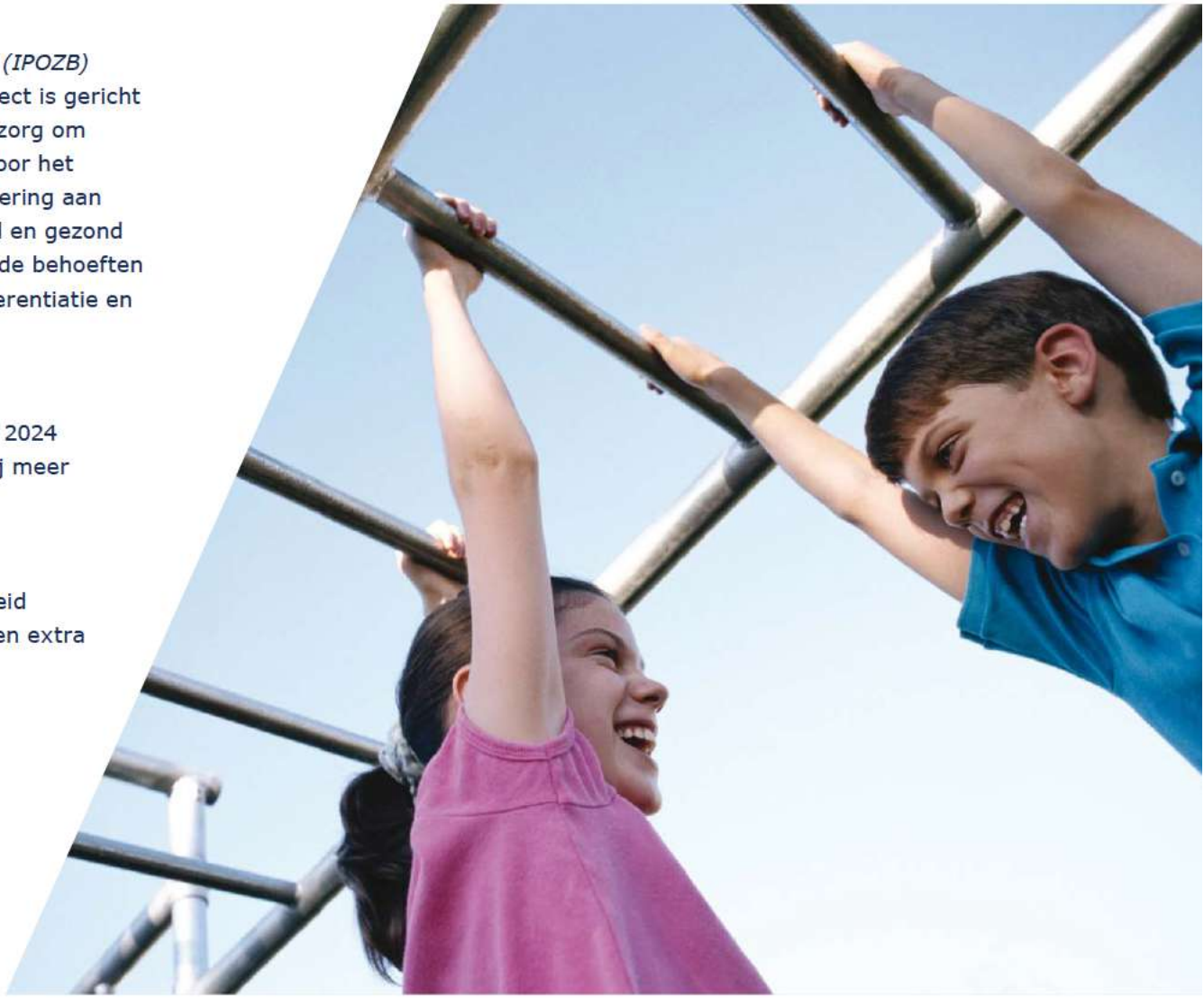
Begin 2023 is het vervolgproject *Iedere professional op zijn best (IPOZB)* gestart, het derde onderdeel van JGZ-prof. Het doel van het project is gericht op het toekomstbestendig organiseren van de jeugdgezondheidszorg om de kwaliteit en uitvoerbaarheid voor de toekomst te borgen en voor het binden en boeien van de medewerkers. Daarmee geven we uitvoering aan de doelstellingen van de jeugdgezondheidszorg: het verantwoord en gezond opgroeien van jeugdigen. We komen hiermee ook tegemoet aan de behoeften van onze medewerkers. In 2024 krijgt dit een vervolg in taakdifferentiatie en scholing van onze jeugdverpleegkundigen en teamassistenten.

Plannen door ouders

Plannen door Ouders behaalt goede resultaten in de pilotfase. In 2024 volgt uitbreiding van de pilot naar meer consultatiebureaus en bij meer contactmomenten in de leeftijd tot 12 jaar.

Publieke gezondheid asielzoekers

Ook hebben we de ontstane achterstand in de Publieke Gezondheid Asielzoekers op de Crisis Noodopvang-locaties ingelopen, door een extra mobiel team in te zetten.

Femke beschermt de publieke gezondheid

‘Met de komst van een kindje is het beeld vaak dat alles helemaal leuk en geweldig is. Helaas ervaren aardig wat ouders stress, onzekerheid of vermoeidheid. Vanuit Mamakits gaan we in gesprek met hen om samen te kijken hoe iemand in het leven staat, hoe alles verlopen is rondom de kinderwens en het vervolg. Dit geeft een goed beeld van de oorsprong van de gevoelens, zoals die op dat moment ervaren worden. Van daaruit kunnen we dan samen kijken wat helpend is voor een ouder om weer geluk te ervaren en met een energieke, positieve en vreugdevolle blik in het ouderschap te staan.’

- Femke Berndsen, jeugdverpleegkundige Oss-Ussen

GGD
Hart voor Brabant

1.2 Gezondheids-bescherming

De GGD heeft als taak om de risico's van infectieziekten te beperken, besmettingen te voorkomen en infectieziekten te bestrijden. Dit doen we onder andere met spreekuren seksuele gezondheid en reizigersadviezen, bron- en contactonderzoek bij infectieziekten (zoals legionellose en tuberculose) en het voorlichten en vaccineren van risicogroepen. Daarnaast adviseren we instellingen over infectiepreventie en houden we hygiëneaudits. Tegen tuberculose vaccineren we vanaf de leeftijd van 2 maanden.

We kijken ook naar de invloed van het milieu op de gezondheid. Het gaat dan bijvoorbeeld over luchtkwaliteit, geluidbelasting, stankoverlast, vochtige woningen en gevaarlijke stoffen, maar ook over windmolens en hoogspanningslijnen. We gebruiken onze kennis bijvoorbeeld in gebieden met intensieve veehouderij en in stedelijke gebieden. En ook klimaatverandering, verstedelijking en mobiliteit hebben effecten op de gezondheid. We kijken dan niet alleen naar de bescherming tegen risico's, maar adviseren ook over de kansen voor gezondheid(sbevordering).

Prestaties

Indicator	Werkelijk 2022	Verwacht 2023	Werkelijk 2023	Toelichting
Infectieziekten				
Aantal meldingen van meldingsplichtige infectieziekten	505	800	623	De meldingen zijn lager dan voorspeld, met name door minder kinkhoest-meldingen dan verwacht. Kinkhoest is geruime tijd weggeweest mede door COVID-19. We verwachtten dat dit in 2023 weer terug zou komen, maar dit gebeurde pas later (in het najaar).
Aantal uitbraken infectieziekten gemeld door een instelling	304	400	319	Zonder COVID-19.
Seksuele gezondheid				
Aantal soa-consulten	5.898	6.500	5.711	Volgens de Rijksregeling. We hebben meer ingezet op de kwetsbaren die de weg naar de GGD niet weten te vinden, hierdoor minder SOA consulten maar wel meer outreach.
PrEP-consulten - intake	80	20	24	Lager dan 2022, aangezien er in 2023 geen ruimte was in de pilot voor nieuwe cliënten.
PrEP-consulten - follow-up	1034	900	964	Volgens de PrEP regeling
Aantal keuzehulpgesprekken	44	40	34	
Hulpverleningsgesprekken	289	500	244	Landelijk nog weinig promotie, vanaf 2024 gaan we, naast spreekuur, meer inzetten op inloop.
Tuberculosebestrijding				
Aantal verrichtingen voor opsporing en behandeling TBC	--	5.000	8.407	
Aantal opgespoorde actieve TBC-infecties	32	30	55	In 2023 een opvallende toename aan TB patiënten en LTBI patiënten.

Aantal opgespoorde latente TBC-infecties (drager, maar niet ziek)	43	60	106	
Infectiepreventie				
Aantal infectiepreventie inspecties bij risicovolle voorzieningen	--	10	43	
Aantal infectiepreventie inspecties bij tattoo- en piercingbedrijven	105	150	138	
Inspecties Asielzoekerscentra	11	6	12	
Overige instellingen	--	80	39	O.a. crisisnoodopvang, noodlocaties Oekraïense vluchtelingen (20) en evenementen (12).
Gezondheid, milieu en veiligheid				
Aantal ontvangen vragen en klachten over milieu (en gezondheid)	323	250	333	
Aantal beleidsadviezen ruimtelijke ontwikkeling	44	27	61	
Aantal beleidsadviezen bij acute (milieu)incidenten	--	4	7 (+33 GAGS)	
Forensische Geneeskunde				
Aantal lijkschouwingen bij niet-natuurlijk overlijden	1.382	675 (excl. euthanasie	759	
Euthanasietoetsing	--	--	500	
Totaal incl. euthanasie	--	--	1.347	
Reizigers				
Aantal reizigersconsulten	10.752	9.000	9.933	
Aantal overige consulten	1.555	7.000	8.991	

Wat hebben we bereikt?

Tuberculosebestrijding

Per 1 juli 2023 startte de GGD met het nieuwe TBI-screeningsbeleid voor asielzoekerskinderen jonger dan 12 jaar en de introductie van een tuberculinehuidtest (THT) op een tuberculose-infectie. Deze THT test vindt 4 tot 6 weken na binnenkomst in Nederland plaats bij de GGD in de regio waar de kinderen op dat moment verblijven.

Samenwerking TBC

In 2023 werd een toekomstvisie op samenwerking in de regio ontwikkeld. Door de samenwerking in Zeeland, Brabant en Limburg vullen we elkaar aan in het behoud van expertise en het waarborgen van continuïteit. We werken aan het creëren van een sterke gemeenschappelijke basis, bijvoorbeeld voor het scholen, aantrekken en inwerken van voldoende gekwalificeerd personeel. Ook werken we aan de invulling van een bovenregionaal coördinerend centrum voor TBC.

Seksuele gezondheid

Er zijn in 2023 iets minder SOA-consulten uitgevoerd dan in 2022. We hebben ruimte gecreëerd in onze dienstverlening voor het bereiken van de meest kwetsbaren. Dat doen we door meer in te zetten op outreachend werken. Eén van de resultaten die we hiermee behaald hebben, is dat we in Oss bij een (daklozen)opvang een structureel spreekuur zijn gestart. Dit breiden we verder uit binnen de regio. Het vindpercentage voor SOA's van 27% is hoog, wat aangeeft dat het van belang is meer en structureel aandacht te hebben voor preventie. Naast de seksualiteitshulpverlening zijn we gestart met een anticonceptie-spreekuur. Voor PrEP hebben we stappen gezet in de samenwerking met enkele huisartsen die PrEP-cliënten in zorg hebben genomen.

Forensische Geneeskunde

Waar tot 2022 alleen de forensisch artsen de dienstverlening naar de gemeente, politie, justitie en overige opdrachtgevers verzorgden, doen ze dat nu samen met de (forensisch) verpleegkundigen. De lijkschouwingen blijven echter voorbehouden aan de gemeentelijk lijkschouwer (forensisch arts).
In politieregio Oost-Brabant is er al enige tijd een intensieve samenwerking. Vanaf 1 januari 2024 is deze samenwerking ook geformaliseerd in een centrummodel (GGD BZO-GGD HvB).
Bij de verdere inrichting van samenwerking met de GGD Zeeland, West-Brabant en Hart voor Brabant, waar de forensische zorg voor het gebied van de politie-eenheid Zeeland-West-Brabant georganiseerd wordt, werd duidelijk dat de krapte aan forensische artsen een robuuste inrichting in de weg zit.
In het laatste kwartaal is de verkenning gestart of samenwerking met een externe aanbieder van forensische diensten soelaas kan bieden.

Voor de GGD Hart voor Brabant zijn er totaal 7.903 verrichtingen uitgevoerd door het team forensische geneeskunde. Hiervan hebben 1.944 betrekking op het Centrum Seksueel Geweld Brabant Oost waarin wij een actieve rol hebben met een coördinator, casemanagers, forensisch verpleegkundige, forensisch artsen, ondersteuning en stuurgroep voorzitter.

De forensische geneeskunde heeft drie hoofdtaken.

- *Lijkschouw*: bekostigd vanuit de gemeentelijke bijdrage: waaronder lijkschouwing, euthanasietoetsing en lijkenpas/ uitstel begraven/ collegiaal overleg overlijden en melding dood minderjarige (934 keer).
- *Forensisch medische Expertise*: een verzamelbegrip voor alles waar uitsluitend het forensisch team bevoegdheden heeft. Denk hierbij ook aan onderzoek na zedendelicten en letselbeschrijvingen (1.479 keer uitgevoerd, waarvan er 1.322 bloedproeven conform artikel 8).
- *Medische Arrestantenzorg (inclusief telefonisch overleg)*: 1.983 consulten. Ook hier neemt de vraag toe.

Reizigersadvisering

Gezien de grote vraag naar spreekuren voor reizen is onze positie als vakspecialist in 2023 weer stevig neergezet. Door uitbreiding van het vaccinatie-aanbod zijn de vaccinaties op maat uitgebreid. Daarnaast is de samenwerking met reumatologen en MDL-artsen opgezocht waardoor we met vaccinaties op maat nog meer kunnen betekenen voor patiënten.

Beyza beschermt de publieke gezondheid

‘Team Tuberculose had ook in 2023 extra oog voor mensen in kwetsbare omstandigheden. Eén van onze taken is het screenen van immigranten en asielzoekers. Volgens de richtlijnen is bij binnenkomst in Nederland een longfoto verplicht. Afgelopen jaar konden asielzoekers onder de 12 jaar ook voor een Mantouxtest kiezen. Met deze huidtest sporen we steeds effectiever een tuberculose-infectie in een vroeg stadium op. Een infectie is goed te behandelen. Een mooie ontwikkeling dat we zo de kans op het ontwikkelen van een actieve Tuberculose voorkomen.’

- Beyza Turker, medisch technisch medewerker, team TBC (tuberculosebestrijding)

GGD Hart voor Brabant

1.3 Gezondheids-bevordering en leefstijl

We zorgen samen met onze ketenpartners dat de gezondheid van mensen verbetert door de omgeving gezonder te maken, door mensen te stimuleren tot gezond gedrag en door gezond gedrag gemakkelijker te maken. Voor het effectief bevorderen van de gezondheid is een integrale aanpak nodig die zich richt op individuen, groepen en hun omgeving, vanuit meer domeinen.

Prestaties

Indicator	Werkelijk 2022	Verwacht 2023	Werkelijk 2023	Toelichting
Percentage scholen met het vignet Gezonde school (of deze aanpak benutten)	36%	35 %	37%	25% heeft daadwerkelijk het vignet, 12% van de scholen volgt wel de GS aanpak, maar streeft niet naar vignet. Totaal 37%.

Wat hebben we bereikt?

Rookvrij leven voor iedereen

Een mooi voorbeeld in 2023 is een project als *Rookvrij Leven voor Iedereen*. Het project is in 2023 in aandachtswijken van 4 gemeenten van start gegaan. Een integrale wijkaanpak, waarbij samenwerking tussen het sociaal domein en publieke gezondheid kan bijdragen aan het creëren van een breder vangnet. Hierdoor krijgen mensen grip op de eigen gezondheid en kansen op een betere kwaliteit van leven.

Diverse activiteiten

Andere gezondheidsbevorderende activiteiten in 2023:

- voorlichtingen aan vluchtelingen en nieuwkomers over gezondheidszorg in Nederland;
- webinars als *Hoe overleeft mijn kind de puberteit? En ik?;*
- campagnes als *We zijn zelf het medicijn* en *30 dagen gezond;*
- lokale aanpak *Kind naar Gezonder Gewicht*.

Lokale samenwerking

Op basis van data en de (lokale) uitdagingen bepalen we samen de aanpak per doelgroep. Om effect te sorteren, moeten we het juiste doen, voor de juiste mensen, op het juiste moment en op de juiste plaats. Daarbij is er steun van landelijk beleid (onder andere **Passende Zorg**), dat ervoor zorgt dat gezondheidsbevordering geen vrijblijvende activiteit is. En er zijn gezondheidsnetwerken, met de GGD als logische partner, bijvoorbeeld als coördinator, adviseur of uitvoerder.
We hebben al veel ervaring in dit soort netwerken. Denk aan de Toegang Tilburg, de wijkgerichte samenwerking in Tilburg, de **JOGG**-projecten en de lokale coalities **Kansrijke Start**. De coronapandemie versnelde het wijkgericht werken, bijvoorbeeld bij het (fijnmazig) vaccineren.
En de dienst **Nu Niet Zwanger** is een voorbeeld van een netwerkaanpak waarin de doelgroep centraal staat, partners investeren en de opbrengsten groot zijn.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Gemeenten, zorg, welzijn en zorgverzekeraars werken vanuit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) regionaal samen aan de opgaven die er zijn in het zorgstelsel. Het doel is de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. In het hieruit voorvloeiende Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) zijn afspraken gemaakt tussen VWS, de VNG, ZN en GGD over gezondheid, preventie, sport en de sociale basis. Er is een regionale agenda opgesteld om samen te werken rondom ouderenzorg, mentale gezondheid, en gezondheidsbevordering. Een concreet onderdeel hiervan betreft de implementatie van de vijf ketenaanpakken Kansrijke Start, Kind naar Gezond Gewicht (KNGG), Overgewicht Volwassenen, Valpreventie en Welzijn op Recept.

Regionale preventie-infrastructuur

Mede dankzij de benoemde ontwikkelingen rondom IZA en GALA is de regionale preventie infrastructuur doorontwikkeld en versterkt. In Midden-Brabant zijn de gemeente en het sociaal domein aangesloten bij het bestaande Zorgnetwerk Midden Brabant. In Brabant Noordoost zijn de drie subregio's rondom de ziekenhuizen doorontwikkeld naar regionale preventie netwerken (Mooi Maasvallei in de regio Land van Cuijk en Noord Limburg; Samen in Gezondheid in de regio Oss/Maashorst/Meierij; Zorgzaam Den Bosch in de regio Den Bosch e.o.). Vanuit deze vier (sub)regionale netwerken zijn de twee regiobeelden gemaakt en zijn eind 2023 de twee regioplannen opgesteld (zie **www.dejuistezorgopdejuisteplek.nl**).

We boden de gemeente daarnaast keuzemogelijkheden om de gezondheid van haar inwoners te bevorderen. Dat deden we met informatie zoals in wijkfoto's, de Brabantse Omgevingsscan, gezondheidsmonitors en nieuwe data.

Juan bevordert de publieke gezondheid

‘Als jeugdarts vind ik dat elk kind recht heeft op een rookvrije jeugd. Een jeugd met minder luchtwegklachten, minder oorontstekingen, etc. Maar ook een jeugd met kleinere kans om later zelf te gaan roken. Zo probeer ik het stoppen met roken bij (toekomstige) ouders veel aandacht te geven. Alles begint met een goed gesprek met de (toekomstige) ouder(s) die bij je op het spreekuur komt. Ik geef graag advies hoe te stoppen en bied hulp door te verwijzen naar de juiste zorg. Ieder kind dat opgroeit in een rookvrije jeugd is er voor mij één die telt!’

- Juan Salguerro Capparós, jeugdarts, team Meierijstad en ambassadeur Rookvrije start

Hart voor Brabant

1.4 Monitoren, signaleren en adviseren

Het verwerven van inzicht in de gezondheid is een wettelijke taak, die gemeenten bij de GGD beleggen. De GGD brengt de gezondheid in wijken en buurten in kaart en adviseert over een effectieve aanpak om die te verbeteren. We werken samen met partners en gemeenten om data aan elkaar te koppelen en ontwikkelingen in gezondheid en ziekte te signaleren. Het zorgt ervoor dat we weten waar welke problemen spelen. En op welke doelgroepen we ons moeten richten.

Prestaties

Indicator	Werkelijk 2022	Verwacht 2023	Werkelijk 2023	Toelichting
Aantal tabellenboeken[1]	38	38	58	Inclusief regionaal tabellenboek Jongvolwassenenmonitor en GALA tabellenboeken.
Aantal gemeenteschetsen	19	19	38	
Aantal wijkschetsen	0	100	7	Vanwege ontwikkeling nieuw product met oplevering 2024 zijn deze schetsen alleen op vraag geactualiseerd.
Aantal overgewichtsprofielen	19	19	19	
Aantal inwoners dat lid is van het GGD-gezondheidspanel	9.470	10.000	9.421	
Aantal thematische schetsen[2]	4	4	1	
Aantal schoolschetsen VO3	43	60	61	
Aantal gemeenten waar we een BrOS-product opleveren (bijvoorbeeld gebiedsprofiel)	9	3	19	

[1] In een tabellenboek staan alle resultaten van een gezondheidsmonitor en een vergelijking met de regio en eerdere jaren.

[2] Een thematische schets is een verdiepende schets over een thema uit de gezondheidsmonitor, zoals mantelzorg of eenzaamheid.

[3] Schoolschets: de resultaten voor (alleen) de school van de screening van leerlingen. Voor de gemeente is er dan een factsheet.

Wat hebben we bereikt?

In 2023 lag de focus op het gebruik van gezondheidsinformatie door gemeenten en partners en in netwerken. Door landelijke financiering kon de GGD een extra gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen én jongvolwassenen opleveren, wat een actueler inzicht in de gezondheid van de inwoners en eventuele gevolgen van corona opleverde. Ook ondersteunden we met cijfers de gemeenten zodat zij onderbouwde keuzes konden maken in de planvorming rondom IZA en GALA.

1.5 Toezicht houden

De GGD houdt voor de gemeente toezicht op het uitvoeren van de Wet kinderopvang. Toezichthouders doen jaarlijks inspecties bij kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderbureaus. Ook inspecteren we een met de gemeente afgesproken deel van de gastouders. Daarnaast houden we toezicht op instellingen voor maatschappelijke ondersteuning (Wmo-toezicht, plustaak), bijvoorbeeld bij calamiteiten en geweldsincidenten. En op verzoek is er ander toezicht, zoals (proactief) kwaliteitstoezicht, screening van nieuwe aanbieders en signaalgestuurd toezicht.

Prestaties

Indicator	Werkelijk 2022	Verwacht 2023	Werkelijk 2023	Toelichting
Aantal inspecties kinderopvang	1.893	2.100	1.973	
Herstelaanbod (om een gebrek te herstellen)	--	--	KDV/ BSO 275 GO 169	
Kinderdagverblijven en bso	237	--	1.210	
Gastouders	198	--	732	Gastouderbureau 31
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)				
Aantal onderzoeken na incidenten Wmo	7	20	11	
Aantal kwaliteitsonderzoeken Wmo	10	10	8	2 proactief, 5 vervolgonderzoek en 1 signaalgestuurd
Aantal calamiteitenmeldingen Wmo	34	50	43	
Aantal adviezen meldpunt Wmo-toezicht	--	41	56	

Wat hebben we bereikt?

In 2023 kreeg de dialoog tussen kinderopvang, gemeente en GGD verder vorm. We voerden in alle gemeenten (op één na) het flexibel toezicht uit, met als doel een hogere kwaliteit van kinderopvang. We voerden alle inspecties uit bij kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang. Het lukte helaas niet, door hoog ziekteverzuim, alle verplichte inspecties bij gastouders uit te voeren. We stimuleerden Wmo-aanbieders om calamiteiten en geweldsincidenten te melden zodat hier actie op kon volgen. Vanaf begin 2023 verzorgen wij op verzoek van de gemeenten ook het Wmo-toezicht in het gebied van de GGD Brabant Zuidoost (BZO). Van het totaal aantal calamiteitenmeldingen zijn er 9 gedaan door zorginstellingen uit BZO. Daarnaast startte de GGD het overleg met GGD West-Brabant om ook daar het toezicht te gaan verzorgen.

Juul bewaakt de publieke gezondheid

‘Toezicht op de kinderopvang is van essentieel belang om ervoor te zorgen dat kinderen een veilige en stimulerende omgeving hebben om in op te groeien. Kinderen zijn kwetsbaar en verdienen de best mogelijke zorg en begeleiding, tijdens hun vormende jaren. Toezicht op de kinderopvang houdt zich bezig met de veiligheid voor kinderen, kwaliteit van de opvang, ondersteuning van ontwikkeling en vertrouwen van ouders. Zelf ben ik al voor langere tijd betrokken bij de ontwikkeling van kinderen, bijvoorbeeld als gymdocent en later ook bij Veilig Thuis. Hierdoor ken ik het belang van een veilige omgeving voor een kind. Ik voel me bevoorrecht om mijn steentje bij te dragen aan het welzijn en de groei van onze jongste generatie.’

- Juul Boeijen, toezichthouder, team Toezicht

GGD Hart voor Brabant

1.6 Openbare geestelijke gezondheid

De openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) richt zich op kwetsbare mensen die zorg en/of hulp nodig hebben, maar die niet zoeken of krijgen. Bijvoorbeeld dak- en thuislozen, mensen met verward gedrag, kwetsbare (jong)volwassenen, eenzame ouderen, vluchtelingen en ex-gevangenen. De samenleving verwacht dat de overheid hen een vangnet biedt. We dragen eraan bij dat zij niet tussen de wal en het schip raken.

We werken samen met zorg- en veiligheidshuizen, straatdokters en woningbouwverenigingen. We signaleren tijdig risico's en kansen en faciliteren het samenwerken van wijkteams, politie en anderen. Waar nodig begeleiden we mensen naar de juiste zorg, soms in een snelle interventie (wijk-GGD'er), soms met lange adem (zorgmijders). Hiermee helpen we die mensen maar ook de omwonenden en de politie. Het voorkomt dat iemand in de cel belandt of in (kostbare) zware zorg.

Prestaties

Indicator	Werkelijk 2022	Verwacht 2023	Werkelijk 2023	Toelichting
Aantal cliënten	1.625	1.550	1.559	
Aantal gemeenten met wijk-GGD'er	7	10	7	
Dak en thuislozen screening	71	60	82	
Aantal cliënten spreekuren dak- en thuislozen	648	60	217	Registratiesysteem was niet goed op orde, dit is verbeterd in 2024, cijfers zijn exclusief Tilburg en Oss.
Aantal woningvervuilingen	251	-	259	
Aantal onverzekerden in beeld	649	540	-	Regeling gestopt.
Aantal cases van de wijk-GGD'ers	739	750	951	

Door interne investering in het cliëntdossier en het verbeteren van de wijze van rapportage, zijn inmiddels meer en zuiverder data beschikbaar m.b.t. analyse, signalering en verantwoording van de inzet.

Wat hebben we bereikt?

Het belangrijkste is: er zijn om snel in te grijpen als dat nodig is en een negatieve situatie te verhelpen of te voorkomen. In 2023 hebben we hier nog meer op ingezet. Ook voor 2024 verwachten we een stijging van het aantal mensen in deze situaties. Daarom houden we rekening met een groter beroep van de gemeenten op ons.

Woonvervuiling

We gaven meer bekendheid aan woonvervuiling bij woningbouwcorporaties, waardoor het aantal cases steeg. Hierdoor kon de sociaal verpleegkundigen sneller casuïstiek oppakken en doorverwijzen naar de juiste hulpverlening (indien van toepassing).

Arjan beschermt de publieke gezondheid

‘Door de in 2015 ingevoerde participatiewet blijven mensen langer thuis wonen. Maar dat gaat niet altijd goed. Soms kunnen mensen het leven niet meer overzien. In de ogen van familie, vrienden en/of buurtgenoten lijken ze verward en veroorzaken overlast. Dan kijkt de wijk-GGD’er welke hulpverleners er betrokken zijn. Als er nog geen hulpverlening is, kijk ik of de persoon in kwestie open staat voor contact. Dan scan ik de persoon op gedrag, houding en voorkomen. Vanuit mijn verpleegkundig somatische en psychiatrische kennis heb ik snel een vermoeden van wat er aan de hand kan zijn. We werken ook nauw samen met de politie. Die krijgt veel meldingen van overlast door verward gedrag. De persoon in kwestie heeft vaak geen cel nodig, maar hulp. Voor mij is geen dag hetzelfde. ’s Morgens sta ik onder een brug, ’s middags in een dure villa. Het kan iedereen overkomen!’

- Arjan van Doorn, wijk GGD’er team Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ)

GGD Hart voor Brabant

1.7 Publieke gezondheid bij rampen en crises

Rampen, incidenten en crises hebben grote gevolgen. De **directeur publieke gezondheid** is verantwoordelijk voor de coördinatie van de geneeskundige hulp.

De GGD heeft een wettelijke taak in de rampenopvang en crisisbeheersing, bij vier processen:

- infectieziektebestrijding: bij uitbraken van bijvoorbeeld meningokokken of legionella;
- medische milieukunde: zoals bij een ontploffing of bij een brand met gevaarlijke stoffen;
- psychosociale hulp: coördinatie, bijvoorbeeld bij de opvang van slachtoffers;
- gezondheidsonderzoek bij rampen: advies over of inzet van een gezondheidsonderzoek.

We adviseren en ondersteunen scholen en sportverenigingen ook bij kleinere incidenten zoals seksueel grensoverschrijdend gedrag, met externe vertrouwenspersonen.

Prestaties

Indicator	Werkelijk 2022	Verwacht 2023	Werkelijk 2023	Toelichting
Meldingen van (psh)incidenten	32	17	31	--
Aantal keren psychosociale hulp bij incidenten/bijeenkomst pshi-coördinatoren	5	7	6	Van alle 31 meldingen is t.a.v. 6 casussen het PSH team opgeschaald dat 1 of meerdere keren bijeen kwam. De overige meldingen konden volstaan met advies.
Aantal oefeningen en trainingen	10	14	16	--
Aantal GGD-processen waarvoor de GGD heeft geoefend	6	--	5	De GGD heeft 5 van de 6 processen beoefend in 2023.
Aantal GGD'ers dat deelnam aan één of meerdere trainingen	87	--	112	Dit is exclusief medewerkers GHOR en HSC.

Jeannette beschermt de publieke gezondheid

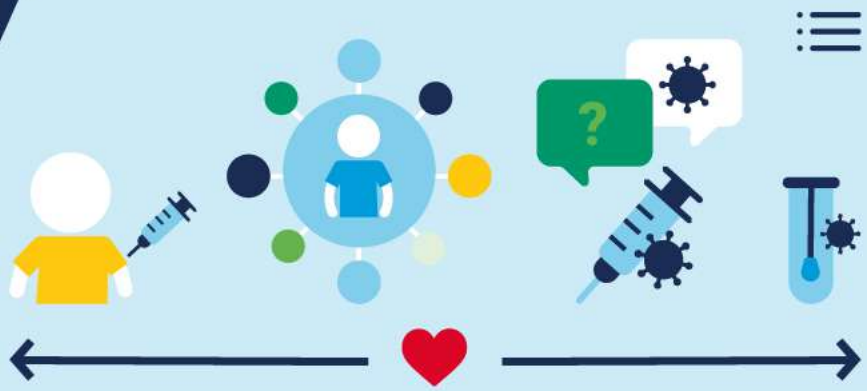

‘Met veel plezier werk ik op de noodlocatie in Oss. Op deze locatie wonen mensen met allerlei culturele achtergronden samen. Bijzonder aan deze locatie is dat Oekraïeners met andere groepen asielzoekers op dezelfde plek wonen. We kennen een groot deel van de gezinnen, die langer op deze plek verblijven. We hebben daarnaast ook regelmatig met nieuwe kinderen te maken. Ik hou me bezig met de intakegesprekken, vervolgafspraken en vaccinaties. We hebben korte lijnen met onze ketenpartners. Dat zorgt voor een fijne samenwerking. Het werken met kinderen uit allerlei verschillende delen van de wereld maakt dit onderdeel van mijn GGD-werkzaamheden ontzettend boeiend en leuk!’

- *Jeannette van Beek-Kulsdom, jeugdverpleegkundige, team Publieke gezondheid asielzoekers AZC Oss*

GGD Hart voor Brabant

1.8 Programma Corona

In de periode van april tot en met september gaf het ministerie van VWS dat de GGD'en de opdracht om paraat te staan voor een eventuele uitbraak en opschaling. Vanwege die paraatheid koos de GGD Hart voor Brabant ervoor om een wat groter team aan te houden in deze waakvlam-periode. De collega's uit het Programma Corona werden in deze periode ingezet bij de vaccinatiecampagnes HPV voor jongeren en jongvolwassenen.

Resultaten najaarscampagne 2023 (2 oktober – 31 december 2023)	Aantal
Gevaccineerde inwoners in regio GGD Hart voor Brabant	181.613
Gevaccineerde bewoners in instellingen zonder medische dienst	4.500
Thuisvaccinaties	2.500
Vaccinatielocaties tijdens najaar 2023	6
Mobiele vaccinatieteams	8

Wat hebben we bereikt

Het Programma Corona stond in het eerste semester van 2023 in het teken van afronding van de eerdere opdrachten. Dit betekende de afbouw van de verschillende activiteiten en het inkrimpen van het team. Het had ook tot gevolg dat de GGD Hart voor Brabant in het eerste half jaar van 2023 de testlocaties in het werkgebied en de vaccinatielocaties in de wijk sloot. Ook droeg het programma het bron- en contactonderzoek officieel over aan het team infectieziektebestrijding van de GGD. Door de afname van activiteiten nam het Programma Corona rond april afscheid een groot aantal medewerkers.

Najaarscampagne

Eind juli 2023 werd duidelijk dat de GGD opnieuw de opdracht kreeg voor een coronavaccinatie najaarscampagne. Begin oktober waren er weer voldoende capaciteit en voorzieningen voor het vaccineren. En met succes: op 2 oktober startte de GGD met de coronaprik najaarscampagne van de 60-plussers, mensen met een verhoogd medisch risico en bewoners van instellingen. Hieronder de resultaten in onze regio:

Het opkomstpercentage van de 60-plussers in onze regio was 54%; landelijk was de opkomst 50%. Op 28 december 2023 zijn de laatste coronaprikken gezet op de GGD-priklocatie in Veghel. De corona priklocaties zijn hierna ontruimd. Ook heeft het programma de voorbereidingen getroffen voor de opdracht die de GGD voor de eerste helft van 2024 ontving: het vaccineren van met name zwangeren en mensen met een verhoogd medisch risico na verwijzing, met ruimte voor maatwerk.

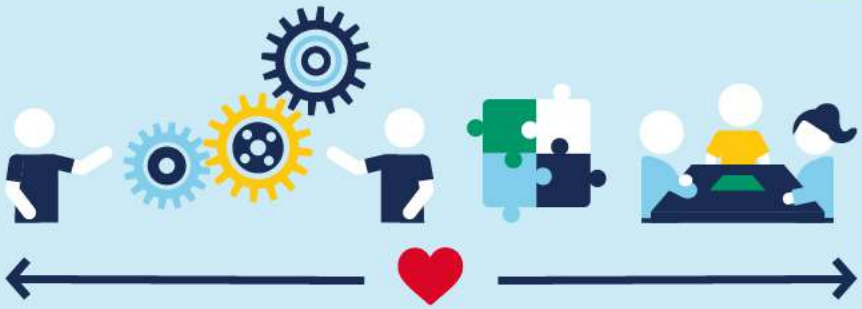

2. De GGD als organisatie

Werken aan gezondheid moet je ook goed organiseren. Het gaat dan in de eerste plaats om de mensen die het werk doen. Maar ook over kwaliteit, veiligheid, verslaglegging en verantwoording, zodat opdrachtgevers weten dat we de juiste dingen doen en het geld goed besteden.

2.1 Bestuur

De GGD Hart voor Brabant is een gemeenschappelijke regeling van 19 gemeenten in Brabant-Noord en Midden-Brabant, met een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter. Het algemeen bestuur bestaat uit vertegenwoordigers uit de colleges van B&W (zie hoofdstuk 6 van de jaarrekening).
Vanwege zijn vertrek als waarnemend burgemeester in het Land van Cuijk, legde de vorige voorzitter, Wim Hillenaar, zijn functie na bijna 10 jaar neer. Wij zijn hem dankbaar voor zijn ondersteuning in het realiseren van de doelstellingen.
In Wobine Buijs-Glaudemans, die in maart 2023 door het algemeen bestuur werd benoemd, vond de GGD een betrokken opvolger.

De GGD investeert in de betrokkenheid van de gemeenteraden. In 2023 legden we aan hen voor:

- **kadernota 2024** (met het verzoek om een zienswijze);
- **jaarstukken 2022** (ter informatie);
- **begroting 2024** (ook voor een zienswijze);
- gewijzigde **gemeenschappelijke regeling** (voor zienswijze).

Gemeenteraden en raadscommissies konden de GGD uitnodigen, bijvoorbeeld voor een toelichting op ons werk. Dit gebeurde in 2023 enkele malen.

Management

In een organisatieverordening draagt het dagelijks bestuur zijn bevoegdheden zoveel mogelijk op aan de directeur. Zij mandateert bevoegdheden daarna door aan medewerkers. Managers ondersteunen de teams bij het formuleren van hun doelen en bewaken de samenhang. Op de **website** staat een overzicht van de managers (en hun nevenfuncties)[4].

In 2023 werd de nieuwe besturingsfilosofie verder geïmplementeerd. Zelforganisatie werd voor het grootste deel verlaten en we trokken nieuwe managers aan met een kleinere span of control. We vervolgden het leiderschapsprogramma voor het inwerken van de nieuwe managementlaag en het maken van een nieuw beleidsplan.

4 De verantwoord ng vanwege de Wet normer ng top nkomens staat n hoofdstuk 6 van de aarreken ng.

2.2 Belangrijke ontwikkelingen

Indicator	31-12-2023			31-12-2022		
	Normale bedrijfsvoering	Corona	Totaal	Normale bedrijfsvoering	Corona	Totaal
Aantal medewerkers in dienst	873	2	875	823	7	830
Aantal fte	685	2	687	630	6	636
Deeltijdwerkers	--	--	81%	--	--	82%
Aantal inhuurkrachten	93	165	258	115	475	590
fte inhuurkrachten	52	19	71	79	246	325
Totaal aantal medewerkers	966	167	1.133	938	482	1.420
Totaal aantal fte	737	21	758	709	252	960
Stagiaires	--	--	39	--	--	32
Ziekteverzuim	--	--	7,3%	--	--	7,2%

De GGD als werkgever

We willen een goede werkgever zijn. We vinden het belangrijk dat onze medewerkers zich gezien en gehoord voelen, dat er sprake is van werkplezier en vitaliteit. We voerden een medewerkersbetrokkenheidsonderzoek uit en gebruikten de uitkomsten voor het versterken van het aantrekkelijke werkgeverschap. Belangrijke thema's zijn duurzame inzetbaarheid en vitaliteit van onze medewerkers. We willen de gezondheidszorg/publieke gezondheid toegankelijk en betaalbaar houden en tegelijkertijd een goede kwaliteit behouden. Daarvoor hebben we álle professionals in hun kracht nodig, nu en in de toekomst.

We investeren in de ontwikkeling van medewerkers binnen en buiten hun vakgebied. Dit deden we gedurende 2023 door hiervoor aandacht te hebben in de gesprekscyclus. We werken samen als opleidings-GGD bij het opleiden van verpleegkundigen en artsen. We actualiseerden het bestaande functiehuis om functies die in de afgelopen tijd veranderd zijn en om nieuwe functies een plek te geven met een juiste salarisindeling, binnen een meer marktconform functiegebouw.

We werkten eraan om 'gezond en veilig werken' beter te borgen en te verankeren binnen onze organisatie. Onze aandacht is hierbij gericht op de verdere ontwikkeling van duurzame Arbo- en BHV-inrichting.

Huisvesting

Het GGD-bestuur stelde in 2017 een huisvestingsvisie vast, met als doel: goede huisvesting die bijdraagt aan betere diensten op meer plaatsen en aan het samenwerken in netwerken. Daarmee werden ook onze beloften in de beleidsvisie: klantgericht werken, vernieuwen en verbinden ingelost.
Met de ingebruikname van de nieuwe regiolocatie in Uden in het voorjaar van 2023 zijn alle regiolocaties van het huisvestingsplan gerealiseerd.

Daarmee is het project huisvestingsvisie afgerond. Met deze grote herhuisvestingsoperatie hebben we een structurele jaarlijkse besparing gerealiseerd van € 450.000 per jaar. Deze zetten we in voor informatieveiligheid en bescherming persoonsgegevens (€ 250.000) en om een klein deel van de effecten van het onderhoud van ons functieboek op te vangen in onze begroting (€ 200.000).

Verslag Ondernemingsraad

Er speelde dit jaar veel in de organisatie en daardoor ook voor de OR.
De OR heeft 10 instemmingsaanvragen en 3 adviesaanvragen gekregen.
Instemmingsaanvragen:

1. Afgerond: *Informatiehuishouding in control*
2. Afgerond: *MIM protocol*
3. Afgerond: *Handreiking alleen werken*
4. Afgerond: *Budgetverdeling leren en ontwikkelen 2023*
5. Afgerond: *Aanbesteding Pakket van eisen Arbodienstverlening*
6. Afgerond: *NEN7510*
7. Afgerond: *Overeenkomst samenwerking forensische geneeskunde* (wijziging regeling inzake arbeidszaken)
8. In behandeling: *Budgetverdeling leren en ontwikkelen 2024*
9. In behandeling: *Iedere professional op z'n best (IPOZB)*
10. Afgerond: *Aanbesteding Arbodienst*

Adviesaanvragen:

1. In behandeling: *IPOZB pilots*
2. In behandeling: *IPOZB investering 1ste 2 groepen scholen*
3. Afgerond: *Overeenkomst samenwerking forensische geneeskunde (wijziging in de* organisatie)

Daarnaast betrok de directeur de OR bij diverse onderwerpen, waaronder:

- ontwikkeling binnen het HSC en de GHOR;
- duurzame samenwerking met andere GGD-en;
- Vaccinatie expertise centrum;
- leerhuisconcept.

2023 stond ook in het teken van tussentijdse verkiezingen. Eind mei 2023 was door aanwas van 3 nieuwe leden de OR weer compleet (9 leden). Helaas zijn 2 leden gestopt en zullen we in 2024 gericht naar versterking gaan kijken.

Overig

Bij 2 onderzoeken onder medewerkers -psychosociale arbeidsbelasting en medewerkersbetrokkenheid - die in 2023 hebben plaatsvonden- is de OR intensief betrokken geweest bij het bespreken van de uitkomsten en de acties die hieruit voortkomen.

De OR heeft ook aandacht besteed aan zijn herkenbaarheid in de organisatie. Naast een eigen tegel op Hartslag en de nieuwsbrieven, is er een infographic en een OR-filmpje ontwikkeld. Daarnaast gaf de OR, mede in het kader van het inwerken van nieuwe managers een presentatie over medezeggenschap en de rol van de OR. De reacties daarop waren positief.

Ook heeft de OR verschillende malen bijeenkomsten georganiseerd voor de OR-contactpersonen uit de teams gehouden. Hierdoor weten we wat er bij collega's speelt.

De relatie met het MT verliep constructief; de OR wordt door het MT goed meegenomen in en bijgepraat over ontwikkelingen binnen de organisatie.

Professionele Adviesraad (PAR)

In 2023 startten we met de Professionele Adviesraad (hierna PAR), waarmee zorgprofessionals meer invloed krijgen op het inhoudelijk beleid van de GGD. De PAR (in oprichting) gebruikte 2023 voor inrichting en ontwikkeling. In 2024 zullen verkiezingen plaatsvinden. De PAR ontving 2 adviesaanvragen, waarvan hij er in 2023 één afrondde.

Automatisering en informatisering

In de afgelopen jaren zijn de mogelijkheden om 'hybride' te werken toegenomen: we kiezen die locatie die het best bij onze werkzaamheden past. Binnen het project 'Zo werken wij… hybride' is breed aandacht besteed aan diverse aspecten hiervan, zowel beleidsmatig als praktisch (hoe ziet een geschikte thuiswerkplek eruit). Het opleidingsaanbod werd uitgebreid met een training 'effectief overleggen in gemêleerde groepen' (zowel fysiek als online) om GGD-collega's digitaal vaardig te maken én te houden.

Multidisciplinair datateam

'Datagedreven werken' is een thema waarin we als GGD blijven ontwikkelen. Lerend van de positieve ervaringen uit de coronaperiode is een multidisciplinair team ingericht waarin data-specialisten en professionals in korte ontwikkelslagen nauw samenwerken aan het realiseren van informatieproducten, zoals rapportages en dashboards.

Autorisatiebeheer

De coronaperiode benadrukte ook het belang om de toegankelijkheid van onze informatie goed te regelen. We startten een project 'rolgebaseerd autorisatiebeheer' dat organisatiebreed tot doel had werkprocedures aan te scherpen en de juiste toegangsrechten aan de juiste medewerkers toe te kennen en te onderhouden.

Door met andere GGD'en en GGD GHOR Nederland samen te werken op het terrein van informatievoorziening en ICT kunnen we onze krachten bundelen. Dit komt tot uiting door: op bestuurlijk niveau te verkennen waar de mogelijkheden liggen, door de aansluiting met de landelijke i-Strategie én door actief door detachering te participeren in het landelijke programma Pandemisch parate informatievoorziening voor de infectieziektebestrijding.

Informatie- en archiefbeheer

In lijn met de wettelijke bepalingen rondom archivering richten we ons informatiebeheer in. In 2023 werkten we aan het ontwikkelen van de bijbehorende technische voorzieningen. De komende jaren staan in het teken van het stap voor stap implementeren daarvan. Om de uitgangsituatie in kaart te brengen is een start gemaakt met de interne auditgesprekken bij die teams waarvoor een goed archiefbeheer het meest relevant wordt geacht. Periodiek vindt afstemming met de toezichthouder plaats.

Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Deze is in de plaats gekomen van de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB). Vanaf 1 mei 2022 is het mogelijk om een Woo-verzoek in te dienen via de **website** van de GGD.
In 2023 ontving de GGD 2 Woo-verzoeken, die beiden in behandeling zijn genomen. Bij één Woo-verzoek is de verzochte informatie aan de verzoeker verstrekt. Eén Woo-verzoek is aan het einde van het verslagjaar nog in behandeling. Naast Woo-verzoeken ontvangt de GGD soms ook verzoeken om zienswijzen op de Woo-verzoeken van derden. Hierin wordt gevraagd of informatie met betrekking tot de GGD openbaar gemaakt mag worden door een derde partij.

Naast de verplichting om informatie op verzoek openbaar te maken, bevat de Woo ook een inspanningsverplichting om diverse besluiten en beleidsstukken openbaar te maken. Belangrijke beleidsdocumenten zoals jaarstukken en de beleidsbegrotingen waren uiteraard al openbaar. Op dit moment zijn we bezig om een omgeving en een werkproces in te richten waarmee we op een toegankelijke manier de informatie ontsluiten.

Duurzaamheid

Binnen de GGD zijn al diverse teams, programma's en projecten bezig met het thema duurzaamheid en planetaire gezondheid. Zo nemen team Gezondheid, milieu en veiligheid en de programma's gezonde leefomgeving en gezonde school klimaatverandering mee in gezondheidsbevordering en advisering.
Ook op het gebied van bedrijfsvoering worden stappen gezet om te verduurzamen. We troffen voorbereidingen voor het verduurzamen van de afvalstromen en de toekomstige wettelijke verplichting van 'duurzaamheidsverslaglegging'.
We stuurden steeds meer op duurzaamheid, ook bij aanbestedingen, en stelden extra eisen. Zo leasen we alleen nog elektrische auto's en kozen we voor duurzame elektriciteit. Er zijn energiezuinige koffieapparaten met duurzame koffie en thee. Zestig procent van de producten in onze kantines is biologisch en duurzaam. Wanneer mogelijk stellen we voorwaarden rondom social return, bijvoorbeeld bij de catering; zo werkt in Tilburgse ten minste één medewerker met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ook vanuit de nieuwe toekomstvisie 'Wij maken *samen* gezond gewoon' is de GGD een plek is waar bezoekers, werknemers en samenwerkingspartners worden gestimuleerd en gefaciliteerd om de groene keuze te maken.

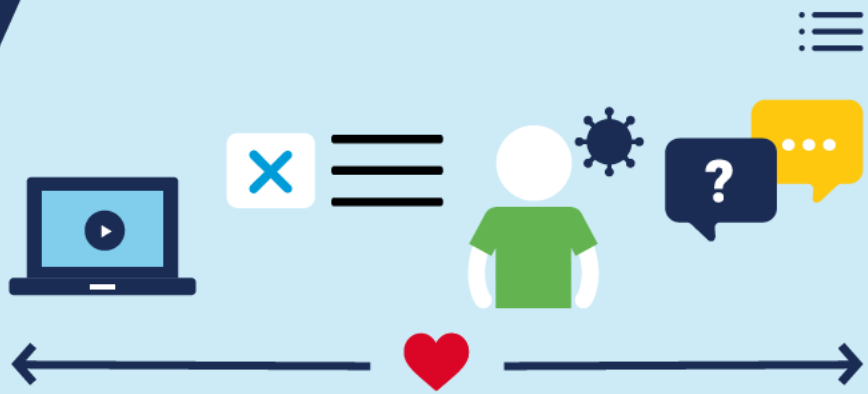
Eind 2023 startten we het project 'De duurzame Brabantse GGD'en', waarin we samenwerken aan zorg met het laagst mogelijke effect op klimaat, milieu en leefomgeving. Met minimale uitstoot van broeikasgassen en impact op de leefomgeving en met spaarzaam en circulair gebruik van materialen.

Planning en control

In 2023 hielden we voortdurend bij of onze activiteiten passen binnen de mogelijkheden. We maakten hiervoor een financiële planning en verantwoordden ons in de cyclus van beleidsplan, kadernota, begroting, bestuursrapportage en jaarstukken. Zo zijn onze processen transparant, werkt de organisatie doelmatig, zijn de risico's inzichtelijk, aanvaardbaar en beheersbaar en is de managementinformatie tijdig, juist en volledig.
We verbeterden ons begrotingsmodel en de kwartaalgesprekken in 2023, zodat het MT waar nodig kon bijsturen op basis van voortgangrapportages en risico-analyses. Dat hebben we in 2023 voor de zomer moeten doen, toen bleek dat de financiële impact van de actualisatie van het functiehuis tot extra personele kosten leidde.

2.3 Kwaliteit

We hechten veel waarde aan de kwaliteit van onze diensten. Met de HKZ-certificering zorgden we voor een voortdurende verbetering. In 2023 vond een audit plaats van de certificerende instelling, die geen nieuwe aandachtspunten opleverde. In 2023 lag de focus op de implementatie van een digitaal kwaliteitsmanagementsysteem dat de organisatie ondersteunt in het systematisch en centraal vastleggen van kwaliteitsdocumenten, meldingen en acties.

Klanttevredenheid

Een belangrijke graadmeter was in 2023 de beoordeling door onze klanten. We deden klantonderzoeken bij:

- JGZ-consulten: de tevredenheid was iets hoger dan in 2022 (84%): 85%. De tevredenheid over het nut van de afspraak steeg licht naar 74% (2022: 72%).
- Webinars en digitale cursussen over gezondheid en opvoeding scoorden gemiddeld een 7,7.
- Klantcontactcentrum (KCC) gemiddeld cijfer voor bereikbaarheid, oplossing en vriendelijkheid: Frontoffice: 8,4; Jeugd 2e lijn: 9,0 en Corona KCC: 8,3. Ten opzichte van 2022 steeg de score van de Frontoffice en bleven Jeugd 2e lijn en Corona KCC gelijk.
- Team Toezicht kinderopvang heeft een klantonderzoek onder de houders gehouden. Hierbij is het team met een gemiddelde van 8,3 gewaardeerd.
- Team Forensische geneeskunde heeft een onderzoek uitgezet onder huisartsen. Naar aanleiding hiervan is de informatieverstrekking over de taken van de arts Forensische Geneeskundigen aan huisartsen en nabestaanden verbeterd.
- Team Onderzoek heeft bij de gemeenten opgehaald of deze tevreden zijn na afronding van onderzoeken. Hier is positief op gereageerd.
- Het programma Corona is aangesloten bij een landelijk tevredenheidsonderzoek.
- De waardering van de inwoner voor de vaccinatiecampagne van de GGD Hart voor Brabant was een 8,7.

Klachten

Klanten kunnen eenvoudig een klacht bij ons indienen via de website, telefoon of website per post. In 2023 ontvingen we in totaal 138 klachten: 17 over corona en 121 over ons reguliere werk.
De klachten voor het programma Corona gingen vooral over de beschikbaarheid/bereikbaarheid van de locaties. Het aantal klachten over het reguliere werk is gemiddeld in vergelijking met de laatste jaren.

Aantal klachten per gemeente

Gemeente	Aantal klachten
Bernheze	3
Boekel	1
Boxtel	5
Dongen	0
Gilze en Rijen	1
Goirle	1
's-Hertogenbosch	31
Heusden	2
Hilvarenbeek	2
Land van Cuijk	4

Gemeente	Aantal klachten
Loon op Zand	1
Maashorst	4
Meierijstad	9
Oisterwijk	2
Oss	12
Sint-Michielsgestel	3
Tilburg	40
Vught	2
Waalwijk	7
Overige	8

Martijn bevordert de bedrijfsvoering

‘Door de personeelsbezetting zo optimaal mogelijk af te stemmen op het aantal te verwachten telefoontjes, proberen we enerzijds zo efficiënt mogelijk te werken - met aandacht voor de belasting van collega’s - en anderzijds ervoor te zorgen dat bellers nooit lang hoeven te wachten. Daarvoor maken we gebruik van historische data, maar kijken we ook naar de invloed van bijvoorbeeld vaccinatiecampagnes. Dit, gecombineerd met een snelle afhandeling van de vragen door bekwame collega’s, zorgt voor een hoge klanttevredenheid.’

- Martijn Postma, coördinator workforcemanagement klantcontactcentrum

GGD Hart voor Brabant

2.4 Informatieveilig-heid en privacy

In 2023 maakten wij verdere stappen in het professionaliseren van privacy in de organisatie door AVG- procedures op te stellen en te implementeren, medewerkers te scholen (workshops en awareness trainingen) en het uitvoeren van DPIA'S. We registreerden 29 datalekken waarvan we er 4 meldden bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

NEN 7510

In 2023 zijn grote stappen gezet in het NEN 7510 project met als resultaat dat de GGD per eind 2023 compliant is. In het eerste kwartaal van 2024 zal de externe certificerende audit doorlopen worden met als doel de NEN 7510 certificering te behalen. Daarmee tonen we aan dat we onze informatieveiligheid op orde hebben.

Ook is veel aandacht besteed aan het vergroten van de 'digitale weerbaarheid' van onze medewerkers, door het intern publiceren van Gouden Regels met betrekking tot informatieveiligheid (interne mediacampagne en awareness-trainingen). Dat is belangrijk, aangezien onze medewerkers onze eerste verdedigingslinie vormen als het om informatieveiligheid gaat.

Om informatieveilig te werken is toegang tot informatie en informatie-verwerkende activiteiten door medewerkers beperkt tot systemen die noodzakelijk zijn voor de rol. Om het autorisatiebeheer nog robuuster te maken hebben wij in 2023 een rolgebaseerde autorisatiematrix uitgerold.

2.5 Beleids-indicatoren

In deze tabel staan alle voor de GGD relevante beleidsindicatoren:

	Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Realisatie 2023	Realisatie 2022
1	Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners*	0,65	0,88
2	Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	0,68	0,87
3	Bestuur en ondersteuning	Apparaatkosten	Kosten per inwoner	13,68	12,18
4	Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	20,8%	49,1%
5	Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	15,8%	10,6%

* Het aantal inwoners 2023 baseerden wij op de voorlopige CBS-cijfers van november 2023.

1. Basis voor de formatie: de fte's in de begrotingen.
2. De bezetting in 2023 was lager dan in 2022 door minder corona-activiteiten.
3. De apparaatskosten stegen licht door een kleine stijging van overheadkosten.
4. De externe inhuur daalde voornamelijk door de lagere inzet in het programma Corona: eind 2023 19 fte (eind 2022: 246 fte).
5. De overhead steeg met 5%-punt, vooral als gevolg van de daling van de extra kosten voor het programma Corona.

2.6 Bedrijfsvoering

In deze paragraaf bedrijfsvoering worden de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) die voortkomen uit de rechtmatigheidsverantwoording nader toegelicht. Hiervoor wordt de rapporteringstolerantie gehanteerd die vastgesteld is in de financiële verordening op 30-03-2023 door het algemeen bestuur.

Conform artikel 23 van de Financiële verordening legt het dagelijks bestuur verantwoording af in de paragraaf bedrijfsvoering in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording en de daaruit voortkomende bevindingen. Naast geconstateerde afwijking rapporteert het dagelijks bestuur oplossingen ter voorkoming van de geconstateerde afwijkingen in de komende jaren. De geconstateerde afwijkingen binnen de rechtmatigheidsverantwoording komen voort uit het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium.

Deze verantwoording hanteert de rapporteringstolerantie, omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze rapporteringstolerantie is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 0,1% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan reserves), met een ondergrens van €100.000. De bevindingen en oplossingsrichtingen op de bevindingen worden gecategoriseerd op basis van de drie criteria van rechtmatigheid.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Het vastgestelde normenkader ligt ten grondslag aan het voorwaardencriterium.

- Op basis van het voorwaardencriterium zijn er geen afwijkingen geconstateerd.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door het algemeen bestuur geautoriseerde begroting van exploitatie en investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen.

- Wij hebben één programma: Publieke gezondheid. Corona is administratief alleen gescheiden, maar is geen los programma. Daarom worden deze als één beschouwd in het begrotingscriterium. Op basis van het begrotingscriterium zijn er geen afwijkingen geconstateerd (fouten of onduidelijkheden).

Misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium

Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en eigendommen bij financiële beheershandelingen.

- Op basis van M&O-criterium zijn er geen afwijkingen geconstateerd. Daarnaast zijn er geen zaken bekend die toezien op fraude door eigen medewerkers in 2023.
- Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor geldende criteria.

Formele rechtmatigheidsfouten

Formele rechtmatigheidsfouten betreffen onrechtmatige beheershandelingen die geen (mogelijke) financiële gevolgen heeft. Vanuit de uitgevoerde werkzaamheden over 2023 hebben wij geen afwijkingen geconstateerd.

3. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen laat zien hoe de GGD tegenvallers en tekorten kan opvangen, zonder dat het werk voor het programma Publieke gezondheid in gevaar komt. Het bestaat uit bestemmingsreserves en de algemene reserve. Bestemmingsreserves hebben een doel en vervallen als we dat bereiken; voor deze reserves maken we een bestedingsplan.

Reserves

De algemene reserve is er voor het opvangen van niet voorzienbare tegenvallers. Het algemeen bestuur stelde een norm vast voor de algemene reserve, op basis van de omzet van basispakket en plustaken: vanaf 2022 is de ondergrens € 1,5 miljoen en de bovengrens € 5,2 miljoen.
Na het vaststellen van het jaarverslag en de jaarrekening 2023 is de stand:

- algemene reserve: € 0,6 miljoen;
- bestemmingsreserves: € 3,8 miljoen.

De algemene reserve is daarmee per balansdatum niet toereikend voor de dekking van de risico's en andere onverwachte ontwikkelingen. De reden waarom de algemene reserve door haar ondergrens zakt, is doordat het CAO akkoord 2023 aanzienlijk hoger uitviel dan begroot (€ 2,1 miljoen hoger dan de primaire begroting).

In de vergadering van het algemeen bestuur van 6 juli 2023 is afgesproken dat de GGD in het voorjaar van 2024 een factuur stuurt naar onze gemeenten om de algemene reserve conform de nota reserves en voorzieningen weer aan te vullen tot haar ondergrens (€ 1,5 miljoen). De reden waardoor de algemene reserve onder haar ondergrens zakte, heeft een incidenteel en tijdelijk karakter: de verslechterde financiële positie is één op één het gevolg van gestegen personele kosten door het CAO-akkoord en deze structureel hogere loonkosten worden in de begroting 2024 gecorrigeerd via de indexeringssystematiek van de gemeentelijke bijdrage. Wij verwachten daarom dat het normaal geldend repressief toezicht van de provincie onverminderd van kracht blijft.

Risico's

De risico's kwamen tot stand op basis van een bedrijfsbrede inventarisatie van gebeurtenissen of omstandigheden met mogelijk nadelige gevolgen. Per risico bepaalden we de kans van optreden en de impact, zodat we de risico's kunnen rangschikken van groot naar klein. Per risico definieerden we maatregelen en ieder kwartaal bespreekt het MT de belangrijkste risico's. Een herijking van de belangrijkste risico's vindt jaarlijks plaats.

In de begroting 2023 stonden deze dertien risico's:

- *Informatiebeveiliging onvoldoende:* de impact blijft gelijk, omdat we steeds afhankelijker zijn van de IT-infrastructuur. De kans blijft ook gelijk, omdat we maatregelen nemen om onze informatiebeveiliging te verbeteren en informatieveilig gedrag van onze collega's stimuleren maar tegelijkertijd zien we dat cyberdreiging steeds groter wordt.
- *Onvoldoende binden van medewerkers:* het risico dat medewerkers op cruciale functies vertrekken. We besteden aandacht aan opleiding, ontwikkeling en arbeidsomstandigheden. Het risico blijft gelijk door de aanhoudende schaarste op de arbeidsmarkt. Wij hebben een functieboek dat in 2014 de laatste onderhoudsronde kreeg. Daarom startten we in 2022 een onderhoudstraject dat wij medio 2023 hebben afgerond met het vaststellen van een geactualiseerd functieboek. De ongedekte meerkosten lopen op van € 825.000 in 2023 naar € 2,2 mln. structureel (dit punt wordt in 2030 bereikt door stijging in treden binnen de schaal). Om deze meerkosten in de eigen begroting op te vangen zijn wij in 2023 programma Financieel Fit & Gezond gestart. De uitdaging is om snel genoeg de beweging te kunnen maken om de ongedekte meerkosten van het onderhoud functieboek al te kunnen absorberen gedurende de projectfase van 2024 tot 2026. Het restrisico dat resulteert is € 625.000: de ongedekte meerkosten van 2023 minus de dekking die is gecreëerd vanuit de besparing huisvesting.

- *Voortbestaan van de GGD in de huidige vorm:* de coronacrisis leidt tot andere sturing bij crises (van infectieziekten). Het risico is in 2023 gelijk gebleven door te blijven investeren in de samenwerking met andere GGD'en en andere partners.
- *Niet in te vullen vacatures:* het is soms moeilijk om vacatures in te vullen voor vitale functies binnen ons primaire proces, wat kan leiden tot achterstanden hierin. We zetten hierop acties in, maar het lukt misschien niet altijd om deze vacatures tijdig in te vullen.
- *Hoog ziekteverzuim:* dit kan leiden tot achterstanden in en druk op (een deel van de) diensten. We zetten in op vitaliteit van medewerkers en stellen zo nodig onze doelen bij.
- *Fluctuatie in plustaken:* de omzet van plustaken kan veranderen zonder dat de GGD de organisatie hierop kan aanpassen. We beperken dit risico door actief accountmanagement.
- *Vraaguitval reizigersadvisering:* de markt is in 2023 aangetrokken waardoor dit risico en de kans daarop aanzienlijk omlaag zijn gegaan. Dit risico wordt van de lijst gehaald in de begroting 2025.
- *Indexering gemeentelijke bijdrage:* het risico dat gemeenten zich niet kunnen vinden in de (afgesproken) indexering. We overtuigen hen steeds opnieuw van de noodzaak.
- *Uitgaven die niet rechtmatig zijn:* we leggen de keuzes rond het aanbesteden goed vast en instrueren onze mensen in het registreren van contracten en prestatieverklaringen zodat rechtmatigheid kan worden vastgesteld.
- *Afbouw corona-organisatie:* ons programma Corona is in 2023 afgewikkeld in zijn huidige vorm en wij hebben onze tijdelijke organisatie tijdig kunnen afbouwen en hebben landelijke afspraken met VWS over doorlopende verplichtingen. Dit risico zal van de lijst worden gehaald in de begroting 2025.
- *Vennootschapsbelasting:* voor de GGD geldt deze niet, zolang we kunnen aantonen dat er geen ondernemersactiviteiten zijn. Ten opzichte van eerdere jaren blijft dit risico gelijk.
- *Leegstand verhuur:* afname van het aantal huurders. We beperken het risico door continu in gesprek te blijven met huurders.
- *Oninbaarheid debiteuren:* de meeste debiteuren zijn gemeenten en het afrekenen voor een reizigersadvies gebeurt direct. Voor de andere risico's is er de voorziening dubieuze debiteuren.

Naast de risico's in de begroting noteerden we in 2023 nog deze:

- *Hoge inflatie en kostenstijgingen:* de hoge inflatie als gevolg van macro-economische omstandigheden werkte in 2023 door in zeer forse stijgingen van zowel de personele kosten (CAO-stijgingen) als de materiele kosten (aanpassing van nieuwe inkoopcontracten en in de jaarlijkse contractuele prijsaanpassing van lopende afspraken). Wij worden via onze indexeringssystematiek gecompenseerd voor deze loon- en prijsstijgingen. Dit loopt daardoor gelijk met de werkelijke stijging van lonen en prijzen, maar met een vertraging. Het verschil tussen de begrote indexering en werkelijke stijging vangen we onder normale omstandigheden op in de exploitatie of via de algemene reserve. Het verschil tussen opstellen van de begroting in 2022 en realisatie in 2023 was, door de bijzondere macro-economische omstandigheden, groot, waardoor onze algemene reserve door haar ondergrens zakte.
- *Toenemend aantal specifieke uitkeringen (SPUK's):* we zien - net als bij gemeenten zelf - een toenemend aantal specifieke uitkeringen en de daaraan gekoppelde verantwoordingslast. Voor een aantal taken gaat het om substantiële bedragen waarbij aanzienlijke inzet wordt gevraagd maar onzeker is of de activiteiten uiteindelijk een structureel karakter krijgen. Te

denken valt aan VIP, Covid-19 vaccinatiecampagne, IZA, GALA. Dit maakt het voor de GGD risicovol om langlopende verplichtingen aan te gaan en haar bedrijfsvoering hieromtrent duurzaam te organiseren.

- *Planetaire gezondheid:* de **WHO** noemt klimaatverandering de grootste bedreiging voor de volksgezondheid in de 21ste eeuw. Daarmee is dit voor ons als organisatie een relevant en urgent thema. Klimaatverandering brengt grote gezondheidsrisico's met zich mee. Denk aan hittestress, nieuwe infectieziekten, en groter risico op sterfte en schade door natuurrampen. De lijst is oneindig en bevat allerlei thema's die de kern van ons werk als GGD raken. Maar duurzaamheid biedt ook grote kansen voor de publieke gezondheid. Een duurzame leefstijl bevordert immers de gezondheid. Het betekent meer bewegen, gezonder eten en - op termijn - schonere lucht inademen. Dat bevordert vervolgens ook lekker in je vel zitten, mentaal en fysiek. Ook dit zijn thema's waar we ons als publieke gezondheidsorganisatie dagelijks voor inzetten. In paragraaf 2.2 schreven we welke initiatieven we al ontplooien en welke ambities we nog meer hebben op dit thema.
- *Uitvoering forensische geneeskunde:* onze taken voor forensische geneeskunde bestaan onder andere uit gemeentelijke lijkschouw en medische arrestantenzorg voor de regionale politie-eenheden. Doordat de politie de medische arrestantenzorg gaat aanbesteden, bestaat de kans dat wij deze dienstverlening op termijn kwijtraken aan marktpartijen. Dit zou kunnen leiden tot een aanzienlijk verlies aan schaalvoordelen en navenante opbrengsten. Dan wordt het zeer uitdagend onze expertise en bemensing voor gemeentelijke lijkschouw op peil te houden.

De risico's uit de begroting 2023, op volgorde van de grootste kans x impact:

	Risico	Kans	Impact	Maatregel - type	Waarde	Waarde restrisico
1	Onvoldoende binden en boeien van medewerkers	Groot	Groot	Verminderen	825	400
2	Informatiebeveiliging onvoldoende op orde	Groot	Groot	Verminderen	PM	PM
3	Niet invulbare vacatures op vitale functies	Groot	Groot	Verminderen	PM	PM
4	Hoog ziekteverzuim	Groot	Middelgroot	Verminderen	1.038	400
5	Planetaire gezondheid	Groot	Middelgroot	Verminderen	PM	PM
6	Uitvoering forensische geneeskunde	Groot	Middelgroot	Verminderen	800	200
7	Hoge inflatie en kostenstijgingen	Middelgroot	Groot	Verminderen	2.000	0
8	Fluctuaties in omzet plustaken	Middelgroot	Groot	Verminderen	1.313	500
9	Indexering gemeentelijke bijdrage	Middelgroot	Groot	Accepteren	PM	PM
10	Niet meer kunnen voortbestaan van de GGD in huidige vorm	Klein	Zeer groot	Verminderen	PM	0
11	Uitgaven die niet rechtmatig zijn	Middelgroot	Middelgroot	Verminderen	PM	PM
12	Toenemend aantal specifieke uitkeringen	Klein	Groot	Accepteren	PM	PM
13	Vraaguitval reizigersadvisering	Klein	Groot	Verminderen	1.000	0
14	Ongedekte kosten bij de afbouw van de corona-organisatie	Klein	Middelgroot	Verminderen	PM	PM
15	Vennootschapsbelasting	Klein	Middelgroot	Verminderen	PM	PM
16	Leegstand verhuur	Klein	Klein	Accepteren	0	0
17	Oninbaarheid debiteuren	Klein	Klein	Accepteren	10	0
					6.986	**1.500**

Bedragen x € 1.000

Financiële status en weerbaarheid

Kengetallen	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Netto schuldquote	9,0%	10,0%	3,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	9,0%	10,0%	9,0%
Solvabiliteitsratio	18,5%	33,5%	26,9%
Structurele exploitatieruimte	-0,9%	0,0%	-0,1%

Toelichting:

- *Netto schuldquote:* de verhouding van de netto schulden tot de totale baten. Hoe hoger het percentage, hoe meer externe financiering; een laag percentage is gunstig. Onze netto schuldquote is gestegen ten oprichtte van 2022 maar nog steeds goed: de GGD heeft een relatief lage schuld.
- *Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen*: de GGD verstrekte geen leningen, deze indicator is dus gelijk aan de netto schuldquote.
- *Solvabiliteitsratio:* geeft aan hoe we kunnen voldoen aan onze financiële verplichtingen: het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves en het resultaat uit de baten en lasten. De norm voor een gezonde ratio is 25%. In 2023 daalde de ratio van 27% naar 19% en voldeden we niet aan de norm. Dit houdt verband met de hoger dan begrote CAO stijging in 2023 waarvoor de rekening pas in 2024 naar de gemeenten wordt gestuurd, waardoor wij tijdelijk door de ondergrens van onze algemene reserve zakken.
- *Structurele exploitatieruimte:* een getal gelijk aan of groter dan 0 betekent dat de structurele baten groot genoeg zijn om de structurele lasten te dekken. In 2023 is een structureel tekort ontstaan als gevolg van het onderhoud van het functieboek. We zijn hiervoor in 2023 het programma Financieel Fit & Gezond opgestart, om de structurele effecten van het onderhoud functieboek op te vangen in de eigen begroting.

4.Onderhoud kapitaalgoederen

We huren alle locaties waar de GGD zijn diensten aanbiedt en doen daarvoor het gebruikers- en/of eigenaarsonderhoud. We hebben een onderhoudsplan dat we jaarlijks actualiseren op basis van een conditiemeting. Hiervoor sluiten we onderhoudscontracten af.
De GGD is eigenaar van één gebouw, dat we verhuren aan de ambulancedienst. Verder heeft de GGD ICT-voorzieningen en medische instrumenten in eigendom.

5. Financiering

Met het eigen vermogen kunnen we alle activa financieren en daardoor betalen we geen rente.

Kasgeldlimiet

De toegestane kasgeldlimiet is 8,2% van de jaarbegroting 2023 (€ 99,9 miljoen), dus € 8.190.000. De GGD bleef binnen deze limiet.

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1	Vlottende schuld	25.906	57.895	34.025	11.981
2	Vlottende middelen	24.152	52.124	31.464	5.925
3	Netto vlottende schuld (+) of netto vlottende middelen (-)	1.754	5.771	2.561	6.056
4	Kasgeldlimiet	8.190	8.190	8.190	8.190
5a	Ruimte onder kasgeldlimiet (4-3)	6.436	2.419	5.629	2.134
5b	Overschrijding van de kasgeldlimiet (3-4)	0	0	0	0
6	Begrotingstotaal	99.879	--	--	--
7	Percentage regeling	8,2%	--	--	--
8	Kasgeldlimiet	8.190	--	--	--

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm

We hebben geen leningen met een looptijd van meer dan een jaar, dus deze norm was niet van toepassing. Wel sloten we bij de BNG een kasgeldlening af in het vierde kwartaal omdat de eigen liquide middelen tijdelijk niet toereikend waren, we betaalden de lening in het eerste kwartaal van 2023 terug.

6. Verbonden partijen

De GGD heeft twee verbonden partijen:

- de Coöperatie Toegang Tilburg U.A., die de inwoners ondersteunt bij een optimale zelfredzaamheid en participatie. Op 31 december 2022 was het eigen vermogen
  € 27.354 en het vreemd vermogen € 1.792.668. Het resultaat over 2022 was
  € 3.167 positief. De GGD levert een van de vijf bestuursleden en de bijdrage in 2023 was € 0.
- de Coöperatie Koo U.A., voor een sterke ingang in de gemeente 's-Hertogenbosch bij de ondersteuningsdiensten in het sociaal domein. Het eigen vermogen en vreemd vermogen per 31 december 2022 zijn € 0, evenals het resultaat over 2022. De GGD levert een van de vier bestuursleden en de bijdrage in 2023 was € 0.

Er zijn geen grote risico's bij de verbonden partijen.

Samenwerkingsverbanden

De GGD werkt lokaal, regionaal en landelijk veel samen, bijvoorbeeld in wijkteams, academische werkplaatsen en in de infectieziektebestrijding. Hieronder een toelichting op de drie samenwerkingen met de grootste financiële impact.

Hét Servicecentrum

Hét Servicecentrum (HSC) ondersteunt de GGD bij de financiële administratie, salarisadministratie, inkoop en ICT. HSC is een samenwerkingsverband tussen GGD'en en de ambulancedienst, waarbij 46,7% van de kosten voor de GGD Hart voor Brabant zijn. De GGD Hart voor Brabant verwerkt de exploitatie van HSC in zijn jaarrekening.

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Verschil 2023
Lasten	8.847	8.700	-147
Aandeel deelnemers:			
GGD Hart voor Brabant	4.131	4.063	-68
GGD West-Brabant	2.273	2.239	-34
RAV Brabant Midden-West-Noord	1.695	1.660	-35
GGD Noord- en Oost-Gelderland	748	738	-10

Bedragen x € 1.000

GHOR Brabant-Noord

De GHOR Brabant-Noord is juridisch onderdeel van de GGD Hart voor Brabant en daarom van deze jaarrekening. De GGD en de Veiligheidsregio Brabant-Noord sloten een overeenkomst Kosten voor gemene rekening. Hierdoor is er geen btw-heffing. Van de totale kosten is 5,1% voor rekening van de GGD Hart voor Brabant.

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Verschil 2023
Lasten	1.876	2.411	-535
Aandeel 5,1% Hart voor Brabant	96	123	-27
Aandeel 94,9% Veiligheidsregio Brabant-Noord	1.780	2.288	-508

Bedragen x € 1.000

Team GMV (Gezondheid, milieu en veiligheid)

De GGD'en in Noord-Brabant bundelen in dit team de medische milieukunde. Ze verdelen de kosten op basis van het aantal inwoners. De GGD West-Brabant is penvoerder en verwerkt de exploitatie volledig in zijn jaarrekening.

Jaarrekening 2023

GGD Hart voor Brabant

1. Waardering en resultaat

Grondslagen
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat gebeuren op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld, nemen we de activa en passiva op tegen nominale waarde.
De baten en lasten rekenen we toe aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en winsten nemen we slechts op voor zover we ze realiseerden op de balansdatum. Verliezen en risico's met een oorsprong voor het einde van het begrotingsjaar nemen we mee als ze we ze kenden vóór het opmaken van de jaarrekening.
Personeelslasten rekenen we in principe toe aan het boekjaar waartoe ze behoren. Maar vanwege formele regels rekenen we sommige lasten toe aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt, bijvoorbeeld ziektekostenpremies voor gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.
Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume treffen we geen voorziening en nemen we ook geen andere verplichting op. De periode is dezelfde als in de meerjarenraming namelijk vier jaar. Bij (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisatie) nemen we wel een verplichting op. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Corona-taken
Ook 2023 stond in het teken van de beheersing en bestrijding van het coronavirus. Deze taken voerden we uit in opdracht van de minister van VWS. Het ministerie compenseerde de meerkosten, voor het eerste semester nog volgens de regeling die de GGD hierover trof in juli 2020, voor het tweede semester door middel van een SPUK basisuitvoering en SPUK campagne.
We bepaalden en documenteerden de meer- en minderkosten, uitgaande van onder andere de 'Verantwoordingsinstructie 2023 Meerkosten COVID-19 GGD' van het ministerie van VWS van 9 november 2023 en de richtlijnen voor coronacompensatie. De minderkosten bepaalden we zo volledig mogelijk op basis van een diepgaande analyse van de baten en lasten over 2019, de begroting 2023 en de gewijzigde begroting 2023 en brachten die volgens de richtlijn in mindering op de coronacompensatie. Er is geen controleprotocol, waardoor het risico bestaat dat het ministerie andere richtlijnen en/of interpretaties hanteert.

Rechtmatigheidsverantwoording
De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dit betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
    - Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 24-03-2023 door het algemeen bestuur is vastgesteld;
    - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld.
    - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkómen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid, zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheids-verantwoording.

- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede binnen onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
  - Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 2.982.609) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
  - Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

2. Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

Activa waarderen we tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs is de inkoopprijs + de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs is de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen + de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging zijn toe te rekenen. Investeringsbijdragen van derden schrijven we af op het saldo van de investering. Slijtende investeringen krijgen, vanaf het in gebruik nemen, een lineaire afschrijving in de verwachte gebruiksduur, waarbij we rekening houden met een eventuele restwaarde.

De *Financiële verordening GGD Hart voor Brabant 2023* bepaalt voor de afschrijvingstermijnen, in jaren:

• bedrijfsgebouwen	50
• verbouwingen en technische installaties (in) bedrijfsgebouwen	10
• verbouwingen en bedrijfsgebouwen	10
• technische installaties in bedrijfsgebouwen	10
• medische- en kantoorinventaris	10
• telefonie en communicatie en netwerkapparatuur	5
• bedrijfsauto's	5
• audiovisuele middelen	5
• applicatieprogrammatuur	4[1]
• (kantoor)automatiseringsapparatuur	3
• projectinvesteringen	de duur van het project
• grond en terreinen	geen afschrijving

Financiële vaste activa

Waardering van de onder financiële vaste activa opgenomen beleggingen vindt plaats tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

1. Voor deze categor e kan de d recteur b substant ë e nvester ngen met een econom sche evensduur d e afw kt van 4 aar bes u ten om een aangepaste afschr v ngsterm n te hanteren.

Vlottende activa

- *Voorraden:* we waarderen producten en goederen tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde als die lager is. Dit gebeurt vooral als voorraden incourant worden.
- *Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en overlopende activa:* we waarderen de vorderingen tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid brengen we een voorziening in mindering, die we bepalen op basis van de geschatte inningskansen.
- *Liquide middelen en overlopende activa:* deze activa nemen we op tegen de nominale waarde.

Vaste passiva

- *Reserves:* deze bestaan uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. De regels daarvoor staan in de *Financiële verordening GGD Hart voor Brabant 2023* en de *Nota reserves en voorzieningen GGD Hart voor Brabant 2022*.
- *Voorzieningen:* deze waarderen we op het nominale bedrag van de verplichting of het voorzienbare verlies.
- *Vaste schulden:* deze waarderen we tegen nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. Deze schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva waarderen we tegen de nominale waarde.

Balans

Activa	31-12-2023		31-12-2022	
Vaste activa				
Materiële vaste activa		12.859		11.868
- Investeringen met een economisch nut	12.859		11.868	
Financiële vaste activa		0		0
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0		0	
Totaal vaste activa		**12.859**		**11.868**
Vlottende activa				
Voorraden		104		82
- Gereed product en handelsgoederen	104		82	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		5.780		13.736
- Vorderingen op openbare lichamen	3.727		10.374	
- Rekening-courant verhoudingen met niet financiële instellingen	77		16	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.611		2.920	
- Overige vorderingen	365		426	
Liquide middelen		146		145
- Kassaldi	5		5	
- Banksaldi	141		140	
Overlopende activa		2.904		1.613
- Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.904		1.613	
Totaal vlottende activa		**8.934**		**15.576**
Totaal generaal		**21.793**		**27.444**

Bedragen x € 1.000

Passiva	31-12-2023		31-12-2022	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		4.024		7.376
- Algemene reserve	578		2.394	
- Bestemmingsreserves	3.840		4.933	
- Gerealiseerde resultaat	-394		49	
Voorzieningen		844		727
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	220		450	
- Voorziening verlofsparen	624		277	
Totaal vaste passiva		**4.868**		**8.103**
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		10.854		14.530
- Banksaldi	0		0	
- Kasgeldlening	2.000		3.000	
- Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen	473		540	
- Overige schulden	8.381		10.990	
Overlopende passiva		6.071		4.811
- Verplichtingen tijdens het begrotingsjaar die in een volgend jaar tot betaling komen, behalve jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.943		3.689	
- Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	550		660	
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	578		462	
Totaal vlottende passiva		**16.925**		**19.341**
Totaal generaal		**21.793**		**27.444**

Bedragen x € 1.000

3. Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Investeringen met een economisch nut	12.859	11.868
Totaal	**12.859**	**11.868**

Bedragen x € 1.000

In dit overzicht staat het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut:

	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	669	0	0	0	669
Bedrijfsgebouwen	8.998	1.449	12	931	9.504
Overige materiële vaste activa:					
- Inventarissen	1.598	297	0	258	1.637
- Medische inventaris	220	348	0	55	511
- Automatiseringsapparatuur	383	363	0	209	538
Totaal	**11.868**	**2.457**	**12**	**1.453**	**12.859**

Bedragen x € 1.000

De GGD kent alleen materiële vaste activa met economisch nut. Ze hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

De totale investeringen (€ 2,5 miljoen) waren vooral investeringen in de huisvesting (onder het kopje bedrijfsgebouwen en inventaris) van de nieuwe regionale vestigingen in Uden (€ 0,9 miljoen) en van de nieuwe CB-locaties (€ 0,8 miljoen). Daarnaast investeerden we onder het kopje 'inventarissen' in vervanging van meubilair voor de overige consultatiebureaus (€ 0,1 miljoen). De investeringen in medische inventaris bestonden vooral uit screeningsapparatuur en weegschalen. De investeringen in automatiseringsapparatuur waren vooral voor de aanschaf van laptops en monitors bestemd.

In 2023 gebruikten we de volgende investeringskredieten:

Investeringen	Beschikbare investerings-kredieten t/m 2023	Investeringen 2023	Resterende investerings-kredieten 1-1-2024
Gronden en terreinen	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	2.297	1.423	874
Inventarissen	1.153	297	856
Medische inventaris	2.460	348	2.112
Automatiseringsapparatuur	1.581	363	1.218
Bedrijfsauto's	154	0	154
Overige materiële vaste activa	349	26	323
Totaal	**7.994**	**2.457**	**5.537**

Bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa

Er waren eind 2023 geen financiële vaste activa.

Vlottende activa

Voorraden

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Gereed product en handelsgoederen	104	82
Totaal	**104**	**82**

Bedragen x € 1.000

De voorraden bestaan uit reizigersvaccins en reizigersproducten.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	3.727	0	3.727	10.374
Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen	77	0	77	16
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd < 1 jaar	1.611	0	1.611	2.920
Overige vorderingen	375	10	365	426
Totaal	**5.790**	**10**	**5.780**	**13.736**

Bedragen x € 1.000

De GGD moet overtollige liquide middelen boven een drempelbedrag uitzetten bij het rijk. De overige vorderingen zijn debiteurenvorderingen op niet openbare lichamen (handelsdebiteuren).

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	146	145	145	146
Drempelbedrag	1.406	1.406	1.406	1.406
Ruimte onder drempelbedrag	1.260	1.261	1.261	1.260
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000

De GGD mag overtollige middelen buiten de schatkist aanhouden. In 2023 gold voor alle kwartalen een maximum van € 1.406.000 (2% van de begrote lasten). Er was geen overschrijding van dit bedrag.

Liquide middelen
Het saldo van de liquide middelen bestaat uit:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Kassaldi	5	5
Banksaldi	141	140
Totaal	**146**	**145**

Bedragen x € 1.000

Hier zitten geen deposito's bij, de liquide middelen zijn dus direct opneembaar.

Overlopende activa

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van de volgende begrotingsjaren komen	2.904	1.613
Totaal	**2.904**	**1.613**

Bedragen x € 1.000

De specificatie van deze post:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Nog te ontvangen bedragen		
Overige nog te ontvangen bedragen	1.810	738
Vooruitbetaalde bedragen		
Softwarelicenties	949	804
Huisvestingskosten	91	40
Overige vooruitbetaalde kosten	54	31
Totaal	**2.904**	**1.613**

Bedragen x € 1.000

Vaste passiva

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Algemene reserve	578	2.394
Bestemmingsreserves	3.840	4.933
Gerealiseerd resultaat	-394	49
Totaal	**4.024**	**7.376**

Bedragen x € 1.000

De GGD kent geen structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Het verloop in 2023:

	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Algemene reserve	2.394	0	1.865	49	0	578
Reserve huisvestingsvisie	4.130	0	3.922	0	0	208
Reserve vernieuwing bedrijfsprocessen	155	0	96	0	0	59
Reserve innovatieve projecten	648	164	589	0	0	223
Reserve dekking kapitaallasten	0	3.350	0	0	0	3.350
Totaal	**7.327**	**3.514**	**6.472**	**49**	**0**	**4.418**

Bedragen x € 1.000

Overzicht reserves

Algemene reserve

Doel	De GGD moet een financiële buffer hebben voor het opvangen van niet voorzienbare financiële tegenvallers.
Looptijd	Onbepaalde tijd
Bandbreedte	Een ondergrens van € 1,5 miljoen en een bovengrens van € 5,2 miljoen.
Criteria toevoegingen/ onttrekkingen	De GGD toetst gedurende een begrotingsjaar de indexering van de gemeentelijke bijdrage op basis van de actuele indexcijfers van de gemeente Tilburg. Bij verschillen leidt dit tot een storting of onttrekking. Andere stortingen/onttrekkingen kunnen voorkomen op basis van besluiten van het algemeen bestuur.

Reserve huisvestingsvisie

Doel	Financiering van de kosten door de nieuwe GGD huisvestingsvisie
Looptijd	Onbepaalde tijd
Bandbreedte	N.v.t.
Criteria toevoegingen/ onttrekkingen	Eenmalige storting uit de opbrengst van € 3,4 miljoen van het vroegere GGD-gebouw aan de Sint Teunislaan in Den Bosch. Beleggingsresultaten uit het garantieproduct. Eenmalige storting van het resultaat 2018 € 357.000.

We betaalden de incidentele kosten voor de vijf nieuwe regionale vestigingen volledig uit deze reserve. Met de ingebruikname van de nieuwe regiolocatie in Uden is het project huisvestingsvisie afgerond. De reserve blijft in stand voor toekomstige ontwikkelingen waar huisvestingsvraagstukken uit voortvloeien.

Reserve vernieuwing bedrijfsprocessen

Doel	Vernieuwing van de bedrijfsprocessen
Looptijd	2016-2027
Bandbreedte	N.v.t.
Criteria toevoegingen/ onttrekkingen	Als de algemene reserve boven de ondergrensnorm zit. Voeding met eventuele incidentele positieve resultaten uit de jaarrekeningen 2016-2027, maximaal € 500.000 per jaar. Onttrekking in 2016-2027, op basis van een jaarlijks te updaten bestedingsplan.

Deze reserve gebruiken we om ons bedrijf te vernieuwen, aansluitend op de beloften in de beleidsvisie: de klant centraal, verbinden met het veld en vernieuwen. We willen onze diensten op maat ondersteunen, de kosten verlagen en de transparantie vergroten. Uit deze reserve financierden we vernieuwingen en (incidentele) kosten voor onderzoek, ontwikkeling en invoering van ICT-systemen.
Op basis van een nieuwe planning van de uitvoering pasten we het bestedingsplan voor deze reserve aan. Hieronder de kosten die we in 2023 ten laste van de reserve brachten en het verwachte gebruik in 2024:
Zie voor de resultaten van deze strategische programma's hoofdstuk 1 van het jaarverslag.

Onderwerp	Gerealiseerde uitnutting 2023	Verwachte uitnutting 2024
Multichannel klantbeleving	8	50
Datagedreven publieke gezondheid	96	0
Totaal	**104**	**50**

Bedragen x € 1.000

Reserve innovatieve projecten

Doel	Financieren van innovatieve projecten
Looptijd	Onbepaalde tijd
Bandbreedte	Maximaal € 456.000 (gelijk aan het budget van één begrotingsjaar)
Criteria toevoegingen/ onttrekkingen	Toevoeging van de in een begrotingsjaar resterende middelen voor innovatieve projecten. Onttrekking voor projecten die het algemeen bestuur aanwijst waarvan de kosten hoger zijn dan het jaarlijkse budget.

Bij het vaststellen van de begroting 2016 maakte het algemeen bestuur een budget vrij voor innovatieve projecten en stelde hiervoor deze reserve in. Gemeenten, partners en GGD kunnen voorstellen doen, het algemeen bestuur kiest dan de projecten. Het budget was in 2023 € 456.000. Is er in een jaar een overschot, dan kan het algemeen bestuur dit gebruiken voor (nieuwe) projecten in het volgende jaar.

Het bestuur voegde eerder € 50.000 aan niet toegekende middelen 2023 toe aan deze reserve. Voor projecten 2023 die op balansdatum nog niet zijn afgewikkeld, voegde het bestuur € 70.000 toe. Voor afgewikkelde projecten resteerde een positief resultaat, wat is toegevoegd aan de reserve van € 43.000.

Voor doorgeschoven projecten uit 2022 onttrok het bestuur € 90.000. Ten slotte werd € 500.000 onttrokken voor de ongedekte personele meerkosten. Dit is geld dat het algemeen bestuur in afgelopen jaren niet gebruikte voor deze projecten en dat daarom in deze reserve kwam. Daardoor valt deze reserve ook weer binnen de vastgestelde bandbreedte.

Voorzieningen
Het verloop van de voorzieningen in 2023:

	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2023
Mobiliteitsvoorziening personeel	450	190	279	141	220
Voorziening verlofsparen	277	382	0	35	624
Totaal	**727**	**572**	**279**	**176**	**844**

Bedragen x € 1.000

De toevoegingen en vrijvallen lopen via de exploitatie.

Mobiliteitsvoorziening personeel
Eind 2022 was de omvang van de mobiliteitsvoorziening € 450.000 voor 4 medewerkers. In 2023 voegden we 19 nieuwe mobiliteitstrajecten toe maar sloten we ook 14 trajecten succesvol af. Aan het einde van het jaar was de hoogte van de voorziening € 220.000 voor 9 medewerkers.

Voorziening verlofsparen
In onze **cao** staat dat medewerkers vanaf 2022 bovenwettelijke vakantie-uren kunnen sparen. We troffen daarom in 2022 een voorziening voor verlofsparen, die jaarlijks wordt bijgesteld. Over 2023 wordt € 382.000 toegevoegd en € 35.000 aangewend, waardoor het saldo van de voorziening verlofsparen € 624.000 bedraagt.

Vlottende passiva

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	10.854	14.530
Overlopende passiva	6.071	4.811
Totaal	**16.925**	**19.341**

Bedragen x € 1.000

Netto-vlottende schulden

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Banksaldi	0	0
Kasgeldlening	2.000	3.000
Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen	473	540
Overige schulden	8.381	10.990
Totaal	**10.854**	**14.530**

Bedragen x € 1.000

In het vierde kwartaal sloten we voor € 2 miljoen aan kortlopende kasgeldleningen af, omdat we tijdelijk niet genoeg liquide middelen hadden voor enerzijds de uitgaven voor de afwikkeling van ons programma corona. Het gaat om voorfinanciering: het ministerie van VWS compenseert deze meerkosten. Anderzijds hadden we niet genoeg liquide middelen voor personele uitgaven: de hoger dan begrote CAO stijging in 2023 waarvoor de rekening pas in 2024 naar de gemeenten gestuurd wordt en we tijdelijk door de ondergrens van onze algemene reserve zakken.
De overige schulden hebben betrekking op crediteuren (€ 0,8 miljoen), nog te ontvangen facturen (€ 2,9 miljoen) en af te dragen belastingen en sociale premies (€ 4,7 miljoen).

Overlopende passiva
De specificatie van deze post:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, behalve jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.943	3.689
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren		
- Vooruitontvangen bedragen van overige overheden	550	660
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	578	462
Totaal	**6.071**	**4.811**

Bedragen x € 1.000

De specificatie van de verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen (behalve jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen):

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Inhuur voor Corona-activiteiten	472	1.000
Overige Corona gerelateerde kosten	2.722	138
Overige inhuur	285	395
Subsidie gemeente Tilburg	158	209
Inschatting CAO effect en zorgbonus	17	17
Huurkosten	10	0
Overige verplichtingen	1.279	1.930
Totaal	**4.943**	**3.689**

Bedragen x € 1.000

Een specificatie van de vooruit ontvangen bedragen van overige overheden:

	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetalingen	Saldo 31-12-2023
Ministerie van VWS aanvullende Seksuele Gezondheid 2023	195	0	195	0
Ministerie van VWS aanvullende Seksuele Gezondheid 2024	0	195	0	195
Gemeente 's Hertogenbosch Plusfinanciering	195	0	195	0
Gemeente Land van Cuijk leefstijlmiddelen sportakkoord	129	0	100	29
Gemeente Land van Cuijk opvoedondersteuning 01-07-2022 t/m 30-06-2023	44	0	44	0
ZON MW Kind naar gezond gewicht	44	0	44	0
Trainingscentrum 2022 restant budget doorschuiven	32	0	32	0
GGD Haaglanden Hoe besmettelijk is mijn werk t/m 30-06-2023	14	0	14	0
VIP gelden Pijler 5 2024	0	144	0	144
Gemeente Heusden aandeel Wijk GGD	0	47	0	47
Npo Boxtel aandeel 2024	0	37	0	37
Npo St. Michielsgestel aandeel 2024	0	35	0	35
VIP gelden pijler 5 2025	0	33	0	33
Gemeente Tilburg mentale gezondheid aandeel middelen 2024	0	30	0	30
Totaal	**660**	**521**	**631**	**550**

Bedragen x € 1.000

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De GGD heeft de volgende niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen:

	verplichting ≤ 1 jaar	verplichting 1-5 jaar	verplichting ≥ 5 jaar	Totaal
Huurverplichtingen	2.906	8.128	6.484	17.518
Microsoftlicenties	651	1.954	0	2.606
Wagenpark (full operational lease)	112	326	0	438
Overige softwarelicenties	85	119	0	204
Totaal	**3.754**	**10.527**	**6.484**	**20.766**

Bedragen x € 1.000

4. Overzicht van baten en lasten

	Begroting voor wijziging			Begroting na 2e wijziging			Realisatie		
Omschrijving	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Programma Publieke gezondheid - regulier	63.905	48.299	15.606	67.001	53.695	13.306	68.585	56.770	11.815
Programma Corona	0	0	0	20.000	20.000	0	15.179	15.179	0
Overhead	5.660	22.003	-16.343	5.660	22.003	-16.343	8.789	23.956	-15.167
Vennootschapbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**69.565**	**70.302**	**-737**	**92.661**	**95.698**	**-3.037**	**92.553**	**95.905**	**-3.352**
Toevoeging/onttrekking aan reserves: Programma Publieke gezondheid	737	0	737	7.218	4.181	3.037	6.473	3.515	2.958
Gerealiseerd resultaat	**70.302**	**70.302**	**0**	**99.879**	**99.879**	**0**	**99.026**	**99.420**	**-394**

Bedragen x € 1.000

5. Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De jaarrekening sluit met een negatief resultaat van € 393.945. Het beleid is dat positieve resultaten worden toegevoegd en negatieve resultaten worden onttrokken aan de algemene reserve, voor zover het saldo boven het maximum en onder de ondergrens blijft. De stand van de reserve bedraag per 31 december 2023 € 578.000, de vastgestelde ondergrens van de algemene reserve is € 1,5 miljoen. In de nota reserves en voorzieningen is vastgelegd dat – als de algemene reserve beneden de bandbreedte komt – het dagelijks bestuur dit betrekt bij de eerstvolgende begrotingsbehandeling. Hierover zijn reeds afspraken gemaakt: in de vergadering van het algemeen bestuur van 6 juli 2023 is ingestemd om in het voorjaar van 2024 een factuur te sturen naar onze gemeenten om de algemene reserve conform de nota reserves en voorzieningen weer aan te vullen tot haar ondergrens (€ 1,5 miljoen). Zie ook de toelichting onder paragraaf 3 van het jaarverslag: weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Hieronder staat een uitsplitsing per rubriek van het hele programma Publieke gezondheid. De toelichting voor de bedrijfsvoering en het tijdelijke programma Corona staat in paragraaf 5.1.

Staat van baten en lasten	Begroting voor wijziging	Begroting na 2e wijziging	Realisatie
Basispakket	43.557	44.103	43.821
Plustaken gemeenten	10.480	11.995	11.456
Plustaken en overige baten derden	15.528	36.563	36.997
Vrijval voorzieningen	0	0	279
Totaal baten	**69.565**	**92.661**	**92.553**
Personeelskosten	46.530	66.213	65.642
Overige personeelskosten	2.490	2.411	2.888
Kapitaallasten	1.572	1.637	1.453
Huisvestingskosten	3.739	7.033	8.858
Overige bedrijfskosten	15.971	18.405	16.527
Dotatie voorzieningen	0	0	537
Totaal lasten	**70.302**	**95.698**	**95.905**
Saldo van baten en lasten	**-737**	**-3.037**	**-3.352**
Toevoeging reserves	0	4.181	3.515
Onttrekking aan reserves	737	7.218	6.473
Toevoeging/onttrekking aan reserves	**737**	**3.037**	**2.958**
Resultaat	**0**	**0**	**-394**

Bedragen x € 1.000

5.1 Programma Publieke gezondheid - reguliere bedrijfsvoering

De specificatie van de baten luidt als volgt:

Baten	Begroting voor wijziging	Begroting na 2e wijziging	Realisatie
Basispakket	43.557	44.103	43.821
Plustaken gemeenten	10.480	11.995	11.456
Plustaken en overige baten derden	15.528	16.563	21.818
Vrijval voorzieningen	0	0	279
Resultaat	**69.565**	**72.661**	**77.374**

Bedragen x € 1.000

De totale baten zijn € 4,7 miljoen hoger dan begroot. De belangrijkste oorzaken zijn:

- een iets lagere omzet basispakket door lagere opbrengst hielprikken en een lagere subsidie Algemene Seksuele Gezondheid dan begroot (€ 282.000);
- een hogere omzet van plustaken en overige baten derden van € 4,7 miljoen, vooral door:
  - meer plustaken en overige baten derden (€ 2,2 miljoen); naast hogere subsidies (onder andere extra **GALA**-middelen, extra **NPO**-middelen, landelijke gezondheidsprogramma's) ook hogere opbrengsten voor asielzoekerszorg, publieke gezondheidszorg voor Oekraïense ontheemden en meer detacheringsopbrengsten;
  - hogere opbrengsten voor de HPV 18+campagne (€ 1,3 miljoen);
  - hogere opbrengsten voor **VIP** (€ 0,8 miljoen);
  - hogere rentebaten (€ 0,4 miljoen);
- vrijval voorzieningen (€ 0,3 miljoen).

De specificatie van de lasten vanuit onze reguliere bedrijfsvoering:

Lasten	Begroting voor wijziging	Begroting na 2e wijziging	Realisatie
Personeelskosten	46.530	51.738	56.229
Overige personeelskosten	2.490	2.411	2.861
Kapitaallasten	1.572	1.637	1.441
Huisvestingskosten	3.739	4.033	4.048
Overige bedrijfskosten	15.971	15.880	15.615
Dotatie voorzieningen	0	0	531
Resultaat	**70.302**	**75.698**	**80.725**

Bedragen x € 1.000

De totale lasten zijn € 5,0 miljoen hoger dan begroot. De belangrijkste oorzaken zijn:

- € 4,4 miljoen hogere personeelskosten, vooral door:
  - hogere personele lasten als gevolg van de uitkomst van de zienswijze en functiewaarderingsgesprekken van het onderhoud aan het functieboek dat in 2023 heeft plaatsgevonden (€ 0,6 miljoen);
  - hogere salariskosten samenhangend met de extra opbrengsten (VIP: € 0,5 miljoen, HPV 18+ en publieke gezondheid asielzoekers: € 0,7 miljoen en overige opbrengsten: € 0,8 miljoen);
  - niet begrote transitievergoedingen en outplacementkosten (€ 0,3 miljoen, incidenteel);
  - overschrijding personele inzet circa 20 fte (€ 1,5 miljoen, incidenteel), grotendeels veroorzaakt door een hoger ziekteverzuim dan begroot (7,3% versus 4,5% begroot) en hiermee samenhangende externe inhuurkosten;
- een klein incidenteel voordeel op kapitaallasten, vooral door het uitstellen van investeringen;
- de dotatie voorzieningen betreft de mutatie van het verlofsparen (onderdeel van de CAO) en de mutatie van de mobiliteitsvoorziening.

5.2 Programma Corona

Alle activiteiten voor de beheersing en bestrijding van het coronavirus brachten we onder in het programma Corona (zie paragraaf 1.8 van het jaarverslag).

De specificatie van de post baten:

Baten	Begroting voor wijziging	Begroting na 2e wijziging	Realisatie
Plustaken en overige baten derden	0	20.000	15.179
Resultaat	**0**	**20.000**	**15.719**

Bedragen x € 1.000

Het stoppen met de bemonstering in maart 2023 heeft er mede voor gezorgd dat de lasten en daarmee samenhangende declaratie (€ 15,7 miljoen) afwijken van de begroting 2023 (€ 20,0 miljoen). Het verloop van de pandemie was ook in 2023 lastig te voorspellen, net als het landelijk beleid en daardoor de activiteiten van de GGD.

Meerkosten corona gedeclareerd bij het ministerie van VWS	8.688
Besteding SPUK basisuitvoering	4.182
Besteding SPUK campagne	2.297
Opbrengst GGD GHOR	13
Baten verantwoord bij programma corona	**15.179**

Bedragen x € 1.000

De overige baten betreffen de declaratie bij het ministerie van VWS vanwege de compensatieregeling van € 8,7 miljoen die gold voor het eerste semester en de bestedingen vanuit de Regeling SPUK COVID-19-vaccinatie van € 6,5 miljoen (nader uitgesplitst in basis en campagne), die gold voor het tweede semester. Het restant van € 13.000 betreft een opbrengst vanuit de GGD GHOR. De baten zijn lager dan begroot omdat de lasten ook lager waren.

De specificatie van de lasten:

Lasten	Begroting voor wijziging	Begroting na 2e wijziging	Realisatie
Personeelskosten	0	14.475	9.413
Overige personeelskosten	0	0	27
Kapitaallasten	0	0	12
Huisvestingskosten	0	3.000	4.810
Overige bedrijfskosten	0	2.525	912
Dotatie voorzieningen	0		6
Resultaat	**0**	**20.000**	**15.179**

Bedragen x € 1.000

De totale lasten waren € 4,8 miljoen lager dan begroot doordat onze inzet aanzienlijk afnam vanaf het voorjaar:

- de personeelskosten waren € 5,0 miljoen lager door minder inzet van personeel dan begroot:
  - lagere kosten voor de inzet voor bemonstering, wat eindigde in maart (€ 2,0 miljoen);
  - lagere kosten voor bron- en contactonderzoek (€ 1,0 miljoen);
  - lagere kosten voor vaccineren (€ 1,7 miljoen);
  - lagere programma & overhead kosten (€ 0,3 miljoen);
- de huisvestingskosten waren € 1,8 miljoen hoger dan begroot, doordat we grote vaccinatielocaties langer in stand hebben gehouden ten behoeve van de vaccinatie najaarscampagne. Tijdens deze campagne waren we ook genoodzaakt tijdelijk extra locaties te huren;
- de overige bedrijfskosten waren € 1,6 miljoen lager dan begroot, vooral door minder diensten van derden en een lager verbruik van (medische) verbruiksartikelen.

Hieronder staan de meerkosten die we over 2023 bij VWS declareerden. Conform de verantwoordingsinstructie nemen we daarvoor deze tabel op in de jaarrekening:

Periode 1 januari 2023 tot 1 juli 2023 Meerkosten	
BCO regulier	**313**
Bemonstering regulier	**882**
Vaccinatie	**3.829**
Totaal overige Meerkosten:	**2.317**
Infectieziektebestrijding (IZB)	0
Tuberculosebestrijding (TBC)	0
Medische Milieukunde (MMK)	0
Technische Hygiënezorg (THZ) / Toezicht	0
Seksuele Gezondheid (inclusief SOA poli)	0
Reizigerszorg	0
Gezondheidsbevordering (GB)	0
Algemene Gezondheidszorg (AGZ)	0
Jeugdgezondheidszorg (JGZ), incl. Rijksvaccinatie	0
Openbare GGZ / Sociaal medische advisering	0
Veilig Thuis	0
Forensische Zorg (For)	0
Regionale Ambulance Voorziening (RAV)	0
Ondersteuning	834
Overig	2.317
Periode 1 juli 2023 t/m 31 december 2023 doorlopende verplichtingen	
Salarissen, transitievergoeding en WW	470
Overige personele kosten	0
Kosten locaties	8
Activa	0
Overige meerkosten	31
Periode 1 juli 2023 t/m 31 december 2023 kosten Icam-claimen	
Kosten Icam	0
Juridische kosten	5
Totaal meerkosten 2023	**8.688**
Ontvangen voorschot meerkosten 2023	**8.636**
Nog te ontvangen meerkosten 2023	**52**

Bedragen x € 1.000

5.3 Reserves

In dit overzicht staat een specificatie van de toevoegingen en onttrekkingen van de bestemmingsreserves.

	Realisatie 2023		Raming begrotingsjaar na 2e wijziging	
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
Algemene reserve	0	1.865	0	1.894
Reserve huisvestingsvisie	0	3.922	0	4.130
Reserve dekking kapitaallasten	3.350	0	4.130	482
Reserve vernieuwing bedrijfsprocessen	0	96	0	155
Reserve innovatieve projecten	164	589	51	557
Totaal	**3.514**	**6.472**	**4.181**	**7.218**

Bedragen x € 1.000

Door afronding van project huisvesting is de reserve huisvestingsvisie gedoteerd aan de reserve dekking kapitaallasten. Onder het kopje *Eigen vermogen i*n paragraaf 3 van de jaarrekening *Toelichting op de balans* staat een toelichting op het doel van de bestemmingsreserves.

5.4 Incidentele baten en lasten

Alle baten en lasten zijn structureel, tenzij we aangeven dat ze incidenteel zijn. Structurele wijzigingen verwerkten we zoveel mogelijk in de begroting 2024.

	Baten	Lasten
Programma Corona	15.179	15.179
Mutaties in reserves	6.473	3.515
Incidentele lasten gedekt uit algemene reserve	0	1.865
Incidentele lasten gedekt uit reserve huisvestingvisie	0	572
Incidentele baten en lasten gedekt uit reserve innovatieve projecten	164	589
Incidentele lasten gedekt uit reserve vernieuwing bedrijfsprocessen	0	96
Hogere formatie	0	2.100
Lagere kapitaallasten	0	196
Outplacementkosten	0	300
Mobiliteitsvoorziening	279	190
Desinvesteringen	0	12
Totaal	**22.095**	**24.614**

Bedragen x € 1.000

5.5 Rechtmatigheid

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre, bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt maximaal 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2.982.609.

Bevinding

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

6. Wet normering topinkomens

Deze wet geldt ook voor de GGD, het bezoldigingsmaximum voor de directeur bedraagt € 223.000. Zij overschrijdt dit maximum niet. Het bijbehorende maximum voor de voorzitter van het bestuur is € 33.450 (15%) en voor de andere leden van het bestuur € 22.300 (10%). Ook zij blijven onder deze maxima.

Gegevens 2023	
bedragen x € 1	**T.H.I. Claassen**
Functiegegevens	**Directeur**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-12-2020 t/m heden
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1.0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging 2023	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	146.463
Beloningen betaalbaar op termijn	22.488
Subtotaal	**168.951**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**223.000**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2022	
bedragen x € 1	**T.H.I. Claassen**
Functiegegevens	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-12-2020-heden
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1.0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging 2022	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	130.247
Beloningen betaalbaar op termijn	22.213
Subtotaal	**152.460**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**216.000**

Leidinggevende topfunctionarissen met totale bezoldiging van € 1.700 of minder	
Naam	**Functie**
S. Baan	Directeur

Toezichthoudende topfunctionarissen met totale bezoldiging van € 1.700 of minder		
Naam	**Functie**	**Gemeente**
W. Buijs-Glaudemans	Voorzitter dagelijks en algemeen bestuur	Oss
M. Hendrickx	Lid dagelijks en algemeen bestuur	Tilburg
H. Willems	Lid dagelijks en algemeen bestuur	Boekel
P. van Steen	Lid dagelijks en algemeen bestuur	Heusden
S. Mandemakers	Lid dagelijks en algemeen bestuur**	Loon op Zand
R. Compagne	Lid dagelijks en algemeen bestuur	Meierijstad
M. van der Sloot	Lid dagelijks en algemeen bestuur	's-Hertogenbosch
M. Everling	Lid algemeen bestuur	Bernheze
R. van Meygaarden	Lid algemeen bestuur	Boxtel
D. Kunst	Lid algemeen bestuur**	Dongen
M. Doremalen	Lid algemeen bestuur**	Gilze en Rijen
C. van Neerven	Lid algemeen bestuur***	Goirle
J. van den Hout	Lid algemeen bestuur**/***	Goirle
K. Krook	Lid algemeen bestuur**	Goirle
G. Overmans	Lid algemeen bestuur	Hilvarenbeek
W. Hendriks-van Haren	Lid algemeen bestuur	Land van Cuijk
C. Zijlmans	Lid algemeen bestuur***	Loon op Zand
R. Sour	Lid algemeen bestuur	Maashorst
M. Roozendaal	Lid algemeen bestuur**/***	Meierijstad
D. Dankers	Lid algemeen bestuur	Oisterwijk
J. Hooiveld	Lid algemeen bestuur***	Oss
K. van Geffen	Lid algemeen bestuur**	Oss
P. Raaijmakers	Lid algemeen bestuur	Sint-Michielsgestel
T. van de Ven	Lid algemeen bestuur***	Vught
D. Odabasi-Seker	Lid algemeen bestuur	Waalwijk

* verloning via GGD West-Brabant

** begin 2023 nog geen bestuurslid

*** eind 2023 geen bestuurslid meer

Bijlagen

Hart voor Brabant

Bijlage 1: Cijfers 2023 | GGD Hart voor Brabant

Jeugdgezondheid

251.422
contactmomenten
met jeugdigen

30%
vervolgcontact

2.093
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

10%
doorverwezen

125
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

2%
thuisbezoek
door GGD

Vaccinaties

78,6%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

121
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

89
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

31
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

1.562
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

37%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

43
meldingen
calamiteiten
Wmo

1.973
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

625
meldingen
infectieziekte
(zonder COVID-19)

320
meldingen
Infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

757
lijkschouwingen

173
consulten
Nu Niet Zwanger

Bijlage 2: Taakvelden

	Begroting 2023			Realisatie 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	0	108	-108	0	269	-269
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	113	62	51	135	62	73
0.4 Overhead	5.660	22.004	-16.344	8.789	23.956	-15.167
0.10 Mutaties reserves	4.704	3.898	806	6.472	3.514	2.958
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	394	-394
0 Bestuur en ondersteuning	10.477	26.072	-15.595	15.396	28.195	-12.799
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.270	2.145	125	1.780	1.609	171
1.2 Openbare orde en veiligheid	405	347	58	487	364	122
1 Veiligheid	2.675	2.492	183	2.267	1.974	293
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.478	2.478	0	2.147	1.733	414
6 Sociaal domein	2.478	2.478	0	2.147	1.733	414
7.1 Volksgezondheid	54.672	39.260	15.412	79.216	67.124	12.092
7 Volksgezondheid en milieu	54.672	39.260	15.412	79.216	67.124	12.092
Totaal	**70.302**	**70.302**	**0**	**99.026**	**99.026**	**0**

Bedragen x € 1.000

Bijlage 3: Gemeentelijke bijdrage

	Gemeentelijke bijdrage	Plustaken	Totaal
Bernheze	1.178.373	210.544	1.388.918
Boekel	409.706	70.234	479.940
Boxtel	1.232.054	101.880	1.333.934
Dongen	984.208	189.614	1.173.822
Gilze en Rijen	988.558	103.355	1.091.912
Goirle	891.680	66.396	958.075
's-Hertogenbosch	5.818.668	2.004.179*	7.822.847
Heusden	1.693.916	279.049	1.972.965
Hilvarenbeek	587.625	27.991	615.616
Land van Cuijk	3.373.036	511.290	3.884.326
Loon op Zand	883.687	141.149	1.024.836
Maashorst	2.170.388	261.131	2.431.519
Meierijstad	3.070.952	581.958	3.652.910
Oisterwijk	1.208.671	179.146	1.387.816
Oss	3.468.836	373.530	3.842.367
Sint-Michielsgestel	1.104.915	76.159	1.181.074
Tilburg	8.344.115	5.761.613**	14.105.728
Vught	1.180.901	210.822	1.391.723
Waalwijk	1.834.623	306.258	2.140.881
Totaal	**40.424.913**	**11.456.298**	**51.881.211**

Bedragen x € 1

*) Waarvan € 1.697.406 plusomzet basisondersteuning Den Bosch

**) Waarvan € 1.176.227 plusomzet Coöperatie Tilburgse Toegang.

Bijlage 4: Single Information Single Audit

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VWS	H3	**Seksualiteits-coördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding** **Subsidieregeling publieke gezondheid**	Aantal consulten (jaar T) seksuali-teitshulpverlening in het verzorgings-gebied. Aard controle D1 Indicator: H3/01	Aantal gevonden SOA's (jaar T) in het verzorgingsgebied Aard controle D1 Indicator: H3/02	Aantal SOA-onderzoeken (jaar T) in het verzorgingsgebied Aard controle D1 Indicator: H3/03	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: H3/04	Stand Egalisatiereserve per 31 december (jaar T) Aard controle R Indicator: H3/05	
			16.664	4.227	16.664	€ 4.996.192	€ 194.564	
VWS	H5	**Regeling specifieke uitkering PrEP**	Aantal intakeconsulten Aard controle R Indicator: H5/01	Aantal vervolgconsulten Aard controle R Indicator: H5/02	Aantal geïnde eigen bijdragen van de gebruiker van € 7,50 per dertig pillen Aard controle R Indicator: H5/03			
			73	2.138	5.186			

VWS	**H29**	**Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en**	Naam van de pijler Aard controle n.v.t. Indicator: H29/01	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering Aard controle R Indicator: H29/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen – Inclusief verantwoording tussen medeoverheden Aard controle R Indicator: H29/03	Plannen uitgevoerd conform uitvraag? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H29/04	Toelichting - verplicht als bij H29/04 "Nee" is ingevuld Aard controle n.v.t. Indicator: H29/05	Zelfstandige uitvoering? (Ja/ Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H29/06
		1	Kwetsbaarheden wegnemen	€ 732.992	€ 732.992	Ja		Ja
		2	Verstevigen (boven) regionale monitoring en surveillance	€ 38.806	€ 38.806	Ja		Ja
		3	Versterken weten-schappelijke ken-nisinfrastructuur	€ 0	€ 0	Nee	Niet van toepassing voor GGD Hart voor Brabant	Nee
		4	Samenwerking bovenregionaal niveau	€ 0	€ 0	Nee	Niet van toepassing voor GGD Hart voor Brabant	Nee
		5	Versneld opleiden	€ 50.271	€ 50.271	Ja		Ja
VWS	**H33**	**Regeling specifieke uitkering COVID-19-vaccinatie**	Besteding (jaar T) voor het in stand houden van een infrastructuur t.b.v. een basiscapaciteit voor het zetten van COVID-19 vaccinaties daarbij rekening houdend met mogelijke opschaling Aard controle R Indicator: H33/01	Besteding (jaar T) voor opschaling van de basisinfra-structuur voor het zetten van CO-VID-19 vaccinaties in het kader van een vaccinatie-campagne. Aard controle R Indicator: H33/02	Heeft u (met toestemming van de minister van VWS) de infrastructuur voor basiscapaciteit voor alternatieve doeleinden ingezet? (Ja/Nee) Aard controle D2 Indicator: H33/03	Besteding (jaar T) ten behoeve van alternatieve doeleinden (verplicht als bij voorgaande indicator 'Ja' is geselecteerd) Aard controle D2 Indicator: H33/04		
			€ 4.181.720	€ 2.296.541	Ja	€ 422.474		

GGD Hart voor Brabant
088 368 7000
contact@ggdhvb.nl
ggdhvb.nl

Hart voor Brabant

Cijfers per gemeente 2023

Hart voor Brabant

Wijk GGD'er Arjan in gesprek met inwoner

Wij beschermen, bevorderen en bewaken de publieke gezondheid

'Door onze data, weten we welke gezondheidsbedreigingen waar spelen. Zo kunnen we onze partners meenemen, soms zelfs op wijkniveau. Samen starten we dan gericht interventies op. Op die manier kunnen we echt impact hebben op de gezondheid van onze inwoners.'

- Dries Jansen, strategisch adviseur publieke gezondheid

GGD Hart voor Brabant

Inleiding

De GGD beschermt, bevordert en bewaakt de gezondheid van ruim 1,1 miljoen inwoners, waarvan ruim 200.000 jeugdigen. We zetten daarbij extra in op de gezondheid van mensen in kwetsbare situaties. Dit doen we door risico's voor de gezondheid te voorkomen en de gezondheid van álle inwoners te bevorderen.

Over GGD Hart voor Brabant

800 medewerkers

maken zich sterk voor de gezondheid van alle inwoners en spelen in op de lokale situatie

19 gemeenten

50 consultatiebureaus

5 regionale vestigingen

Deze cijfers geven antwoord op vragen zoals:

- Hoeveel kinderen volgen we, zodat ze gezond en veilig opgroeien?
- Hoeveel jeugdigen krijgen extra begeleiding en hoeveel jeugdigen verwijzen we door?
- Hoe borgen we de gezondheid door te signaleren en te adviseren?

Met deze cijfers krijg je meer inzicht in het brede takenpakket van de GGD. Voor het hele werkgebied van de GGD én voor jouw gemeente!

En we doen meer!

Van voorlichting over milieu tot seksuele gezondheid en van tuberculose tot gezond reizen. Zorg regelen voor mensen met onbegrepen gedrag en Wmo-toezicht. Tegengaan van geluidsoverlast en overgewicht. Gezondheidsonderzoek en gezonde leefstijl bevorderen. Ook dat is allemaal GGD.

Inhoud

Inleiding	3
Cijfers 2023 | GGD Hart voor Brabant	5
Cijfers 2023 GGD | Bernheze	6
Cijfers 2023 GGD | Boekel	7
Cijfers 2023 GGD | Boxtel	8
Cijfers 2023 GGD | Dongen	9
Cijfers 2023 GGD | Gilze en Rijen	10
Cijfers 2023 GGD | Goirle	11
Cijfers 2023 GGD | Heusden	12
Cijfers 2023 GGD | 's-Hertogenbosch	13
Cijfers 2023 GGD | Hilvarenbeek	14
Cijfers 2023 GGD | Land van Cuijk	15
Cijfers 2023 GGD | Loon op Zand	16
Cijfers 2023 GGD | Maashorst	17
Cijfers 2023 GGD | Meierijstad	18
Cijfers 2023 GGD | Oisterwijk	19
Cijfers 2023 GGD | Oss	20
Cijfers 2023 GGD | Sint-Michielsgestel	21
Cijfers 2023 GGD | Tilburg	22
Cijfers 2023 GGD | Vught	23
Cijfers 2023 GGD | Waalwijk	24

Interactief
De bladzijden in deze inhoudsopgave zijn aanklikbaar.
Klik op < / > om direct naar de vorige of volgende pagina te gaan.
Om terug te gaan naar deze inhoudsopgave klik je rechtsboven op ☰

Wilt u meer weten over de verschillende werkzaamheden van de GGD? Lees ons jaarverslag: **www.ggdhvb.nl/jaarverslag**

Cijfers 2023 | GGD Hart voor Brabant

Jeugdgezondheid

251.422
contactmomenten
met jeugdigen

30%
vervolgcontact

10%
doorverwezen

2%
thuisbezoek
door GGD

2.093
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

125
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

Vaccinaties

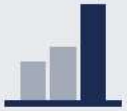
78,6%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

121
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

89
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

31
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

1.562
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

37%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

43
meldingen
calamiteiten
Wmo

1.973
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

625
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

320
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

757
lijkschouwingen

173
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Bernheze

Jeugdgezondheid

6.877
contactmomenten
met jeugdigen

21%
vervolgcontact

52
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

11%
doorverwezen

0
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

4%
thuisbezoek
door GGD

Vaccinaties

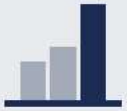
86,2%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

5
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

5
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

0
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

5
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

8%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

0
meldingen
calamiteiten
Wmo

51
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

20
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

13
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

18
lijkschouwingen

0
consulten
Nu Niet Zwanger

Wilt u meer weten over de verschillende werkzaamheden van de GGD? Lees ons jaarverslag: www.ggdhvb.nl/jaarverslag

Cijfers 2023 GGD | Boekel

Jeugdgezondheid

2.442
contactmomenten
met jeugdigen

25%
vervolgcontact

9%
doorverwezen

2%
thuisbezoek
door GGD

8
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

0
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

Vaccinaties

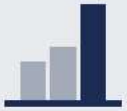
66,9%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

3
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

3
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

0
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

14
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

0%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

0
meldingen
calamiteiten
Wmo

22
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

3
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

4
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

3
lijkschouwingen

0
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Boxtel

Jeugdgezondheid

7.171
contactmomenten
met jeugdigen

35%
vervolgcontact

12%
doorverwezen

2%
thuisbezoek
door GGD

64
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

3
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

Vaccinaties

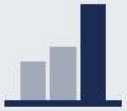
79,9%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

5
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

3
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

2
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

26
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

15%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

0
meldingen
calamiteiten
Wmo

78
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

13
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

13
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

21
lijkschouwingen

0
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Dongen

Jeugdgezondheid

5.277
contactmomenten
met jeugdigen

25%
vervolgcontact

1%
doorverwezen

2%
thuisbezoek
door GGD

15
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

0
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

Vaccinaties

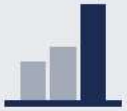
84%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

5
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

3
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

1
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

156
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

23%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

1
meldingen
calamiteiten
Wmo

52
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

16
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

6
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

23
lijkschouwingen

2
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Gilze en Rijen

Jeugdgezondheid

6.142
contactmomenten
met jeugdigen

43%
vervolgcontact

22
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

7%
doorverwezen

1
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

2%
thuisbezoek
door GGD

Vaccinaties

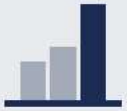
74%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

5
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

3
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

1
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

116
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

100%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

0
meldingen
calamiteiten
Wmo

51
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

14
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

5
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

12
lijkschouwingen

7
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Goirle

Jeugdgezondheid

4.913
contactmomenten
met jeugdigen

28%
vervolgcontact

4%
doorverwezen

1%
thuisbezoek
door GGD

25
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

1
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

Vaccinaties

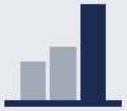
84,2%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

5
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

3
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

0
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

5
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

20%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

3
meldingen
calamiteiten
Wmo

38
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

14
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

14
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

11
lijkschouwingen

9
consulten
Nu Niet Zwanger

Wilt u meer weten over de verschillende werkzaamheden van de GGD? Lees ons jaarverslag: www.ggdhvb.nl/jaarverslag

Cijfers 2023 GGD | Heusden

Jeugdgezondheid

10.708
contactmomenten
met jeugdigen

43%
vervolgcontact

18%
doorverwezen

1%
thuisbezoek
door GGD

57
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

5
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

Vaccinaties

83,9%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

4
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

3
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

1
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

110
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

40%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School
*

Toezicht houden

0
meldingen
calamiteiten
Wmo

81
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

32
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

7
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

17
lijkschouwingen

2
consulten
Nu Niet Zwanger

Wilt u meer weten over de verschillende werkzaamheden van de GGD? Lees ons jaarverslag: www.ggdhvb.nl/jaarverslag

Cijfers 2023 GGD | 's-Hertogenbosch

Jeugdgezondheid

38.106
contactmomenten
met jeugdigen

37%
vervolgcontact

379
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

9%
doorverwezen

24
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

3%
thuisbezoek
door GGD

Vaccinaties

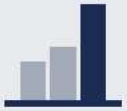
79,9%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

13
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

3
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

5
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

278
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

49%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

7
meldingen
calamiteiten
Wmo

246
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

92
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

44
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

137
lijkschouwingen

9
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Hilvarenbeek

Jeugdgezondheid

2.834
contactmomenten
met jeugdigen

19%
vervolgcontact

17
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

7%
doorverwezen

0
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

2%
thuisbezoek
door GGD

Vaccinaties

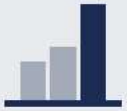
78,4%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

3
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

3
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

0
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

0
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

86%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

0
meldingen
calamiteiten
Wmo

31
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

8
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

1
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

7
lijkschouwingen

0
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Land van Cuijk

Jeugdgezondheid

18.515
contactmomenten
met jeugdigen

28%
vervolgcontact

187
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

7%
doorverwezen

7
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

1%
thuisbezoek
door GGD

Vaccinaties

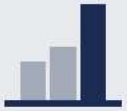
81,8%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

9
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

9
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

0
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

8
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

42%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

1
meldingen
calamiteiten
Wmo

180
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

45
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

30
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

56
lijkschouwingen

11
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Loon op Zand

Jeugdgezondheid

5.285
contactmomenten
met jeugdigen

25%
vervolgcontact

12%
doorverwezen

3%
thuisbezoek
door GGD

19
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

2
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

Vaccinaties

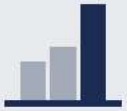
75,6%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

4
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

3
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

1
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

73
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

10%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

0
meldingen
calamiteiten
Wmo

46
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

22
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

2
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

11
lijkschouwingen

6
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Maashorst

Jeugdgezondheid

13.348
contactmomenten
met jeugdigen

24%
vervolgcontact

9%
doorverwezen

4%
thuisbezoek
door GGD

132
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

11
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

Vaccinaties

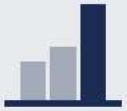
76,4%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

5
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

5
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

2
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

31
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

39%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

1
meldingen
calamiteiten
Wmo

116
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

32
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

22
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

55
lijkschouwingen

3
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Meierijstad

Jeugdgezondheid

19.319
contactmomenten
met jeugdigen

32%
vervolgcontact

9%
doorverwezen

3%
thuisbezoek
door GGD

90
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

9
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

Vaccinaties

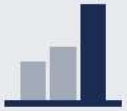
82,3%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

8
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

3
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

3
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

163
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

30%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

2
meldingen
calamiteiten
Wmo

175
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

40
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

22
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

56
lijkschouwingen

5
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Oisterwijk

Jeugdgezondheid

6.696
contactmomenten
met jeugdigen

19%
vervolgcontact

37
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

12%
doorverwezen

0
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

1%
thuisbezoek
door GGD

Vaccinaties

77,2%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

4
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

3
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

1
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

111
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

18%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

1
meldingen
calamiteiten
Wmo

55
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

19
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

11
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

20
lijkschouwingen

1
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Oss

Jeugdgezondheid

21.696
contactmomenten
met jeugdigen

27%
vervolgcontact

7%
doorverwezen

3%
thuisbezoek
door GGD

260
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

16
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

Vaccinaties

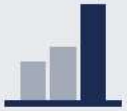
77,7%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

10
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

5
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

3
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

67
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

29%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

9
meldingen
calamiteiten
Wmo

190
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

41
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

37
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

56
lijkschouwingen

1
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Sint-Michielsgestel

Jeugdgezondheid

6.847
contactmomenten
met jeugdigen

29%
vervolgcontact

13%
doorverwezen

2%
thuisbezoek
door GGD

47
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

2
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

Vaccinaties

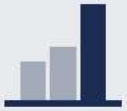
83,1%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

5
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

3
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

0
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

21
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

40%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

1
meldingen
calamiteiten
Wmo

67
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

23
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

3
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

10
lijkschouwingen

0
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Tilburg

Jeugdgezondheid

46.936
contactmomenten
met jeugdigen

28%
vervolgcontact

317
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

12%
doorverwezen

28
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

2%
thuisbezoek
door GGD

Vaccinaties

73,2%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

19
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

12
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

8
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

217
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

41%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

8
meldingen
calamiteiten
Wmo

303
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

128
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

64
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

195
lijkschouwingen

98
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Vught

Jeugdgezondheid

7.128
contactmomenten
met jeugdigen

31%
vervolgcontact

12%
doorverwezen

2%
thuisbezoek
door GGD

53
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

5
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

Vaccinaties

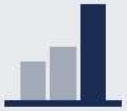
85,7%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

4
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

3
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

1
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

143
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

43%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

0
meldingen
calamiteiten
Wmo

103
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

20
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

8
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

26
lijkschouwingen

0
consulten
Nu Niet Zwanger

Cijfers 2023 GGD | Waalwijk

Jeugdgezondheid

11.039
contactmomenten
met jeugdigen

40%
vervolgcontact

12%
doorverwezen

2%
thuisbezoek
door GGD

62
scholieren begeleid
(ziekteverzuim)

6
meldcode 1
huiselijk geweld en
kindermishandeling

Vaccinaties

74,6%
kinderen
geboortejaar 2020
gevaccineerd*

* Vaccinaties waarvan GGD geen toestemming heeft om met het RIVM te delen, worden hier niet meegeteld (regionaal ca. 9% van alle vaccinaties).

Monitoren, signaleren en advies

7
gemeente-,
wijk- en
schoolschetsen

4
onderzoeken/
rapporten
gezondheidsbeleid

Publieke gezondheid bij rampen en crises

2
meldingen
van incidenten

Openbare geestelijke gezondheidszorg

5
klanten van het
team OGGZ

Gezondheidsbevordering en leefstijl

30%
scholen met vignet of
aanpak Gezonde School*

* zoals bekend bij de GGD

Toezicht houden

0
meldingen
calamiteiten
Wmo

88
inspecties
kinderopvang

Gezondheidsbescherming

42
meldingen
infectieziekten
(zonder COVID-19)

14
meldingen
infectieziekte
door een instelling
(zonder COVID-19)

23
lijkschouwingen

16
consulten
Nu Niet Zwanger

GGD Hart voor Brabant
088 368 7000
contact@ggdhvb.nl
ggdhvb.nl

Hart voor Brabant

Accountantsverslag 2023

Concept 21 maart 2024, bijgewerkt 3 april 2024

Hart voor Brabant

VERSTEGEN
accountants en adviseurs
Solide en waardevol

VERSTEGEN
accountants en adviseurs 50 jaar

Noordendijk 207
Postbus 574
3311 RN Dordrecht

T. (078) 648 15 55

info@verstegenaccountants.nl
www.verstegenaccountants.nl

Aan het algemeen bestuur van
Gemeenschappelijke Regeling GGD Hart voor Brabant
Postbus 3024
5003 DA TILBURG

Dordrecht, 3 april

Ref.: 301/HB/AH

N.B. Het accountantsverslag kunnen wij nog niet definitief uitbrengen vanwege (externe) ontwikkelingen ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording en vanwege nog te ontvangen informatie door GGD Hart voor Brabant en Verstegen van derden ten aanzien van SiSa.

Geachte directie en bestuur,

Overeenkomstig uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2023 van Gemeenschappelijke Regeling GGD Hart voor Brabant (verder genoemd: GGD Hart voor Brabant) gecontroleerd. In overeenstemming met artikel 213 van de Gemeentewet en Controlestandaard 260 Communicatie met de met governance belaste personen, brengen wij verslag aan u uit over onze bevindingen.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT en het controleprotocol van GGD Hart voor Brabant en normenkader 2023, vastgesteld door het algemeen bestuur op 24 maart 2023. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel vastgesteld op € 994.000.

Ter informatie en ter identificatie vermelden wij de belangrijkste bedragen zoals die blijken uit de door ons gecontroleerde jaarrekening 2023 en het bedrag van de door ons gehanteerde materialiteit bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole:

GGD Hart voor Brabant	2023	2022
Jaarrekening		
Balanstotaal	€ 21.793.000	€ 18.405.000
Eigen vermogen	€ 4.024.000	€ 7.376.000
Totaal lasten inclusief reservemutaties	€ 99.420.000	€ 127.156.000
Totaal baten inclusief reservemutaties	€ 99.026.000	€ 127.205.000
Resultaat (na mutaties in de reserves)	€ -394.000	€ 49.000
Materialiteit	€ 994.000	€ 1.271.000

CONCEPT

Ontwikkelingen rechtmatigheid en rechtmatigheidsverantwoording

Vanuit de VNG, het Ministerie van BZK en de Algemene Rekenkamer zijn ontwikkelingen gemeld over de rechtmatigheidsverantwoording, die maken dat de definitieve invoering van de rechtmatigheids-verantwoording in 2023 onzeker is geworden. Als sluitstuk van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording moesten nog het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) worden aangepast. De Algemene Rekenkamer heeft op 6 februari 2024 laten weten fundamentele bezwaren te hebben op de voorgestelde aanpassingen van het BBV en het BADO. Hiermee is het onzeker geworden of BBV en BADO nog tijdig kunnen worden aangepast voor verslagjaar 2023.

De VNG heeft het Ministerie van BZK en de Algemene Rekenkamer opgeroepen om zo snel mogelijk helderheid te geven en de onzekerheid die nu is ontstaan voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen weg te nemen. In hoofdstuk 4 informeren wij u over de laatste ontwikkelingen en wat dat op dit moment betekent voor de jaarrekening 2023 van GGD Hart voor Brabant, de bestuurlijke behandeling daarvan en wat dit betekent voor de afronding van onze controlewerkzaamheden. Aan accountants en ook aan Verstegen is verzocht om te wachten met het afgeven van de controleverklaring bij de jaarrekening 2023 van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. Dit standpunt volgen wij. Wij hebben de jaarrekening 2023 gecontroleerd uitgaande van de verwachting dat de rechtmatigheids-verantwoording (alsnog) formeel wordt bekrachtigd en voor verslagjaar 2023 van toepassing wordt verklaard. In dit accountantsverslag gaan wij daarvan eveneens uit. De controle 2023 hebben wij conform de afspraken en kaders met uw organisatie uitgevoerd en hebben wij voor zover mogelijk afgerond.

Het is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van GGD Hart voor Brabant om de jaarrekening op te maken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Wet normering topinkomens (WNT) en de daarop berustende bepalingen. Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het dagelijks bestuur heeft in de jaarrekening 2023 onder hoofdstuk 5.5 de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen en heeft in de paragraaf Bedrijfsvoering in het jaarverslag onder hoofdstuk 2.6 de belangrijkste bevindingen, afwijkingen en verbeterpunten nader toegelicht. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring over de getrouwheid van de jaarrekening te verstrekken.

Het dagelijks bestuur is voornemens om deze jaarrekening op 28 maart 2024 vast te stellen en ter goedkeuring van dat besluit voor te leggen aan het algemeen bestuur van 3 juli 2024. Wij hebben onze controle afgerond en wij geven een goedkeurende controleverklaring af voor getrouwheid bij deze jaarrekening, mits de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door het dagelijks bestuur en goedgekeurd wordt door het algemeen bestuur.

De concepttekst van onze controleverklaring kunnen wij u gelet op de hiervoor genoemde ontwikkelingen nog niet verstrekken. De definitieve controleverklaring zullen wij afgeven nadat wij de ondertekende jaarrekening hebben ontvangen. Wij zullen vervolgens een ondertekende controleverklaring toevoegen aan de ondertekende jaarrekening. Daarnaast zullen wij een 'was-getekend' controleverklaring toevoegen aan de 'was-getekend' versie van de jaarrekening.

In het geval dat de door ons gecontroleerde jaarrekening nog wordt gewijzigd, verzoeken wij u om zo snel mogelijk contact met ons op te nemen over de dan ontstane situatie.

Onze bevindingen hebben wij op 15 maart 2024 voorgelegd aan uw organisatie en toegelicht. De bevindingen hebben wij vervolgens op 25 maart 2024 nader toegelicht aan uw portefeuillehouder bedrijfsvoering en controller en op 28 maart 2024 aan uw dagelijks bestuur.

CONCEPT

Wij benadrukken dat dit accountantsverslag uitsluitend is bedoeld om u te informeren over onze controlebevindingen en aanbevelingen. Belanghebbenden kunnen u vragen om een afschrift van onze rapportage(s) voor hun beoordeling van de financiële stand van zaken van GGD Hart voor Brabant en van de risico's in haar bedrijfsvoering. Wij benadrukken dat wij niet aansprakelijk zijn voor eventuele gevolgen van externe verspreiding.

Wij vertrouwen erop u met dit verslag voldoende te hebben geïnformeerd en zijn graag bereid om het nader toe te lichten.

Hoogachtend,

W.P. de Vries RA

CONCEPT

INHOUDSOPGAVE

1. Onze belangrijkste boodschappen aan GGD Hart voor Brabant 6

1.1. Opdrachtbevestiging 6

1.2. Materialiteit, normenkader en (rapporterings)toleranties 6

1.3. Goedkeurende controleverklaring getrouwheid 7

1.4. Rechtmatigheidsverantwoording 7

1.5. Het verloop van onze controlewerkzaamheden 7

2. Vermogen, resultaat en continuïteit 8

2.1. Analyse vermogen, resultaat en resultaatontwikkeling 8

2.2. Financiële positie en continuïteit 8

2.3. Interne beheersing 9

2.4. Weerstandsvermogen 9

3. Jaarverslag 10

4. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2023 10

4.1. Rechtmatigheid 10

4.2. Ontwikkelingen Corona en corona-compensatie 14

4.3. WNT-verantwoording 16

4.4. SiSa-verantwoording 17

4.5. IT-beheersing 18

4.6. Verwerking van geconstateerde afwijkingen rechtmatigheid en getrouwheid 19

5. Overige onderwerpen 20

5.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing 20

5.2. Onafhankelijkheid 21

5.3. Duurzaamheid 21

6. Slot 23

CONCEPT

1. Onze belangrijkste boodschappen aan GGD Hart voor Brabant

1.1. Opdrachtbevestiging

In onze opdrachtbevestiging van 19 september 2023 hebben wij de tussen GGD Hart voor Brabant en Verstegen accountants en adviseurs met elkaar gemaakte afspraken ten aanzien van het controleren van de jaarrekening 2023 bevestigd.

1.2. Materialiteit, normenkader en (rapporterings)toleranties

Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel vastgesteld op € 994.000. De berekening hebben wij verricht conform het Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (BADO), gebaseerd op 1% van de totale werkelijke lasten over 2023 plus de toevoegingen aan de reserves.

Afwijkingen als gevolg van fraude of fouten zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Met ingang van verslagjaar 2023 geeft het dagelijks bestuur een rechtmatigheids-verantwoording, voor het eerst bij de jaarrekening 2023. Voor de controle van de jaarrekening 2023 heeft u in uw normenkader, controleprotocol en in uw verordeningen hierover afspraken gemaakt.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met:
- Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden; en
- het Controleprotocol WNT.

Wij baseren onze controleopdracht op de uitgangspunten die zijn vastgelegd in:
- de Gemeentewet, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de normen afkomstig van de Commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden (BADO), allen in aangepaste vorm voor de rechtmatigheids-verantwoording;
- de geactualiseerde Notitie Rechtmatigheidsverantwoording 2023, vanwege de rechtmatigheidsverantwoording;
- de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2023;
- Controleprotocol GGD Hart voor Brabant en het Normenkader 2023, vastgesteld door het algemeen bestuur op 24 maart 2023 en uw eigen verordeningen, kaders en afspraken.

CONCEPT

1.3. Goedkeurende controleverklaring getrouwheid

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2023 van GGD Hart voor Brabant afgerond. Wij geven bij de jaarrekening 2023 een goedkeurende controleverklaring af voor getrouwheid. Dit onder het voorbehoud dat deze jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door het dagelijks bestuur en ongewijzigd wordt goedgekeurd door het algemeen bestuur. De accountantscontrole over verslagjaar 2023 leidt hiermee indirect tot een oordeel over de rechtmatigheid van alle baten, lasten en balansmutaties, via een getrouwheidsoordeel over de rechtmatigheidsverantwoording.

1.4. Rechtmatigheidsverantwoording

Op pagina 92 van de jaarrekening 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur opgenomen. Het dagelijks bestuur heeft conform het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol 3% van de lasten als verantwoordingsgrens gehanteerd. Uit de rechtmatigheidsverantwoording blijkt dat er geen rechtmatigheids-fouten en onduidelijkheden zijn boven deze verantwoordingsgrens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is een nadere toelichting opgenomen ten aanzien van de rechtmatigheid en zijn fouten en/of onduidelijkheden boven de door het algemeen bestuur vastgestelde rapportagegrens toegelicht.

In paragraaf 4.1.6 hebben wij onze bevindingen bij de rechtmatigheidsverantwoording nader uitgewerkt. Op grond van onze controle zijn wij van oordeel dat de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft.

1.5. Het verloop van onze controlewerkzaamheden

Wij hebben onze controlewerkzaamheden uitgevoerd overeenkomstig de tussen de GGD Hart voor Brabant en Verstegen opgestelde opdrachtbevestiging. Ter ondersteuning daarvan zijn vooraf risicoanalyses opgesteld, werkafspraken gemaakt en tussentijdse controlewerkzaamheden uitgevoerd. Met betrekking tot het controleproces constateren wij het volgende:

- De concept-jaarrekening was bij aanvang van onze jaarrekeningcontrole op 5 februari jl. grotendeels gereed. De rechtmatigheidsverantwoording en de toelichting rechtmatigheid in de paragraaf Bedrijfsvoering zijn nieuw voor boekjaar 2023 en is nieuw in de jaarrekening 2023. De rechtmatigheidsverantwoording is later in het controleproces aangevuld aan de jaarrekening. GGD Hart voor Brabant en Verstegen hebben onderling intensief samengewerkt met als resultaat dat de rechtmatigheidscontrole kon worden uitgevoerd en de rechtmatigheidsverantwoording voldoet aan de daaraan gestelde eisen.
- De samenwerking tussen uw organisatie en Verstegen is wederom goed, prettig en constructief verlopen.

CONCEPT

- De dossiervorming als basis voor onze controle was, behoudens SiSa en de rechtmatigheidsverantwoording, goed op het moment van start van onze controle. Vragen en opmerkingen zijn op een aantal specifieke onderwerpen na, goed en tijdig beantwoord. Het onderwerp rechtmatigheid en specifiek de rechtmatigheids-verantwoording heeft een groot beslag op uw en onze capaciteit gelegd. Dit valt buiten de invloedsfeer van GGD Hart voor Brabant.
- De wederzijdse afspraken over planning en afronding en uw en onze extra inspanningen hebben ertoe geleid dat de controle binnen de bestuurlijke planning kon worden afgerond. Behoudens onduidelijkheid over rechtmatigheids-verantwoording, buiten de invloedsfeer van GGD Hart voor Brabant.
- Onze controlewerkzaamheden zijn intensiever geweest en hebben ook meer tijd gekost dan vooraf overeengekomen. Dit komt met name door de aanvullende werkzaamheden als gevolg van Covid-19.

Wij zijn, rekening houdend met het vorenstaande, van mening dat onze gerealiseerde tijdsbesteding en de door ons gerealiseerde controlewerkzaamheden voldoende zijn voor een kwalitatief toereikende uitvoering van onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende controle- en overige standaarden (COS).

2. Vermogen, resultaat en continuïteit

2.1. Analyse vermogen, resultaat en resultaatontwikkeling

Het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna: BBV) is voor GGD Hart voor Brabant het geldende verslaggevingsstelsel. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen resultaat-bepaling en resultaatbestemming. Het is niet toegestaan baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen te muteren. Mutaties in het eigen vermogen vinden plaats op basis van besluitvorming door het algemeen bestuur.

De jaarrekening 2023 van GGD Hart voor Brabant is opgesteld in overeenstemming met het van toepassing zijnde model. Bij de jaarrekening 2023 is een SiSa-bijlage gevoegd voor de SiSa-regelingen. In paragraaf 4.4.1 in dit verslag gaan wij hier nader op in.

De door ons gecontroleerde jaarrekening geeft een eigen vermogen aan per 31 december 2023 van € 4.024.000 (2022: € 7.376.000) en een negatief resultaat over 2023 van € 394.000 na mutaties in de reserves (voordelig resultaat 2022: € 49.000 na mutaties in de reserves).

De analyse van het resultaat 2023 ten opzichte van de begroting 2023 is toereikend toegelicht in hoofdstuk 5 van de jaarrekening.

2.2. Financiële positie en continuïteit

Uitgangspunt bij de begroting van GGD Hart voor Brabant is dat de begroting ten minste sluitend is. In de (gewijzigde) begroting 2023 is nihil een resultaat opgenomen. De omvang van het eigen vermogen is in 2023 afgenomen met een bedrag van € 3,4 mln.

CONCEPT

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Het bestuur van GGD Hart voor Brabant bevestigt dat er geen twijfel bestaat ten aanzien van de financiële omvang van het vermogen van GGD Hart voor Brabant om de continuïteit te waarborgen. Wij hebben de continuïteitsveronderstelling als basis voor de jaarrekening 2023 beoordeeld en wij kunnen ons verenigen met de toepassing van de continuïteits-veronderstelling in de jaarrekening.

2.3. Interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. Onze bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot de interne beheersings-maatregelen hebben wij gerapporteerd in onze managementletter 2023 van 17 november 2023. Wij verwijzen naar deze managementletter. Onze managementletter hebben wij nader toegelicht.

Vanuit onze controleopdracht hebben wij de kwaliteit beoordeeld van de interne beheersingsmaatregelen die een directe relatie hebben met de externe verslaglegging en jaarrekening van GGD Hart voor Brabant. Als een interne beheersingsmaatregel de basis vormt voor onze verdere controlewerkzaamheden, dan toetsen wij ook de werking ervan gedurende het jaar.

Wij vinden dat er binnen GGD Hart voor Brabant – rekening houdend met de aard en omvang van de (administratieve) organisatie – geen sprake is van ernstige tekort-komingen in de voor de jaarrekeningcontrole relevante interne beheersingsmaatregelen. Enkele van onze bevindingen en aanbevelingen behoeven aandacht.

2.4. Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van GGD Hart voor Brabant heeft de aandacht van management en bestuur. Risicomanagement vindt onder andere plaats in de vorm van een risicotabel, waarin de risico's in beeld worden gebracht en periodiek worden gemonitord. In de jaarstukken 2023 is een uitgebreide risicotabel opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Wij hebben vernomen dat de uitgebreide matrix periodiek wordt afgestemd met het bestuur om grip te houden op de (ontwikkeling van de) risico's.

Op basis van uw huidige inzichten blijkt dat een onderbouwde kans bestaat dat een bedrag van circa € 1,5 miljoen (2022 € 1,4 miljoen) noodzakelijk is om aan de zo reëel mogelijk ingeschatte financiële risico's weerstand te bieden. De belangrijkste risico's betreffen fluctuaties van de omzet van plustaken, ziekteverzuim van personeel en verloop van medewerkers. Voor deze risico's is per balansdatum een weerstandsvermogen beschikbaar van € 4,2 miljoen (2022: € 7,3 miljoen).

Gezien het risicoprofiel van GGD Hart voor Brabant adviseren wij u de ontwikkeling van de risico's en de ontwikkeling van de reserves die aangewezen zijn als dekking van de risico's tussentijds en nauwlettend te blijven volgen.

CONCEPT

3. Jaarverslag

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken 2023 andere informatie, die bestaat uit:

- Programma Publieke Gezondheid (hoofdstuk 1);
- de GGD als organisatie (hoofdstuk 2);
- paragrafen;
- bijlagen (achter de jaarrekening).

Wij hebben de overige informatie gelezen en vastgesteld dat de daarin opgenomen informatie niet strijdig is met de jaarrekening of onze controlebevindingen. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten uit het BBV en de Nederlandse Standaard 720 Nadere Voorschriften Controlestandaarden en de verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot andere informatie. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het jaarverslag en andere informatie mag geen ander beeld oproepen bij de lezer dan de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag 2023 van GGD Hart voor Brabant de vereiste informatie in voldoende mate weergeeft en niet strijdig is met de jaarrekening of onze controlebevindingen.

4. Algemene controlebevindingen bij de jaarverslaglegging 2023

4.1. Rechtmatigheid

4.1.1. Inleiding

In eerdere managementletters en accountantsverslagen hebben wij u geïnformeerd over de rechtmatigheidsverantwoording. GGD Hart voor Brabant heeft actief geacteerd op de komst van de rechtmatigheidsverantwoording. Wij verwijzen naar onze (tussentijdse) bevindingen en de aanbevelingen en aandachtspunten die wij hebben gerapporteerd.

GGD Hart voor Brabant heeft in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur opgenomen. De rechtmatigheidsafwijkingen (rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden) boven de overeengekomen verantwoordingsgrens worden in de rechtmatigheidsverantwoording benoemd. In de paragraaf Bedrijfsvoering in het jaarverslag heeft het dagelijks bestuur een nadere toelichting gegeven over de onderwerpen die de rechtmatigheid raken en op welke wijze de interne beheersing en verbeteracties zijn vormgegeven.

CONCEPT

4.1.2. Ontwikkelingen rechtmatigheidsverantwoording

Invoeringsdatum rechtmatigheidsverantwoording verslagjaar 2023

Op 27 september 2022 is de Wet versterking decentrale rekenkamers aangenomen door de Eerste Kamer. In deze wet is geregeld dat de rechtmatigheidsverantwoording, opgesteld door het dagelijks bestuur van GGD Hart voor Brabant, onderdeel wordt van de jaarrekening. Hiermee is het dagelijks bestuur zelf verantwoordelijk voor afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur en de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit zou betekenen dat de accountant met ingang van de jaarrekening 2023 alleen een controleverklaring met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief rechtmatigheids-verantwoording) als geheel afgeeft. Tot en met 2022 was dat een controleverklaring met een oordeel over zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Wij hebben uw organisatie en het bestuur hierover eerder geïnformeerd.

Aanpassing Gemeentewet, geen aanpassing verslaggeving- en accountantsnormen

Inmiddels is de Gemeentewet aangepast aan de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording. De verwachting was dat in het voorjaar van 2024 de wijzigingen in de normen voor de accountantscontrole (het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de normen afkomstig van de Commissie Bedrijfsvoering en Auditing Decentrale Overheden (BADO)) in het Staatsblad gepubliceerd zouden worden. Zeer recent is, tegen de verwachtingen in, gepubliceerd dat de Algemene Rekenkamer (AR) fundamentele bezwaren heeft tegen de voorgestelde wijzigingen in het BBV en in het BADO. De (beoogde) wijzigingen zijn derhalve niet definitief en hiermee zijn de verslaggevings- en accountantsnormen BBV en BADO formeel ongewijzigd. Overleg tussen het Ministerie van BZK en de Algemene Rekenkamer moet uitwijzen of de AR alsnog met de wijzigingen in de verantwoordings- en accountantsnormen kan instemmen. Afhankelijk hiervan kan de rechtmatigheidsverantwoording wel of niet van toepassing worden verklaard met ingang van verslagjaar 2023. Op dit moment is de uitkomst hiervan onzeker.

Wel een oordeel over rechtmatigheid

Gemeenschappelijke regelingen en gemeenten worden op dit moment opgeroepen om de rechtmatigheidsverantwoording wel op te nemen in de jaarrekening. Dit conform besluitvorming door de Eerste Kamer op 27 september 2022 en de door u inmiddels aangepaste en vastgestelde (interne) verordeningen en afspraken die hierover door vertegenwoordigende organen met het algemeen bestuur gemaakt zijn. De accountantscontrole over verslagjaar 2023 leidt uiteraard wel tot een oordeel over de rechtmatigheid van alle baten, lasten en balansmutaties, maar de vorm van het accountantsoordeel is nog afhankelijk van de uitkomsten van het overleg tussen het Ministerie van BZK en de Algemene Rekenkamer. Het accountantsoordeel zal daardoor of “indirect” zijn via een getrouwheidsoordeel over de rechtmatigheidsverantwoording (de beoogde nieuwe situatie met ingang van 2023) of “direct” zijn via een rechtmatigheids-oordeel, zoals dat over de verslagjaren tot en met 2022 is gerapporteerd door de accountant.

CONCEPT

Helderheid gevraagd

De VNG heeft het Ministerie van BZK en de AR opgeroepen om zo snel mogelijk helderheid te geven. Omdat de verslaggevings- en accountantsnormen niet zijn aangepast en accountants hiermee geen formele grondslag hebben voor het kunnen afgeven van de controleverklaring 2023, is aan accountants en ook aan Verstegen verzocht om te wachten met het afgeven van de controleverklaring bij de jaarrekening 2023 van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen en dus ook bij GGD Hart voor Brabant. Dit standpunt volgen wij. Wij hebben de jaarrekening 2023 gecontroleerd uitgaande van de verwachting dat de rechtmatigheidsverantwoording (alsnog) formeel wordt bekrachtigd en voor verslagjaar 2023 van toepassing zal zijn.

4.1.3. Begrotingsonrechtmatigheid

Onderdeel van de rechtmatigheidscontrole en de rechtmatigheidsverantwoording is begrotingsrechtmatigheid. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid beoordeelt GGD Hart voor Brabant de begrotingsafwijkingen per programma voor zowel, lasten, baten als investeringskredieten.

In totaal heeft GGD Hart voor Brabant volgens de gewijzigde begroting 2023 € 95,7 miljoen aan lasten begroot (primitieve begroting 2023 € 70,3 miljoen) tegenover € 95,9 miljoen aan werkelijke lasten (2022: € 126,8 miljoen). Aan baten heeft GGD Hart voor Brabant over 2023 een bedrag geraamd van € 92,7 miljoen volgens de gewijzigde begroting (primitieve begroting € 69,6 miljoen), tegenover gerealiseerde baten van € 92,6 miljoen (2022: € 126,4 miljoen). Dit betekent een onderrealisatie in 2023 van de lasten en baten. GGD Hart voor Brabant kent één programma.

	Programma
Lasten	**€**
Werkelijk 2023	95.905
Begroot (na wijziging) 2023	95.698
Afwijking begroting 2023	207
Baten	
Werkelijk 2023	92.553
Begroot (na wijziging) 2023	92.661
Afwijking begroting 2023	-108

Zeer recentelijk is door de commissie BBV in de gewijzigde Kadernota Rechtmatigheid van november 2023 een nadere duiding gegeven aan het begrip Begrotingsonrechtmatigheid:

1. Er is hiervan sprake als het dagelijks bestuur bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door het algemeen bestuur vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt.
2. Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet door het algemeen bestuur zijn vastgesteld voor het einde van het boekjaar.
3. Bij onderschrijdingen van lasten of investeringskredieten en ook bij lagere/hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast.

CONCEPT

Het derde onderdeel is een uitbreiding van het begrip begrotingsonrechtmatigheid. Hoe niet tijdig wordt geïnterpreteerd, wordt bepaald door de 'spelregels' tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. De spelregels met betrekking tot het informeren en vaststellen van begrotingswijzigingen bij onderschrijdingen van lasten en investeringsbudgetten (kredieten) en bij lagere/hogere baten ten opzichte van de begroting zijn veelal in de financiële verordening art. 212 Gemeentewet opgenomen.

GGD Hart voor Brabant heeft in de vernieuwde financiële verordening ex. artikel 212 Gemeentewet afspraken opgenomen over wat in dit opzicht tijdig is. In artikel 6 is opgenomen dat er sprake is van één bestuursrapportage per boekjaar. Eventuele over- en onderschrijdingen die nadien bekend worden, worden hiermee gemeld in de jaarrekening. Het melden van de resterende over- en onderschrijdingen middels de jaarrekening is daarmee in lijn met uw financiële verordening. Hiermee worden onderschrijdingen van de lasten of investeringsbudgetten en lagere of hogere baten dan begroot voor de begrotingsrechtmatigheid niet als onrechtmatig beschouwd indien deze afwijkingen door het dagelijks bestuur bij de jaarstukken worden gemeld en toegelicht aan het algemeen bestuur.

Voor de toelichting op de begrotingsafwijkingen verwijzen wij naar uw inhoudelijke analyse in de jaarrekening in hoofdstuk 5. GGD Hart voor Brabant de afwijkingen gewogen en bepaald welke afwijkingen rechtmatig zijn, onrechtmatig zijn en welke onrechtmatigheden volgens het beleid van het algemeen bestuur acceptabel worden verklaard. De conclusie is dat er geen begrotingsonrechtmatigheden zijn vastgesteld bij de GGD Hart voor Brabant die hoger zijn dan de verantwoordingsgrens.

4.1.4. (Europese) aanbesteding

Onderdeel van het vastgestelde normenkader van GGD Hart voor Brabant zijn regels en voorschriften ten aanzien van Europese aanbestedingsregels. GGD Hart voor Brabant controleert of juiste naleving van deze Europese (EU) aanbestedingsregels heeft plaatsgevonden. Deze controle is een belangrijk onderdeel van de rechtmatigheids-controle en van de rechtmatigheidsverantwoording.

GGD Hart voor Brabant ziet voorafgaand aan aanbestedingen strak toe dat bij het aangaan van nieuwe opdrachten dat de regels ten aanzien van EU-aanbesteding strikt worden nageleefd. Tijdens onze controle en de gesprekken met uw organisatie hierover hebben wij vastgesteld dat dit bewustzijn aanwezig is en dat wij deze aandacht terugzien in uw organisatie op meerdere momenten in het jaar. Zowel uit de verbijzonderde interne controle als uit onze externe controle zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

4.1.5. Rechtmatigheidsafwijkingen 2023

In de rechtmatigheidsverantwoording 2023 in de jaarrekening heeft u de rechtmatigheidsafwijkingen opgenomen en de afwijkingen die daarvoor in aanmerking komen nader toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. De afwijkingen hebben wij opgenomen in de bijlage bij dit accountantsverslag.

CONCEPT

Hieronder hebben wij het kader van het algemeen bestuur voor de rechtmatigheids-controle opgenomen waaraan GGD Hart voor Brabant moet voldoen. Het kader is uitgebreid met de normen waaraan de accountant moet voldoen.

Onderwerp	Percentage	Bedrag
Lasten 2023 Realisatie volgens jaarrekening 2023		€ 95.905.000
Toevoegingen aan de reserves 2023 Realisatie volgens jaarrekening 2023		€ 3.515.000
Basis voor berekening verantwoordinggrens GGD Hart voor Brabant		€ 99.420.000
Materialiteit BADO voor fouten	1%	€ 994.200
Materialiteit BADO voor onduidelijkheden	3%	€ 2.982.000
Verantwoordingsgrens (regulier) voor de financiële rechtmatigheidstoetsing, vastgesteld door het Algemeen Bestuur	3%	€2.982.000
Rapporteringsgrens voor toelichting fouten en onduidelijkheden in rechtmatigheidsverantwoording GGD Hart voor Brabant		€ 100.000
Rapporteringsgrens voor toelichting fouten en onduidelijkheden in accountantsverslag		€ 125.000

	Fout	Onduidelijk	Onrechtmatig	Acceptabel
Programma Publieke gezondheid: Overschrijding begroting	-	-	207.000	207.000

Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is.

4.2. Ontwikkelingen Corona en corona-compensatie

4.2.1. Financiering 2023 COVID-19 en HPV

Het afgelopen jaar heeft de COVID-19 crisis nog een grote impact gehad op de GGD Hart voor Brabant. Gelukkig lijkt de crisis inmiddels het hoofd geboden te zijn en komt de organisatie weer in rustiger vaarwater voor wat betreft de COVID-19 crisis, waarbij de covid-organisatie kan worden afgebouwd.

Het Rijk compenseert de GGD'en voor de extra corona-gerelateerde lasten. De financiering vanuit het Rijk ziet er in 2023 op hoofdlijnen als volgt uit:

- Afrekening COVID-19 meerkosten eerste half jaar, inclusief doorlopende verplichtingen;
- Regeling specifieke uitkering COVID-19-vaccinatie – basiscapaciteit (tweede halfjaar 2023);
- Regeling specifieke uitkering COVID-19-vaccinatie – vaccinatiecampagne.

CONCEPT

In de praktijk betekent dit dat over het eerste half jaar van 2023 wordt afgerekend middels de verantwoordingsmethodiek zoals ook gold voor boekjaar 2022, namelijk met een aparte verantwoording die moet worden voorzien van een accountantsverklaring. De deadline voor het indienen van deze verantwoording is 1 september 2024. Voor het tweede half jaar van 2023 zijn de lasten verantwoord in de SiSa-verantwoording, als onderdeel van de jaarrekening 2023.

Het is goed om te noemen dat de afrekening over 2022 in december 2023 definitief is vastgesteld door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. De vaststelling is gelijk aan het bedrag van de ingediende financiële verantwoording meerkosten 2022.

Inhaalcampagne HPV

In 2023 heeft er tevens een vaccinatiecampagne voor HPV plaatsgevonden voor de doelgroep 19 tot en met 26 jaar. Voor het uitvoeren van deze campagne heeft de GGD, in lijn met de opdracht vanuit het Rijk, de COVID-organisatie ingezet. De kosten die voortkomen uit de HPV-campagne worden gefinancierd door de koepelorganisatie GGD GHOR Nederland. De lasten vanuit de COVID-organisatie die toegerekend kunnen worden aan de HPV-campagne zijn daarom gedeclareerd bij de GGD GHOR Nederland. De GGD Hart voor Brabant heeft ervoor gekozen om op basis van de urenregistratie te bepalen of de kosten gedeclareerd moeten worden bij het Rijk of bij de GGD GHOR Nederland.

Financieel overzicht

Hiermee is voor boekjaar 2023 de bijzondere situatie ontstaan dat de COVID-19 organisatie van GGD Hart van Brabant wordt gefinancierd door vier verschillende financieringsstromen. GGD Hart voor Brabant heeft de richtlijnen voor corona-compensatie één-op-één in acht genomen en zo goed mogelijk geïnterpreteerd. GGD Hart voor Brabant heeft analyses gemaakt en verbijzonderde interne controles uitgevoerd met als doel vast te stellen dat de in 2023 gemaakte kosten bij de juiste partij en volgens de juiste afspraken worden gedeclareerd.

De totaal verantwoorde meerkosten voor GGD Hart voor Brabant bedragen onderverdeeld naar de vier financieringsstromen over 2023:

1. COVID-19 eerste half jaar / € 8.699.214 (Ministerie van VWS)
2. SPUK (SiSa) - Basiscapaciteit / € 4.181.720 (Ministerie van VWS)
3. SPUK (SiSa) - Vaccinatiecampagne / € 2.296.541 (Ministerie van VWS)
4. HPV-campagne / € 1.165.197 (GGD GHOR Nederland)

<u>Totaal</u>

De Coronalasten over 2023 registreert GGD Hart voor Brabant separaat in haar administratie. De juistheid en rechtmatigheid van de verantwoorde meerkosten hebben wij gecontroleerd door middel van het gebruik van steekproeven.

De Coronalasten over 2023 dienen nog definitief vastgesteld te worden. U heeft dit toereikend toegelicht in de jaarrekening.

CONCEPT

4.2.2. Financiële verantwoording COVID-19 2023

De GGD'en in Nederland hebben van het Ministerie van VWS wederom een verzoek ontvangen om, aanvullend op de controleverklaring bij de jaarrekening 2023, een aparte financiële verantwoording meerkosten COVID-19 over 2023 in te dienen. GGD'en is gevraagd om de financiële verantwoording te laten controleren door een accountant en deze van een controleverklaring te voorzien.

De totale meerkosten COVID-19 die GGD Hart voor Brabant over 2023 heeft gemaakt zijn opgenomen en verantwoord in de jaarrekening 2023. Tijdens de controle van de jaarrekening 2023 hebben wij de meerkosten COVID-19 gecontroleerd met de hierbij horende materialiteit van de jaarrekening, zoals voorgeschreven vanuit het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO). Deze materialiteit bedroeg € 994.000. De meerkosten COVID-19 eerste half jaar in de jaarrekening 2023 van GGD Hart voor Brabant bedragen afgerond € 8,7 miljoen over 2023.

Omdat GGD Hart voor Brabant en Verstegen gebruik maken van steekproeven om de meerkosten te controleren, betekent deze (veel) lagere materialiteit dat een groot aantal steekproefposten aanvullend door GGD Hart voor Brabant voorbereid moesten worden en vervolgens door ons gecontroleerd moesten worden.

Deze aanvullende opgave van het ministerie legt net als vorig jaar veel beslag op de capaciteit van GGD Hart voor Brabant en van Verstegen. Ons is gevraagd om deze controlewerkzaamheden vooruitlopend op de deadline van 1 september a.s. uit te voeren, omdat de COVID-19 organisatie grotendeels is afgeschaald. GGD Hart voor Brabant en Verstegen spannen zich gezamenlijk maximaal hiervoor in. De aanlevering van de benodigde stukken vanuit de GGD Hart voor Brabant aan Verstegen is echter later op gang gekomen dan gepland en afgesproken.

Wij hebben deze werkzaamheden nog niet afgerond en zullen nadere afspraken maken met uw organisatie over het moment van afronden. Mogelijk leidt onze controle tot een andere dan goedkeurende controleverklaring bij de financiële verantwoording 2023. Vooralsnog zijn daar geen aanwijzingen voor.

4.3. WNT-verantwoording

4.3.1. Controlebevindingen en aanbevelingen

Wij hebben de in de jaarrekening opgenomen WNT-verantwoording 2023 gecontroleerd overeenkomstig de door de minister vastgestelde Regeling controleprotocol WNT 2023. Daarbij zijn door ons geen afwijkingen geconstateerd.

4.3.2. Beperkingen in de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden

Het doel van het controleprotocol WNT is om vast te stellen of de bezoldiging van de raad van bestuur en van de raad van toezicht overeenkomt met de bepalingen van de WNT en juist is gepresenteerd in de WNT-verantwoording.

Wij kunnen op grond van de uitvoering van het WNT-protocol niet uitsluiten dat de uitbetaalde bezoldiging niet volledig overeenkomt met de daarover gemaakte afspraken tussen de raad van toezicht en de raad van bestuur. Bijvoorbeeld omdat wij geen weet hebben van een separaat gemaakte bezoldigingsafspraak. Het kan daardoor voorkomen dat de WNT correct is toegepast, terwijl de bezoldiging afwijkt van gemaakte afspraken.

CONCEPT

Als de in de WNT-verantwoording verantwoorde bezoldiging niet overeenkomt met uw beeld van de gemaakte afspraken of met uw eigen administratie, verzoeken wij u ons zo snel mogelijk daarover te informeren. Wij kunnen dan op grond van uw informatie onze controlebevindingen evalueren.

4.4. SiSa-verantwoording

Bij de jaarrekening 2023 voegt GGD Hart voor Brabant als bijlage de SiSa-verantwoording toe. GGD Hart voor Brabant heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst.

Voor deze specifieke uitkeringen is in de wet bepaald dat de accountant in de controleverklaring opneemt of de baten en lasten (alsmede de balansmutaties) met betrekking tot specifieke uitkeringen rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit betekent dat naast het getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening als geheel, expliciet nog een oordeel van de accountant wordt gevraagd bij de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen in de SiSa-bijlage. In de controle van de specifieke uitkering (SiSa) is met de komst van de rechtmatigheidsverantwoording hierin niets veranderd. Dat betekent dat wij ook in ons accountantsverslag 2023 rapporteren over de SiSa-regelingen en een tabel met bevindingen opnemen per SiSa-regeling.

4.4.1. SiSa-bijlage

Het is de taak van de accountant om als onderdeel van de controle van de jaarrekening vast te stellen dat GGD Hart voor Brabant de SiSa-bijlage correct en volledig heeft ingevuld en aan de voorwaarden heeft voldaan.

Wij hebben tijdens onze controle de SiSa-bijlage gecontroleerd, die door GGD Hart voor Brabant is opgemaakt, op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2023 van 12 januari 2024. Wij benadrukken dat u als gemeenschappelijke regeling zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage.

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO), artikel 5, lid 4, rapporteren wij in ons accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2023 in het kader van SiSa worden verantwoord.

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeenschappelijke regeling samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsdocumenten elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

CONCEPT

NB 3 april 2024: Controle nog onderhanden in verband met nog te ontvangen aanlevering van regionale GGD en haar accountant. Onderstaande tabel zal aangepast worden na ontvangst /afronding. Eventuele fouten of onzekerheden hebben betrekking op rechtmatigheid.

GGD Hart voor Brabant Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2023	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting Fout of onzekerheid
H3	Seksualiteits-coördinatie- en hulpverlening + aanvullende curatieve SOA bestrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H5	Regeling specifieke uitkering PrEP	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H29	Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H29B	Regeling specifieke uitkering versterking GGD'en (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H33	Regeling specifieke uitkering COVID-19-vaccinatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Strekking controleverklaring bij de jaarrekening 2023 t.a.v. getrouwheid: goedkeurend.

4.5. IT-beheersing

Vanuit onze controle van de jaarrekening zijn geen aanwijsbare risico's geconstateerd voor de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Onze werkzaamheden richten zich vooral op de IT-beheersingsmaatregelen die relevant zijn in het kader van onze opdracht voor het controleren van de jaarrekening. Wij benadrukken dat onze werkzaamheden zich niet richten op alle IT-risico's en -beheersingsmaatregelen, zoals bijvoorbeeld de risico's en beheersingsmaatregelen die voortvloeien uit cybercriminaliteit.

Het huidige IT-landschap wordt gedomineerd door Cloud- en SaaS-oplossingen. Het zwaartepunt van IT-beheersing verschuift daardoor naar toegangsbeheer en het reduceren van het risico van cybercriminaliteit. Hierbij hebben wij nog enkele (belangrijke) verbeterpunten geconstateerd. Die hebben wij gerapporteerd in onze managementletter, waarbij wij graag nog het volgende opmerken:

CONCEPT

- Goed toegangsbeheer vergt een op rollen gebaseerd toegangsmanagement, gekoppeld aan HR-systemen en de daarin opgenomen functieprofielen van medewerkers. GGD Hart voor Brabant heeft hierin nog een professionaliseringsslag te maken.
- GGD Hart voor Brabant heeft een gestructureerde aanpak voor het reduceren van het risico van cybercriminaliteit. Middels het NEN7510 traject zijn de risico's in kaart gebracht en verbeteringen doorgevoerd ter afdekking van de belangrijkste risico's.

Wij benadrukken dat ons onderzoek van de IT-beheersingsmaatregelen in het kader van onze jaarrekeningcontrole belangrijke informatie kan geven over IT-risicogebieden van GGD Hart voor Brabant. Er kan echter ook sprake zijn van risicogebieden die niet door ons onderkend worden. De oorzaak hiervan is de beperkte scope van ons onderzoek.

Voor een verbreding van de scope van het onderzoek naar IT-beheersingsmaatregelen adviseren wij om met name aandacht te hebben voor kwaliteitscertificering van IT-processen, systemen en applicaties en voor beveiligingsscans door specialisten. Desgewenst bespreken wij graag de relevante opties en de mogelijkheden die wij (vanuit ons netwerk) hierin kunnen bieden.

In onze managementletter 2023 hebben wij uitgebreid gerapporteerd over de IT-beheersing. Voor onze overige bevindingen verwijzen wij naar deze managementletter.

In onze managementletter van 17 november 2023 hebben wij vermeld inzicht te hebben verkregen in ICT-landschap van de GGD Hart voor Brabant. Wij hebben deze eerste beoordeling mede uitgevoerd aan de hand van interviews, beoordeling van documentatie en het beoordelen van de kernapplicaties van de organisatie (ADP, Inconto, Exact, SharePoint, Vaccinatieregister).

Op basis van deze beoordeling zien wij mogelijkheden om te trachten tot het steunen op het systeem en de onderliggende interne beheersingsomgeving met name voor het proces inkopen en de digitale factuurverwerking (Inconto) en de financiële administratie (Exact). Wij zien toegevoegde waarde voor de GGD Hart voor Brabant gezien het steeds groter wordende belang van de automatiseringsomgeving van GGD Hart voor Brabant voor haar administratieve organisatie en interne beheersing.

Bij onze aanpak zullen wij relevante beleidstukken, procedures en systeeminstellingen inspecteren, om te bepalen of bijvoorbeeld de autorisatie-controls in opzet, bestaan en werking voldoende zijn gewaarborgd. Wij gaan graag met u in gesprek of u een dergelijke IT-audit wenst en lichten graag ons plan en de verwachte kosten toe.

4.6. Verwerking van geconstateerde afwijkingen rechtmatigheid en getrouwheid

Tijdens de jaarrekeningcontrole zijn naar aanleiding van onze controle geen materiële correcties doorgevoerd.

Naar aanleiding van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden resteren er ongecorrigeerde fouten en onzekerheden.

Er hebben naar aanleiding van onze controle correcties plaatsgevonden in de jaarstukken, dit betroffen cijfermatige correcties en tekstuele aanpassingen, zoals aanpassingen met betrekking tot presentatie-, rubricerings- en toelichtingsvereisten van het BBV, (begrotings)rechtmatigheid en SiSa.

CONCEPT

Inhoudelijk zijn er over de jaarrekening 2023 en de doorgevoerde correcties geen meningsverschillen geweest met uw organisatie.

Naar aanleiding van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden resteren de volgende ongecorrigeerde fouten en onzekerheden groter dan de rapporteringstolerantie van € 125.000.

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de fouten en onzekerheden ten aanzien van getrouwheid.

Betreft	*Fout (getrouwheid)*	*Onzekerheid*
Overlopende passiva te laag verantwoord	€ 209.000	€ 0
Overlopende activa te hoog verantwoord	€ 236.000	€ 0
Ten onrechte geen opname voorziening verlofsaldi	€ 64.000	€ 0
TOTAAL	**€ 509.000**	€ 0

Het totaal van de geconstateerde afwijkingen blijft binnen de goedkeuringstolerantie. Hierdoor is de strekking van de controleverklaring 2023 goedkeurend voor getrouwheid.

5. Overige onderwerpen

5.1. Naleving van wet- en regelgeving en frauderisicobeheersing

Wij betrekken bij onze controlewerkzaamheden, overeenkomstig de voor ons geldende standaarden, de naleving van wet- en regelgeving en frauderisico's. Daarbij richten wij ons op risico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekening.

Wij hebben op basis van onze controlewerkzaamheden de risicofactoren voor overtredingen van wet- en regelgeving en fraude geëvalueerd. Frauderisicofactoren kunnen voortvloeien uit bijvoorbeeld leveranciersselectie, (contant) geldverkeer, bewuste beïnvloeding door het bestuur en/of het management van de presentatie (jaar)cijfers teneinde een ander beeld voor te stellen dan de werkelijkheid en misbruik/oneigenlijk gebruik van bedrijfsmiddelen van de GGD Hart voor Brabant.

Onze controle heeft geen afwijkingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen voor fraude aan het licht gebracht.

GGD Hart voor Brabant heeft beleid dat gericht is op het systematisch identificeren en beheersen van deze risico's. Wij constateren dat er in de bedrijfsvoering belangrijke maatregelen zijn getroffen om dergelijke risico's te beheersen. Deze maatregelen bestaan hoofdzakelijk uit het toewijzen van taken en verantwoordelijkheden, het realiseren van functiescheiding, procedures, intern toezicht en externe controle.

Naar onze mening wordt het risico van (materiële) fraude en overtreding van wet- en regelgeving hierdoor teruggebracht. Wij adviseren hierbij nog wel om als onderdeel van het risicomanagementsysteem periodiek een separate risicoanalyse op deze thema's uit te voeren en daarbij te evalueren of er voldoende beheersingsmaatregelen zijn getroffen. Wij verwijzen hiervoor naar onze bevindingen die wij in onze managementletter hebben gerapporteerd.

CONCEPT

Onze eigen controlewerkzaamheden hebben overigens geen relevante afwijkingen van wet- en regelgeving of aanwijzingen voor fraude aan het licht gebracht. Daarbij merken wij nog wel op dat van ons niet verwacht kan worden dat elke overtreding van wet- en regelgeving of fraude door ons ontdekt wordt. Dat heeft onder andere te maken met het mogelijk opzettelijke karakter van dergelijke overtredingen en fraude.

In onze gesprekken met de organisatie is bevestigd dat er geen fraude heeft plaatsgevonden en ook geen vermoeden is van fraude.

5.2. Onafhankelijkheid

Het waken voor onze onafhankelijkheid is primair onze eigen (vaktechnische) verantwoordelijkheid. Daarvoor treffen wij – overeenkomstig onze standaarden en interne kwaliteitsprocedures – diverse maatregelen. Op basis van de uitvoering van deze maatregelen kunnen wij bevestigen dat wij de controleopdracht voor de jaarstukken van GGD Hart voor Brabant op onafhankelijke wijze hebben kunnen uitvoeren en afronden.

Aanvullend daarop rapporteren wij u jaarlijks – voor uw beoordeling van onze onafhankelijkheid – de werkzaamheden die door ons zijn verricht naast het controleren van financiële verantwoordingen en het uitoefenen van onze natuurlijke adviesfunctie. Met betrekking tot het verslagjaar 2023 hebben wij geen werkzaamheden verricht naast onze controlewerkzaamheden en de direct daaruit voortvloeiende ondersteuning en advisering over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

Tot slot bevestigen wij dat geen sprake is van een langdurige betrokkenheid (zeven jaar of meer) van één van de teamleden bij de controleopdracht voor de GGD Hart voor Brabant.

5.3. Duurzaamheid

Wij hebben ons een beeld gevormd van de aandacht die GGD Hart voor Brabant heeft voor het verduurzamen van de bedrijfsvoering en de verantwoording daarover in het bestuursverslag of anderszins. Daarbij houden wij er rekening mee dat GGD Hart voor Brabant niet onder de verplichtingen vanuit de CSRD valt, maar wel te maken heeft en krijgt met verantwoordingsvereisten vanuit onder meer (lokale) overheden, zorgverzekeraars en banken. Zie ook onze managementletter hierover.

Het verdient aanbeveling om duurzaamheid nadrukkelijker te agenderen, zodat GGD Hart voor Brabant zelf ook de regie kan houden over de ontwikkelingen die vanuit wet- en regelgeving op de organisatie afkomen. Het voert voor dit accountantsverslag te ver om een volledig stappenplan uit te werken en tegelijkertijd onderkennen wij een risico dat te laat wordt gestart met voorbereidingen om tijdig te kunnen voldoen aan de verantwoordingsvereisten vanuit de CSRD die indirect op GGD Hart voor Brabant afkomen.

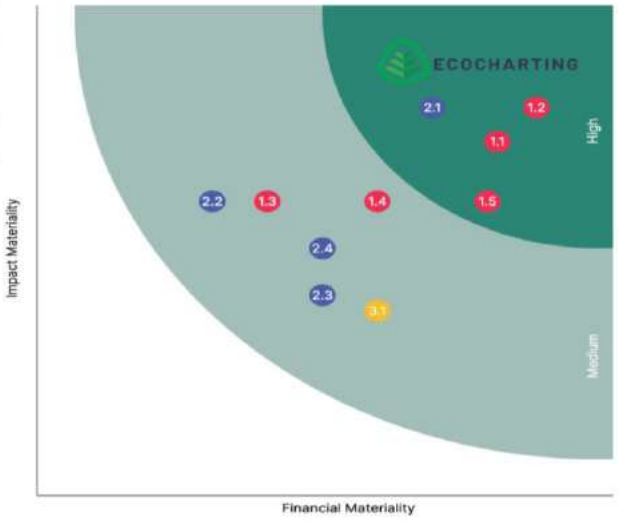
In dat kader adviseren wij om in ieder geval de volgende processtappen te agenderen en op te pakken:

CONCEPT

- Materialiteitsanalyse. Zie voor meer informatie over het bepalen van de materialiteit bijvoorbeeld het Stappenplan dubbele materialiteitsanalyse CSRD dat ontwikkeld is door de NBA. De materialiteitsanalyse geeft richting aan de focusgebieden voor verduurzaming en aan verantwoording daarover. Een goede materialiteitsanalyse motiveert ook waarom GGD Hart voor Brabant wel of niet werkt aan bepaalde duurzaamheidsdoelstellingen. Professionele adviesbureaus beschikken over software om de materialiteitsanalyse gestructureerd uit te voeren. *Ons advies is om de materialiteitsanalyse medio 2024 gereed te hebben.*

- Duurzaamheidsbeleid. Op basis van de materialiteitsanalyse kan het duurzaamheidsbeleid van GGD Hart voor Brabant herijkt worden en vertaald worden naar actiepunten die geadresseerd worden aan verantwoordelijke functionarissen, al dan niet ondersteund door externe deskundigen. Wij adviseren om het herijken van het duurzaamheidsbeleid te agenderen voor het derde kwartaal 2024. Hierbij merken wij nog op dat duurzaamheidsbeleid niet los is te zien van het meerjarenbeleid van organisaties en andersom ook niet. Dit impliceert dat het uitwerken van duurzaamheidsbeleid tot gevolg kan hebben dat het meerjarenbeleid op onderdelen bijgesteld moet worden.

- Verantwoordingsinformatie. Voor CSRD-plichtige organisaties zijn de verantwoordingsvereisten (in combinatie met de materialiteitsanalyse) inmiddels bekend. Voor niet-CSRD-plichtige organisaties zal er de komende tijd meer duidelijkheid komen over de verantwoordingsvereisten vanuit ketenpartners. Ongeacht de toepasselijkheid van de CSRD is het uitwerken van een duurzaamheidsverantwoording een omvangrijk proces. *Wij adviseren om dit te agenderen voor het laatste kwartaal 2024 en daarbij in eerste instantie aansluiting te zoeken bij de 'light' versie van de CSRD: de EU Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs that are outside the scope of CSRD. Desgewenst beschikken wij over een in het Nederlands vertaalde versie.* Als aandachtspunt merken wij hierbij nog op dat het stelselmatig verantwoorden over duurzaamheid ook vraagt om een daarop afgestemde inrichting van registraties en informatiesystemen. *Wij adviseren om hier aandacht voor te hebben.*

CONCEPT

Van het in de vorige paragaaf geschetste, beschikken nog maar weinig organisaties over veel deskundigheid. *In lijn met de CSRD adviseren wij om externe deskundigen in te schakelen om scherper zicht te krijgen op deze ontwikkelingen en een beeld te krijgen van wat dit concreet van GGD Hart voor Brabant zal vragen de komende jaren.*

6. Slot

Wij vertrouwen erop u met dit accountantsverslag voldoende te hebben geïnformeerd over onze controlebevindingen en u van dienst te zijn geweest met de vermelde ontwikkelingen en aanbevelingen.

CONCEPT

Eerste wijziging begroting 2024 – GGD Hart voor Brabant

Aanleiding begrotingswijziging

Hierbij leggen wij u de eerste begrotingswijziging 2024 voor van de begroting van GGD Hart voor Brabant. Omdat wij een deel van deze wijzigingen vertalen in een (hogere) gemeentelijke bijdrage, is het nodig deze begrotingswijziging voor zienswijze voor te leggen aan de gemeenteraden.

De actualisatie betreft:

- Overdracht van maternale kinkhoestvaccinatie naar het Gemeentefonds;
- Aanvulling van de algemene reserve als gevolg van CAO-akkoord 2023 en negatieve exploitatietekort 2023;
- Eenmalige transitiemiddelen voor programma Financieel Fit & Gezond;
- Toevoeging van de specifieke uitkering Covid-19 vaccinatie voor de eerste helft van 2024 en de najaarscampagne 2024;
- Aanpassingen in de toevoegingen aan en onttrekkingen uit de bestemmingsreserves

- **Maternale Kinkhoest Vaccinatie via Gemeentefonds**

De uitvoering van de maternale kinkhoestvaccinatie is per 1 januari 2024 formeel overgedragen aan de gemeenten. Hiervoor hebben de gemeenten een uitkering uit het gemeentefonds gekregen, het bedrag dat onze deelnemende gemeente ontvangen telt op naar € 259.709. Deze hebben we vertaald naar een bijdrage per inwoner van € 0,24 per inwoner. Voor gemeenten is deze uitvoering nagenoeg budgetneutraal, op kleine herverdeeleffecten na. Zie deel 2 voor de financiële gevolgen per gemeente, inclusief de herverdeeleffecten.

- **Algemene reserve aanvullen tot haar ondergrens**

Doordat het CAO-akkoord 2023 veel hoger uitviel dan was begroot, heeft de GGD de algemene reserve in 2023 aangewend voor zijn doel: om plotselinge en niet voorzienbare financiële tegenvallers op te kunnen vangen. De kosten vielen in 2023 door de bijzondere macro-economische omstandigheden ruim € 2 miljoen hoger uit dan de primaire begroting. Deze stijging van de kosten konden wij niet opvangen zonder door de vastgestelde ondergrens van onze algemene reserve te zakken (€ 1,5 miljoen).
Wij hebben het algemeen bestuur hierover geïnformeerd in zijn vergadering van 6 juli 2023 en de afspraak gemaakt dat de algemene reserve in 2024 weer voldoet aan de ondergrens: de GGD stuurt hiervoor in 2024 een factuur naar de gemeenten.

Deze factuur valt hoger uit dan initieel was voorzien doordat 2023 – ondanks een aantal maatregelen – financieel werd afgesloten met een negatief exploitatieresultaat. In de jaarstukken 2023 is het financiële resultaat toegelicht.
De eenmalige aanvullende gemeentelijke bijdrage bedraagt in totaal nu € 1,316 miljoen. Per inwoner is dat een bedrag van € 1,20. (Zie ook deel 2 van deze notitie voor de financiële gevolgen per gemeente).

De structureel hogere loonkosten worden in de begroting 2024 gecorrigeerd via de indexeringssystematiek van de gemeentelijke bijdrage.

- **Transitie naar een toekomstbestendige GGD: programma Financieel Fit & Gezond**

De zorg staat onder druk en dat geldt ook voor de GGD. Wij zijn daarom een strategisch meerjarenprogramma met de naam *Financieel fit en gezond* gestart, met als doel: aanpassingen in de organisatie om de financiële gevolgen van het onderhoud van het functieboek (structureel € 2,2 miljoen) op te lossen in de eigen begroting. Om deze beweging te maken zijn eenmalige transitiemiddelen nodig, die wij hebben geraamd op € 3,5 miljoen. Deze transitiekosten kunnen wij niet opvangen in onze begroting. Wij stellen voor om gedurende drie jaar het jaarlijkse budget voor innovatieve projecten te halveren, waarmee wij € 0,75 miljoen incidenteel op kunnen uit eigen middelen.
Het verzoek aan de gemeenten dat resteert is een eenmalige transitie-investering van € 2,75 miljoen. Per inwoner komt dit neer op eenmalig € 2,50. Hiermee kunnen we de structurele financiële opgave tijdig ombuigen, waardoor we geen concessies hoeven doen aan de kwaliteit van onze dienstverlening en we structureel en duurzaam onze begroting sluitend houden. In bijlage 1 is het transitieplan bijgevoegd bij deze begrotingswijziging, in deel 2 van deze notitie zijn de financiële gevolgen per gemeente inzichtelijk gemaakt.

Financiële gevolgen gemeentelijke bijdrage

Hieronder de totale financiële impact en de doorvertaling naar de gemeentelijke bijdrage per inwoner.

		Totaal		Bedrag per inwoner	Karakter
Toevoeging Maternale kinkhoestvaccinatie	€	259.709	€	0,24	*structureel*
Toevoeging Algemene reserve	€	1.316.000	€	1,20	*eenmalig*
Toevoeging Financieel fit & gezond	€	2.750.000	€	2,50	*eenmalig*
Totaal	**€**	**4.325.709**	**€**	**3,94**	

De vastgestelde gemeentelijke bijdrage stijgt in 2024 met deze begrotingswijziging van € 42,59 naar € 46,52. Hiervan is € 3,70 een incidentele bijdrage die niet doorwerkt in de inwonerbijdrage voor 2025. Zie deel 2 voor de financiële gevolgen per gemeente en een overzicht van de gemeentelijke bijdrage per gemeente in 2024.

- **Programma Corona**

In de primaire begroting was nog geen rekening gehouden met onze opdracht in het kader van beheersing en bestrijding van het coronavirus, omdat destijds de kaders voor 2024 nog niet duidelijk waren. In deze begrotingswijziging is deze taak alsnog opgenomen. Deze aanpassing is voor de GGD weliswaar een grote aanpassing op de begroting, maar deze heeft geen impact op de gemeentelijke bijdrage.

Vanuit het Ministerie van VWS zijn kaders beschreven (nota Kaders Uitvoering COVID-19 vaccinatie 2024 van 10 oktober 2023) gebaseerd op het advies van de Gezondheidsraad van 28 juni 2023 om te sturen op verdere verlaging van uitvoeringskosten ten opzichte van eerdere jaren. Voor de uitvoering van het COVID-19-vaccinatiebeleid in 2024 wordt capaciteit en infrastructuur gerealiseerd voor het zetten van gemiddeld 1.000 vaccinaties per week voor specifieke doelgroepen, zoals beschreven in bovengenoemde nota. De geraamde meerkosten van € 1.070.000 over het eerste half jaar van 2024 worden gefinancierd via een specifieke uitkering. Verantwoording vindt plaats via Sisa.

Op basis van het Gezondheidsraadadvies van 28 juni 2023 voor jaarlijkse (re)vaccinatie, heeft de minister voor Medische Zorg besloten ook in 2024 een Covid-19 najaar-vaccinatiecampagne te organiseren. In onze begroting houden we vooralsnog rekening met eenzelfde omvang als de najaarscampagne 2023 (€ 4.742.000). Eind maart verwachten wij meer duidelijkheid over de kaders en andere uitvoeringsaspecten van de najaarscampagne.

Begroting 2024: eerste wijziging

Dit alles leidt tot een aanpassing van de begroting 2024 via onderstaande staat van baten en lasten:

bedragen x € 1.000	Begroting 2024			Begroting 2024 na 1ste wijziging		
Omschrijving	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Programma Publieke Gezondheid - regulier	79.773	-80.274	-501	88.143	-85.648	2.495
Programma Corona	0	0	0	5.811	-5.811	0
Saldo van baten en lasten	**79.773**	**-80.274**	**-501**	**93.954**	**-91.459**	**2.495**
Toevoeging/onttrekking reserves	501	0	501	1.776	-4.271	-2.495
Resultaat	**80.274**	**-80.274**	**0**	**95.730**	**-95.730**	**0**

Baten – regulier programma Publieke Gezondheid

bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na 1ste wijziging	Verschil
Basispakket	50.864	54.624	3.760
Plustaken gemeenten	11.013	13.001	1.988
Plustaken en overige baten derden	17.896	20.517	2.621
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Totaal	**79.773**	**88.143**	**8.370**

De totale baten stijgen per saldo met € 8,4 miljoen. De belangrijkste oorzaken zijn:

- Hogere baten basispakket, met name door:
    - Eenmalige rekening naar gemeente voor aanvulling van de algemene reserve tot ondergrens (€ 1,32 miljoen);
    - Eenmalige bijdrage van onze gemeente in de transitiemiddelen voor 3-jarige transitieprogramma Financieel fit & gezond (€ 2,75 miljoen);
    - NB: de aanpassing van de begroting voor maternale kinkhoestvaccinatie is ook voor de GGD nagenoeg budgetneutraal: hij was voorzien als *Rijksbijdrage* binnen de omzet basispakket en verschuift binnen deze hoofdcategorie naar een *Gemeentelijke bijdrage* binnen de omzet basispakket
- Hogere omzet plustaken gemeenten, met name door hogere plusomzet vanuit het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord, wijk-GGD en diverse extra plusopbrengsten zoals bijvoorbeeld NPLV en NPO middelen.
- Hogere omzet plustaken en overige baten derden, met name als gevolg van de volledige toetreding van GGD Noord- en Oost Gelderland in Hét Servicecentrum en hogere omzet stimuleringsprogramma Rookvrij Leven voor Iedereen, hogere baten reizigersvaccinaties en diverse overige hogere baten zoals KWF en Publieke Gezondheid Asielzoekers.

Lasten – regulier programma Publieke Gezondheid

bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na 1ste wijziging	Verschil
Personeelskosten	54.313	58.682	4.369
Overige personeelskosten	2.605	2.710	105
Kapitaalslasten	1.769	1.778	9
Huisvestingskosten	4.357	4.335	-22
Overige bedrijfskosten	17.230	18.143	913
Dotatie voorzieningen	0	0	0
Totaal	**80.274**	**85.648**	**5.374**

De lasten stijgen per saldo met € 5,4 miljoen:

- De hogere personeelskosten van € 4,4 miljoen hebben vooral betrekking op hogere personeelskosten die verband houden met hogere omzet door onder andere de uitbreiding als gevolg van IZA/GALA en Rookvrij Leven maar ook door hogere salariskosten als gevolg van het onderhoud functieboek (€ 0,7 miljoen) waar geen directe opbrengsten tegenover staan.
- De overige bedrijfskosten zijn € 0,9 miljoen hoger, met name als gevolg van transitiekosten 2024 voor Financieel Fit & Gezond.

Baten en lasten – Covid-19 Vaccinatie en campagne

De specifieke uitkering Covid-19 Vaccinatie en campagne is zodanig georganiseerd dat invulling gegeven kan worden aan de bestaande opdracht van het Ministerie uitvoering te geven aan Covid-19 vaccinatiebeleid over het eerste half jaar van 2024. Daarnaast wordt in 2024 rekening gehouden met een najaarscampagne. Deze is vooralsnog gebaseerd op de uitvoering in 2023. Eind maart komt meer duidelijkheid over de kaders en andere uitvoeringsaspecten van de najaarscampagne.

Baten – Covid-19 Vaccinatie en campagne

bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na 1ste wijziging	Verschil
Plustaken en overige baten derden	0	5.811	5.811
Totaal	**0**	**5.811**	**5.811**

Lasten – Covid-19 Vaccinatie en campagne

bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na 1ste wijziging	Verschil
Personeelskosten	0	3.203	3.203
Huisvestingskosten	0	1.127	1.127
Overige bedrijfskosten	0	1.481	1.481
Totaal	**0**	**5.811**	**5.811**

Reserves

bedragen x € 1.000	Begroting 2024		Begroting 2024 na 1ste wijziging	
	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking
Algemene reserve	0	0	1.316	0
Reserve huisvestingsvisie	0	0	0	0
Reserve dekking kapitaallasten	0	-501	0	-480
Reserve vernieuwing bedrijfsprocessen	0	0	0	-59
Reserve innovatieve projecten	0	0	0	-71
Reserve financieel fit en gezond	0	0	2.955	-1.167
Totaal	**0**	**-501**	**4.271**	**-1.776**

(€ 1.000)*

Het saldo van toevoegingen en onttrekkingen reserves:

- Aanvullen algemene reserve met € 1,32 miljoen tot haar ondergrens van € 1,5 miljoen;
- De reserve huisvestingsvisie is in 2023 omgezet naar reserve dekking kapitaallasten. Aan de reserve dekking kapitaallasten wordt € 0,48 miljoen onttrokken voor extra afschrijvingskosten boven de genormeerde afschrijvingskosten 2024;
- De reserve vernieuwing bedrijfsprocessen loopt door tot eind 2027. Naar verwachting wordt de reserve in 2024 volledig benut;
- De onttrekking aan de reserve innovatieve projecten heeft betrekking op projecten uit 2023 welke in 2024 worden afgerond.
- Vorming van de bestemmingsreserve financieel fit & gezond. Op basis van aanvullende facturatie van transitiekosten over de periode 2024-2026 wordt in 2024 € 2,75 miljoen toegevoegd. Daarnaast vindt toevoeging van niet bestede middelen innovatieve projecten 2024 plaats (€ 0,2 miljoen). De onttrekking heeft betrekking op de verwachte transitiekosten 2024.

Dit leidt tot de volgende verloopstaat:

bedragen x € 1.000	Stand 31-12-2023	Verwachte toevoeging	Verwachte onttrekking	Resultaaat vorig boekjaar	Verwachte stand 31-12-2024
Algemene reserve	578	1316	0	-394	1.500
Bestemmingsreserves:					
Reserve huisvestingsvisie	208	0	0	0	208
Reserve dekking kapitaallasten	3.350	0	-480	0	2.870
Reserve vernieuwing bedrijfsprocessen	59	0	-59	0	0
Reserve innovatieve projecten	223	0	-71	0	153
Reserve financieel fit en gezond	0	2.955	-1.167	0	1.788
Resultaat	**4.418**	**4.271**	**-1.776**	**-394**	**6.519**

(€ 1.000)*

Proces

De gemeentelijke bijdrage stijgt, waardoor deze begrotingswijziging het normale traject van een zienswijze door de gemeenteraad volgt. Nadat de raden hun zienswijze hebben kunnen geven, kan het algemeen bestuur in juli de wijzigingen vaststellen.

Financiële gevolgen begrotingswijziging 2024 per gemeente

Onderstaande tabel geeft inzicht in de aanvullende inwonerbijdrage 2024:

Gemeenten	Aantal inwoners	Maternale Kinkhoest Vaccinatie via gemeentefonds per 2024 (structureel)	Aanvullen algemene reserve tot ondergrens (eenmalig)	Transitiemiddelen Financieel Fit & Gezond (eenmalig)	Totaal
Bernheze	32.262	€ 7.609	€ 38.557	€ 80.571	€ 126.737
Boekel	11.162	€ 2.633	€ 13.340	€ 27.876	€ 43.848
Boxtel	33.761	€ 7.963	€ 40.348	€ 84.314	€ 132.625
Dongen	27.207	€ 6.417	€ 32.515	€ 67.946	€ 106.879
Gilze en Rijen	26.829	€ 6.328	€ 32.064	€ 67.002	€ 105.394
Goirle	24.175	€ 5.702	€ 28.892	€ 60.374	€ 94.968
's-Hertogenbosch	158.796	€ 37.452	€ 189.779	€ 396.575	€ 623.807
Heusden	45.825	€ 10.808	€ 54.766	€ 114.443	€ 180.017
Hilvarenbeek	15.953	€ 3.763	€ 19.066	€ 39.841	€ 62.669
Land van Cuijk	91.447	€ 21.568	€ 109.290	€ 228.379	€ 359.236
Loon op Zand	23.795	€ 5.612	€ 28.438	€ 59.425	€ 93.475
Maashorst	58.936	€ 13.900	€ 70.435	€ 147.186	€ 231.521
Meierijstad	83.710	€ 19.743	€ 100.043	€ 209.056	€ 328.842
Oisterwijk	32.944	€ 7.770	€ 39.372	€ 82.274	€ 129.416
Oss	94.457	€ 22.278	€ 112.887	€ 235.896	€ 371.060
Sint-Michielsgestel	30.131	€ 7.106	€ 36.010	€ 75.249	€ 118.365
Tilburg	227.701	€ 53.704	€ 272.128	€ 568.657	€ 894.490
Vught	32.115	€ 7.574	€ 38.381	€ 80.204	€ 126.159
Waalwijk	49.945	€ 11.780	€ 59.690	€ 124.732	€ 196.202
Totaal	**1.101.151**	**€ 259.709**	**€ 1.316.000**	**€ 2.750.000**	**€ 4.325.709**

Financiële gevolgen per gemeente – totale gemeentelijke bijdrage 2024

De totale gemeentelijke bijdrage 2024 per gemeente is dan als volgt:

Gemeenten	Aantal inwoners	Gemeentelijke bijdrage basispakket 2024	waarvan eenmalig in 2024
Bernheze	32.262	€ 1.500.686	€ 119.127
Boekel	11.162	€ 519.207	€ 41.216
Boxtel	33.761	€ 1.570.413	€ 124.662
Dongen	27.207	€ 1.265.550	€ 100.462
Gilze en Rijen	26.829	€ 1.247.967	€ 99.066
Goirle	24.175	€ 1.124.515	€ 89.266
's-Hertogenbosch	158.796	€ 7.386.491	€ 586.354
Heusden	45.825	€ 2.131.577	€ 169.209
Hilvarenbeek	15.953	€ 742.063	€ 58.906
Land van Cuijk	91.447	€ 4.253.712	€ 337.668
Loon op Zand	23.795	€ 1.106.839	€ 87.863
Maashorst	58.936	€ 2.741.443	€ 217.621
Meierijstad	83.710	€ 3.893.821	€ 309.099
Oisterwijk	32.944	€ 1.532.410	€ 121.646
Oss	94.457	€ 4.393.724	€ 348.782
Sint-Michielsgestel	30.131	€ 1.401.561	€ 111.259
Tilburg	227.701	€ 10.591.648	€ 840.786
Vught	32.115	€ 1.493.848	€ 118.585
Waalwijk	49.945	€ 2.323.221	€ 184.422
Totaal	**1.101.151**	**€ 51.220.696**	**€ 4.066.000**

Maternale Kinkhoest Vaccinatie – herverdeeleffect per gemeente

Gemeenten hebben een uitkering in het gemeentefonds ontvangen voor de uitvoering van de maternale kinkhoestvaccinatie omdat deze vanaf 1 januari 2024 formeel is overgedragen aan de gemeenten. Het bedrag dat onze deelnemende gemeente ontvangen telt in totaal op naar € 259.709. Deze hebben we vertaald naar een bijdrage per inwoner van € 0,24 per inwoner.

Er treden herverdeeleffecten op doordat de toevoeging aan het gemeentefonds wordt gedaan op basis van *de verdeelmaatstaven aantal inwoners, aantal kernen, migratieachtergrond, regionale centrumfunctie, omgevingsadressendichtheid*, wat leidt tot de bijdrage per gemeente in kolom 3. Het totaal van deze bedragen (€ 259.709) verdelen we op basis van het totaal aantal inwoners in kolom 4. Dit leidt tot een herverdeeleffect, zie kolom 5.

1 Gemeenten	2 Aantal inwoners per 1 januari 2023 (CBS)	3 Uitkering gemeentefonds	4 Hogere gemeentelijke bijdrage	5 Herverdeeleffect
Bernheze	32.262	€ 5.861	€ 7.609	€ -1.748
Boekel	11.162	€ 2.007	€ 2.633	€ -626
Boxtel	33.761	€ 7.169	€ 7.963	€ -793
Dongen	27.207	€ 5.567	€ 6.417	€ -850
Gilze en Rijen	26.829	€ 5.369	€ 6.328	€ -959
Goirle	24.175	€ 4.593	€ 5.702	€ -1.109
's-Hertogenbosch	158.796	€ 43.620	€ 37.452	€ 6.168
Heusden	45.825	€ 9.944	€ 10.808	€ -864
Hilvarenbeek	15.953	€ 2.820	€ 3.763	€ -942
Land van Cuijk	91.447	€ 17.852	€ 21.568	€ -3.716
Loon op Zand	23.795	€ 4.545	€ 5.612	€ -1.067
Maashorst	58.936	€ 13.011	€ 13.900	€ -890
Meierijstad	83.710	€ 17.487	€ 19.743	€ -2.256
Oisterwijk	32.944	€ 6.327	€ 7.770	€ -1.443
Oss	94.457	€ 22.559	€ 22.278	€ 281
Sint-Michielsgestel	30.131	€ 5.391	€ 7.106	€ -1.715
Tilburg	227.701	€ 67.750	€ 53.704	€ 14.046
Vught	32.115	€ 6.480	€ 7.574	€ -1.095
Waalwijk	49.945	€ 11.357	€ 11.780	€ -423
Totaal	**1.101.151**	**€ 259.709**	**€ 259.709**	**€ 0**

Bijlage

1. Transitieplan Toekomstbestendige GGD

Transitieplan GGD Hart voor Brabant

Op weg naar een toekomstbestendige GGD

GGD
Hart voor Brabant

Inhoud

1	Inleiding	2
2	Uitgangspunten	6
3	Proces	8
4	Zoekrichtingen	10
5	Investering transitie	14

1 Inleiding

Als GGD beschermen, bevorderen en bewaken we de publieke gezondheid van alle inwoners in de 19 gemeenten in ons werkgebied. Het maken van maatschappelijk impact staat voorop: Wij maken *samen* gezond gewoon. Dat doen we in een financieel uitdagende situatie: noodzakelijke aanpassingen in het loongebouw van de GGD hebben de loonkosten verhoogd en voor veel gemeenten is structurele verhoging van de inwonerbijdrage ongewenst. Tegelijkertijd moet ook de GGD in de toekomst rekening houden met personeelstekorten. We beschouwen het als een continue opgave om onze dienstverlening aan te laten sluiten op nieuwe ontwikkelingen en oog te hebben voor eisen en wensen vanuit de samenleving. Dat betekent dat we vooruitkijken, anticiperen en ook bestaande gewoonten kritisch bekijken op hun houdbaarheid.

In 2023 vond GGD Hart voor Brabant zichzelf opnieuw uit. Na een aantal intensieve coronajaren. Samen met het bestuur stelden we een geactualiseerd basispakket vast: houvast voor onze basisdienstverlening de komende jaren. De vergrijzing en de personele uitdagingen in de zorg leidden tot het inzicht dat er in de hele samenleving een transitie in denken van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag nodig is. De Hervormingsagenda Jeugd biedt aanknopingspunten om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te maken. Daarmee ziet ook de GGD zich in toenemende mate voor een belangrijke opgave staan: de zorg verandert en de GGD moet daarin meebewegen. In dit transitieplan schetsen we onze uitdagingen, hoe we die willen aangaan, de oplossingsrichtingen die we zien en welke investeringen daarvoor nodig zijn.

Inhoudelijke, personele en financiële uitdagingen

We zien als GGD verschillende uitdagingen op ons afkomen die impact hebben op de toekomstbestendigheid van onze dienstverlening aan inwoners.

Inhoudelijke uitdaging: nieuwe verantwoordelijkheden en ontwikkelingen

De publieke gezondheid staat onder druk. De gezondheidsverschillen tussen mensen nemen toe. Er is sprake van een gezondheidskloof. Jongeren kampen steeds vaker met mentale problemen. Roken, middelengebruik, onvoldoende beweging en ongezonde voeding zorgen voor belangrijke gezondheidsrisico's. En om gezond te kunnen leven, is een gezonde leefomgeving essentieel.

In lijn met onze toekomstvisie *Wij maken samen gezond gewoon* zetten we in op het terugdringen van gezondheidsverschillen en hebben we aandacht voor alle groepen in kwetsbare omstandigheden. We willen dat het gewoon wordt dat gezondheid wordt meegenomen bij het maken van keuzes voor de inrichting van leefomgeving, zowel binnen als buiten, offline en online. Met inzet op preventie, zowel gezondheidsbescherming als gezondheidsbevordering, leveren we een bijdrage aan het bevorderen van het aantal gezonde levensjaren van inwoners, waarmee we tegelijkertijd inzetten op het ontlasten van de zorgketen. Maar dat kunnen we niet alleen.

Maatschappelijke opgaven en nieuwe wet- en regelgeving vragen in de komende jaren een stevige inzet van de GGD. We staan klaar voor het oppakken van nieuwe verantwoordelijkheden in de nasleep van de coronapandemie, zoals het organiseren van een vaccinatie-expertisecentrum voor volwassenen en het versterken van infectieziektebestrijding en de pandemische paraatheid. Daarnaast geven we mede-uitvoering aan het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).[1] Verder zetten we in op het verbreden van onze adviestaak aan omgevingstafels in het kader van de nieuwe Omgevingswet.

Ondertussen blijven onze bestaande activiteiten onverminderd belangrijk, zoals onze jeugdgezondheidszorg. Met de *Hervormingsagenda Jeugd* - waar gemeenten mede vorm aan geven – wordt gewerkt aan kwaliteitsverbetering en betaalbare Jeugdzorg. Wat dit betekent voor de Jeugdgezondheidszorg is nog onbekend, maar een gezonde start van het leven legt al vanaf het prilste begin een stevige basis voor de rest van het leven. Daarom investeren we op jeugdigen in kwetsbare omstandigheden, bijvoorbeeld met het actieprogramma ‘Kansrijke Start’ en ‘Nu Niet Zwanger’.

Personele uitdaging: aantrekkelijke werkgever zijn en blijven

Ons takenpakket en de ontwikkelingen die op de GGD afkomen zijn bepalend voor hoe we onze dienstverlening organiseren. Net als onze (zorg)partners heeft de GGD in toenemende mate te maken met krapte op de arbeidsmarkt. Dit merken we nu al in taakvelden zoals de forensische geneeskunde en de jeugdgezondheidszorg. We moeten er op termijn rekening mee houden dat we de personele bezetting van de consultatiebureaus niet kunnen waarborgen. Het is een uitdaging om gekwalificeerd personeel aan te trekken én te behouden.

We vinden het belangrijk dat de GGD een aantrekkelijke werkgever blijft en daardoor de kwaliteit en beschikbaarheid van de dienstverlening aan inwoners op peil kan houden. In dat kader is medio 2022 besloten tot het actualiseren van ons functiehuis, waarbij de inschaling van een aantal functies is herijkt. Dat betrof met name de functies van collega’s in het primaire proces, zoals verpleegkundigen en artsen.

---

[1] Het Integraal Zorgakkoord heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Deze transitie moet onder meer leiden tot een nauwere verbinding tussen curatieve zorg en publieke gezondheid. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) omvat afspraken over het bereiken van een gezonde generatie in 2040: weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis.

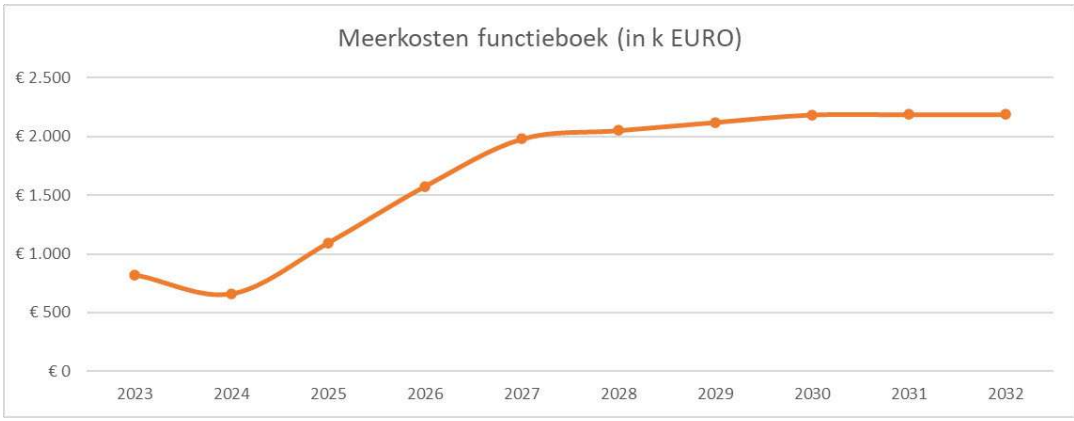
Deze actualisatie leidt tot een structurele lastenstijging van minimaal € 2,2 mln en mogelijk neemt de omvang van die structurele opgave nog verder toe.[2]

Financiële uitdaging: dreigend structureel tekort

In de afgelopen jaren is het steeds moeilijker gebleken de begroting sluitend te krijgen. Er is weinig financiële bewegingsruimte. Daarom neemt het risico op budgetoverschrijdingen toe. De structurele lastenstijging (€ 2,2 mln) als gevolg van het onderhoud functieboek maakt dat de financiële uitdaging urgent is. Om de eerste effecten in 2023 op te vangen, maakten we al een aantal ingrijpende keuzes. Denk aan het uitstellen van vacatures, een tijdelijke stop op inhuur en het versoberen van enkele activiteiten. Omdat we een uitvoeringsorganisatie zijn, heeft dit direct invloed op onze dienstverlening.

Mede gelet op de financiële situaties van de gemeenten nemen we het initiatief het structurele tekort van € 2,2 mln op te vangen in de eigen begroting.

Het bijgewerkte functieboek is in augustus 2023 vastgesteld en leidt tot een kostenstijging van € 825.000 in 2023 en dit bedrag loopt tot 2032 op naar € 2,2 mln (tegen prijspeil 2023). De structurele effecten van het functieboek worden bereikt in 2032. In onderstaande grafiek zijn de ongedekte meerkosten inzichtelijk.[3]

Figuur 1: meerkosten functieboek

Op weg naar een toekomstbestendige GGD

De GGD in transitie, zowel op inhoud als financieel

De uitdagingen die op ons afkomen, hangen met elkaar samen en leiden bij een ongewijzigde manier van werken tot een structureel begrotingstekort. Met een strategisch meerjarenprogramma richten we ons op het realiseren van slimme aanpassingen in de organisatie met als ambitie om de kostenstijging van € 2,2

---

2 De omvang van de structurele opgave kan toenemen door de voorgenomen implementatie van het functiewaarderingssysteem HR21.

3 De effecten lopen in 2024 iets terug ten opzichte van 2023 doordat het functieboek met terugwerkende kracht is ingegaan per 1 juli 2022 waardoor in 2023 de financiële effecten van 1,5 jaar zijn meegenomen.

mln structureel op te vangen in de eigen begroting, mede gelet op de financiële situaties van de gemeenten.

Als organisatie willen we financieel fit en gezond zijn. Dit vormt een voorwaarde om wendbaar, innovatief en een aantrekkelijke werkgever te blijven als GGD: klaar voor huidige en toekomstige opgaven. We zetten daarom in op het maken van een transitiebeweging in de komende drie jaar met als doel: een toekomstbestendige GGD.

De kostenstijging komt in een lastige tijd, waarin niet alleen de GGD, maar ook gemeenten financieel onder druk staan. Om de druk op gemeenten niet verder te vergroten, willen we besparingen doorvoeren en de financiële consequenties van de stijgende personeelskosten zelf opvangen. Dat doen we door keuzes te maken. We willen nadrukkelijk ook de noodzakelijke inhoudelijke transitie doormaken.

Daarom kiezen we ervoor om een transitie te maken zodat onze organisatie klaar is voor de toekomst: zowel op inhoud en continuïteit, als financieel. Zo voorkomen we dat we de komende jaren moeten aankloppen voor een structurele bijdrage door middel van een stijging van de inwonerbijdrage, dan wel een jaarlijks financieel tekort achteraf.

investering

Het maken van een transitiebeweging vraagt om een investering aan de voorkant. We verwachten eenmalig een investering nodig te hebben van € 3,5 mln. Ons voorstel is om gedurende drie jaar – vanaf 2024 – het jaarlijkse budget voor innovatieve projecten te halveren. Daardoor kunnen wij € 0,75 mln incidenteel opvangen uit eigen middelen. Het verzoek aan de gemeenten dat dan resteert is een eenmalige transitie-investering van € 2,75 mln. Tot 2026 proberen we het tekort op te vangen met beheersmaatregelen, structureel gaan we het daar niet mee redden. We hebben de broekriem al aangetrokken. We vragen jullie, gemeenten, met dit plan om deze eenmalige investering mee te financieren. Zo kunnen we samen de uitdagingen aan om domein overstijgend te denken en te werken aan onze ambitie: **Wij maken *samen* gezond gewoon**.

2 Uitgangspunten

Voor het transitieplan is in het algemeen bestuur van 24 november 2023 een aantal uitgangspunten vastgesteld. Deze uitgangspunten vormen samen het denkraam voor het programma Toekomstbestendige GGD: financieel fit en gezond.

- Wij maken een beweging die in lijn is met de totale transitie in zorg (IZA/GALA, jeugdzorg, sociaal domein) en samenleving: we dragen bij aan de verschuivingen in het denken van zorg en ziekte naar gezondheid en welzijn. We nemen de regionale keuzes mee in onze afwegingen en bewaken de rol van de GGD daarbij.

- De structurele effecten van het onderhoud functieboek worden in de eigen GGD-begroting opgelost, met als voorwaarde dat de continuïteit en kwaliteit van onze diensten zoveel mogelijk in stand gehouden wordt. Met deze budgettaire verschuiving willen we uiteindelijk ons doel bereiken: wij maken *samen* gezond gewoon.

- We starten daar waar de impact het grootste is: de jeugdgezondheidszorg omvat veruit het grootste deel van ons dienstenpakket. De veranderingen hebben daardoor een relatief grote (financiële) impact. Maar wij kijken nadrukkelijk ook naar de andere diensten in de organisatie, zoals de kosten voor overhead.

- Onze collega's verdienen een wenkend perspectief: we zetten onder andere in op taakherschikking en functiedifferentiatie. Hiermee wordt het potentieel van onze professionals beter benut en spelen we in op de veranderende zorgvraag. Daarnaast helpt dit om collega's te binden en boeien in een snel veranderende arbeidsmarkt.

- Deze transitie maken wij samen met gemeenten en we zoeken de samenwerking op met andere organisaties. Wij maken afspraken met onze opdrachtgevers over onze dienstverlening en bijbehorende financiering. We nemen de wachtlijstproblematiek van anderen niet 'over', maar bespreken het belang van de meest kwetsbare inwoners met onze opdrachtgevers.

- Wij zetten nog meer in op 'van individueel naar collectief en naar risicogestuurd werken.

- Wij doen dit met behoud van ruimte voor innovatie en ontwikkeling: we streven er naar een toonaangevende GGD te blijven. Die ruimte is nodig om te kunnen blijven inspelen op veranderingen. We zetten bijvoorbeeld in op het zelf plannen van afspraken door ouders.

3 Proces

In de komende maanden geven we de transitiebeweging concreet vorm en inhoud. Dit begint met een heldere analyse. Het resultaat is een stevig programma met deelprojecten die ons helpen anticiperen op de inhoudelijke, personele en financiële uitdagingen.

Processtappen GGD – interne opgave

We maken een heldere analyse met oplossingsrichtingen om het werk van de GGD slimmer en efficiënter te organiseren. In dit traject onderscheiden we vijf zoekrichtingen. Het uitwerken van verschillende zoekrichtingen levert een beeld op van onbenut potentieel en verbetermogelijkheden vanuit verschillende invalshoeken. De analyse vindt plaats basis van data-onderzoek, bewezen voorbeelden en vergelijkingen met een vijftal GGD'en die qua omvang en takenpakket overeenkomen met GGD Hart voor Brabant. Lopende initiatieven die passen binnen de scope nemen we hierin mee.

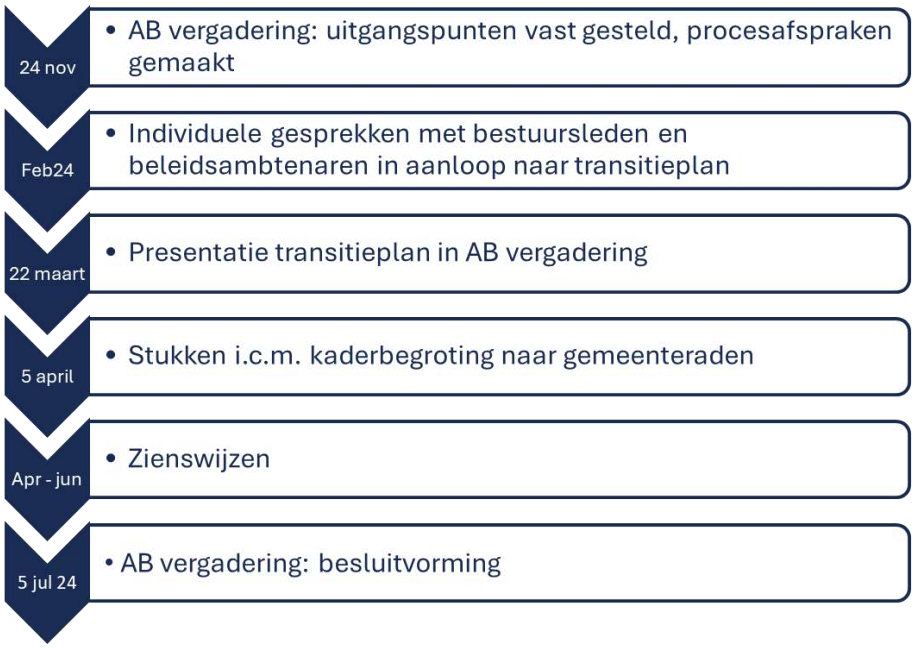

In een volgende stap organiseren we een aantal werksessies. Voor het kwalificeren van ideeën kijken we naar drie dimensies: de mogelijkheid, wenselijkheid en haalbaarheid van voorstellen. Het uitwerken van de zoekrichtingen levert een wenkend perspectief op met concrete voorstellen en maatregelen die helpen bij het aangaan van de inhoudelijke, personele en financiële uitdagingen. Het meerjarig beleidsplan 2024-2027 vormt de leidraad voor de transitie naar een toekomstbestendige GGD.

Voor het begeleiden van het proces hebben we Lysias Advies gevraagd ons te ondersteunen. Zij hebben ruime ervaring binnen de wereld van GGD en brengen met een blik van buiten de nodige scherpte aan.

Bestuurlijke proces en governance

Dit transitieplan wordt na bespreking in het algemeen bestuur van 22 maart gedeeld met onze gemeenten voor zienswijzen. Omdat de eenmalige financiële bijdrage onderdeel is van dit transitieplan raakt dit aan het budgetrecht van de raden. Vervolgens wordt in de vergadering van het algemeen bestuur van 3 juli een besluit genomen. De GGD organiseert een webinar en twee raadsavonden voor de regio's Midden-Brabant en Brabant-Noord voor een toelichting op de transitie, de exacte data zullen via de griffie worden gedeeld. Daarnaast ondersteunt de GGD waar gewenst in de zienswijzetrajecten in iedere gemeenten door bijv. aan te sluiten bij raadsbijeenkomsten voor een toelichting.

Figuur 2: proces transitieplan

Na besluitvorming volgt de implementatiefase en het (tussentijds) rapporteren over de bereikte resultaten. In de vergaderingen van het algemeen bestuur informeren wij het bestuur over de voortgang, leggen we tussentijds (tweemaal per jaar) verantwoording af door middel van voortgangsrapportages en leggen wij bestuurlijke keuzemogelijkheden voor als dat nodig is, bijvoorbeeld als plannen wijzigingen in de dienstverlening teweegbrengen.

Ambtelijke afstemming

Naast het zoeken van bestuurlijke afstemming in voorbereidende gesprekken en overleggen, betrekken we gemeenten ook ambtelijk bij deze transitiebeweging, zowel inhoudelijk als financieel. Waar mogelijk gebruiken we hiervoor de bestaande overlegstructuren.

4 Zoekrichtingen

In de zoektocht naar budgettaire ruimte heeft het management van de GGD een aantal zoekrichtingen geïdentificeerd. Deze zoekrichtingen vormen het inhoudelijke vertrekpunt voor het proces dat we de komende maanden doorlopen.

Personeel

De personeelslasten bedragen ruim driekwart van de totale GGD begroting. De manier waarop professionals binnen de GGD hun werk kunnen doen, bepaalt hun werkplezier, -belasting en productiviteit. We zien dat op dit moment – net als in veel organisaties – het ziekteverzuim hoger ligt dan in eerdere jaren (momenteel 7,7%).

De GGD gaat op zoek naar mogelijkheden om zijn activiteiten slimmer te organiseren en daarmee professionals beter te laten functioneren. Daarbij kijken we bijvoorbeeld naar vitaliteit en ziekteverzuim, inzet van niet-productieve uren - ook in relatie tot de omvang van contracten - en de interne en externe overlegdruk.

Daarnaast zetten we in op een optimalisatie van taakverantwoordelijkheid. Een voorbeeld hiervan is het project *Iedere professional op z'n best* voor de jeugdgezondheidszorg. Taakverschuiving en functiedifferentiatie verbreden we vervolgens ook naar de rest van de organisatie, waarbij we ook op zoek gaan naar verbreding van disciplines, zoals pedagogische disciplines. Dit maakt ons minder kwetsbaar op de arbeidsmarkt en versterkt het aantrekkelijk werkgeverschap.

Project: Iedere professional op z'n best (IPOZB)

Voor het aangaan van de personele uitdaging staat het project *Iedere professional op z'n best* in de startblokken. Het project moet een stevige impuls geven aan het binden en boeien van jeugdgezondheidsmedewerkers en zorgt ervoor dat de jeugdgezondheidszorg voor iedereen toegankelijk blijft. Centraal in project staat het herschikken, differentiëren en uitbreiden van taken. Taken worden zo laag mogelijk in de organisatie belegd. Dit geeft professionals in diverse functies meer doorgroeikansen. Zo worden we als GGD minder afhankelijk van beschikbaarheid van schaarse professionals. Om dit te realiseren, starten we een grootschalig opleidingstraject en zetten we tijdelijk in op het organiseren van vervanging. Naast een oplossing voor de personele uitdaging en inhoudelijke ontwikkeling, leidt het project ook tot een structureel financieel voordeel, omdat door *Iedere professional op z'n best* een andere personeelsmix ontstaat.
In dit project zullen we moeten investeren in het opleiden van doktersassistenten en het scholen van verpleegkundigen in het zogenoemde 'pluis/ niet pluis' onderzoek. Daarmee kan met ongeveer 15% meer verpleegkundigen en 5% meer assistenten, het aantal jeugdartsen met 20% worden gereduceerd, wat een jaarlijkse besparing van ruim € 300.000 oplevert. De eenmalige scholingskosten bedragen zo'n € 450.000, echter de grootste investering zit hem in het vervangen van de professionals terwijl zij scholing volgen omdat *de winkel gewoon open blijft terwijl we verbouwen*.

Overhead

Voor het verrichten van primaire taken is betrouwbare ondersteuning belangrijk. Op dit moment bedragen de overheadkosten ongeveer 33,6% van de begroting[4]. Uit onze eerste analyses blijkt dat de overheadkosten relatief hard zijn gestegen in de afgelopen jaren ten opzichte van primaire taken die de GGD verricht. Vermoedelijk is dit een logisch gevolg van de enorme tijdelijke opschaling die heeft plaatsgevonden ten tijde van onze inzet voor corona. Dit vergt een nadere verkenning en of hierin weer kan worden afgeslankt. Ook vergelijken we de overhead binnen onze GGD met andere GGD'en. Op basis van dit inzicht verkennen we waar mogelijkheden liggen voor het reduceren van de kosten voor overhead. Hierin nemen we ook de taken mee die door Hét Service Centrum voor 4 organisaties (GGD Hart voor Brabant, West-Brabant, Noord en -Oost Gelderland en de RAV Midden-West-Noord) worden uitgevoerd.

Huisvesting

De GGD verricht haar werkzaamheden op een meerdere locaties in de regio. Op dit moment zijn er 56 volledig ingerichte locaties (voornamelijk consultatiebureaus), waarvan 5 grotere regiolocaties. De huisvestingskosten wegen door in de begroting (totale omvang: € 4,6 mln).
We werken een modern dienstverleningsconcept uit en maken een aantal scenario's uit om te bezien hoe we daarmee de kosten kunnen verminderen. Hiervoor kijken we onder meer naar de ligging van de

[4] Berekening aandeel overhead is afhankelijk van gekozen afbakening en rekenmethode

locaties in relatie tot kwetsbare groepen, de bezettingsgraad en differentiatie in het gebruik van de locaties. Besparingen kunnen liggen in de huisvestingskosten, zoals huur, inventaris, facilitaire en ICT-kosten, en in de personele kosten, zoals benodigde teamomvang voor functiedifferentiatie en reistijd. Op basis van deze analyse gaan we in gesprek met ons bestuur, omdat dit kan leiden tot een aangepaste huisvestingsvisie.

Om met de beoogde taakdifferentiatie uit *Iedere professional op z'n best* tot een goedkopere personeelsmix te komen, is een clustering van werklocaties een belangrijke voorwaarde.

Sturing en optimalisatie

Bij de uitvoering van taken van de GGD zien we mogelijkheden voor het optimaliseren van processen. Daarbij gebruiken we goede ervaringen van andere GGD'en en maken we een analyse van onze taken. We maken zichtbaar welke primaire processen zich hier het beste voor lenen. Daarbij kijken we naar elementen als taakverdeling, vergelijking van normtijden voor uitvoering van de taken met de feitelijke tijdsbesteding (waar besteden we meer tijd dan we vinden dat nodig is), samenwerkingsmogelijkheden, mogelijkheden voor automatisering en kunstmatige intelligentie (AI), standaardisering en administratieve lastenverlichting.

De krapte op de arbeidsmarkt leidt er ook toe dat we moeten kijken hoe we hetzelfde werk met minder mensen kunnen doen. We zien daarvoor kansen in automatisering, zoals op het klantcontactcentrum of op ondersteunende processen.

Project: AI kwaliteitscontrole
Op dit moment voeren we pilots uit bij het klantcontactcentrum om de kwaliteitscontrole op klantgesprekken door AI software uit te laten voeren in plaats van door een medewerker. Deze pilots zijn veelbelovend. Omdat de software veel meer gesprekken kan analyseren dan de medewerker, levert de analyse ook meer feedback op. Na de initiële investering (in tijd en software training), kan dit langdurig profijt opleveren en wordt er niet alleen bespaard in financiële zin, maar kunnen we onze medewerkers dus ook beter benutten in het directe klantcontact. Onmisbaar voor mensen in kwetsbare omstandigheden.

Een andere manier om een gelijke productie met minder mensen te bereiken is bewegen van individueel aanbod naar collectieve activiteiten. Met name in de jeugdgezondheidszorg liggen hier kansen. Door datagedreven te werken, maken we een beweging waarbij we niet elke jeugdige door hetzelfde proces loodsen, maar kijken hoe we onze dienstverlening slim kunnen bundelen in groepsvoorlichting of -interventie.

We willen binnen de GGD resultaatgestuurd werken. Daarvoor is inzicht nodig in bedrijfsprocessen, kostendrijvers en de momenten waar we de meeste waarde kunnen toevoegen. Binnen deze richting gaan we dus ook op zoek naar meer inzicht en grip op sturing.

Samenwerking en opdrachtgeverschap

De inhoudelijke uitdagingen in de publieke gezondheid vragen om veel samenwerking met partners in het netwerk. Daar liggen kansen voor de GGD als het gaat om het behalen van de strategische doelstellingen. Samenwerking is echter niet altijd eenvoudig en laat zich niet makkelijk in een proces vatten. Dit vraagt van onze medewerkers dus ook veel autonomie om op doelmatige wijze hulp in te zetten. De uitspraak is niet voor niets 'alleen ga je sneller, maar samen kom je verder'.
We gaan onderzoeken hoe we onze medewerkers hierin kunnen helpen. Zo voorkomen we een overdaad aan overlegmomenten en dubbel werk, zowel intern als met onze partners. Terwijl we wel recht doen aan de afspraken om bijvoorbeeld snellere en betere hulp aan kinderen en gezinnen te leveren.

Bij een eerste analyse is gebleken dat de GGD een aantal activiteiten uitvoert, waarvoor geen vergoeding is afgesproken of waarvoor de vergoeding niet kostendekkend is. Voorbeelden zijn de ontwikkeltijd van voorstellen voor het innovatiebudget, het leveren van overbruggingszorg (continueren van zorg of begeleiding tot andere instanties dit overnemen), lokale verzoeken op gebied van toezicht kinderopvang en de inzet van jeugdgezondheidszorg in het netwerk. Het risico bestaat dat knelpunten in andere domeinen, zoals in de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) of jeugdzorg, wordt overgenomen door de GGD. In deze zoekrichting identificeren en kwalificeren we deze activiteiten, waarover we met de opdrachtgever in gesprek gaan. Daarbij houden we het belang van de client in de gaten.

Niet betaalde activiteiten
Soms worden onze zorgprofessionals geconfronteerd met situaties waar ze strikt genomen geen tijd voor krijgen, maar waar ze wel tijd in investeren. **Samen,** omdat anderen er geen ruimte voor hebben. Omdat de gezondheid van mensen in het geding komt. **Gewoon**, omdat het moet gebeuren. Daar willen we niet zomaar mee stoppen, want de meerwaarde is groot. Denk aan de ouders van een kind dat op de GGZ wachtlijst staat, maar die ondertussen wanhopig raken. Die nodigen we een keer extra uit om te praten en te adviseren. Of we gaan vanuit Toezicht kinderopvang een keer extra langs bij een kinderdagopvang, omdat de zorgen over de kwaliteit groot zijn. Ook al zijn we dat jaar al eerder geweest.
We willen onderzoeken hoe het anders kan: Waar sluiten we aan bij de lokale structuren? Kan bijvoorbeeld een praktijkondersteuner helpen bij dat gezin? Of kunnen we met een opdrachtgever in gesprek over de extra activiteiten die nodig zijn? We brengen in beeld waar het om gaat en kijken hoe we dit samen kunnen oplossen.

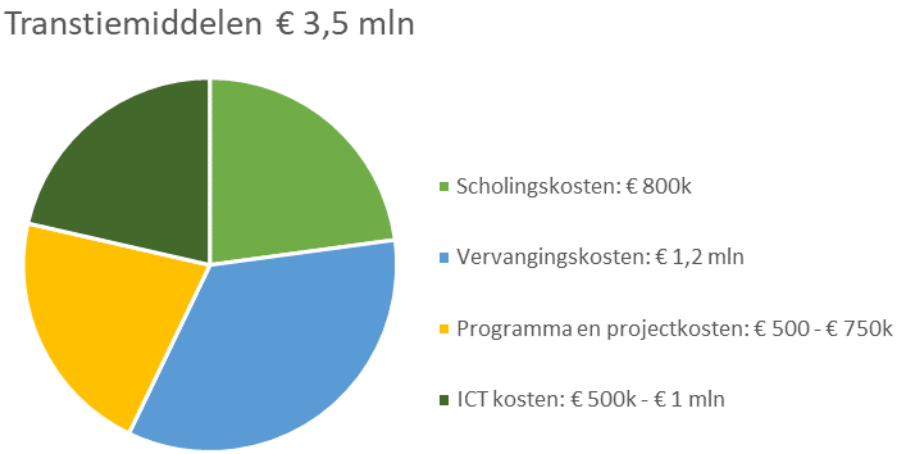
5 Investering transitie

Voor het maken van de transitiebeweging zijn investeringen nodig, in totaal € 3,5 mln. De GGD kijkt hiervoor kritisch naar wat de organisatie zelf kan vrijmaken. Voor het dekken van het resterende bedrag vragen we de gemeenten om een eenmalige bijdrage van € 2,75 mln.

GGD in beweging

De transitie naar een toekomstbestendige GGD maken we niet binnen een dag. Het vraagt inzet, tijd, investeringen en geduld. Van een aantal investeringsposten is er een accuraat beeld. Zo is er een doorgerekende business case van *Iedere professional op z'n best*. Andere initiatieven en plannen zijn minder ver ontwikkeld of nog niet doorgerekend. Met het uitwerken van de zoekrichtingen ontstaat in de komende maanden een preciezer beeld van de benodigde investeringen.

In dit transitieplan benoemden we een aantal zoekrichtingen en projecten. We verwachten te investeren in opleidingen, tijdelijke vervanging, ICT en automatisering en programma- en projectcoördinatie. De inzet die nodig is voor het maken van de transitie vindt plaats naast de reguliere werkzaamheden, want onze dienstverlening gaat door. We verbouwen terwijl de winkel open is. Daar zijn initiële kosten aan verbonden (o.a. vervanging). Hieronder is een schematische weergave opgenomen van de subonderdelen van de transitiemiddelen.

Figuur 3: opbouw transitiemiddelen

De benodigde transitiemiddelen schatten wij op ten hoogste € 3,5 mln. De berekende omvang van de investering betreft een schatting, maar achten we – gelet op de scope van de transitie – reëel. Met het uitvoeren van analyses en het uitwerken van maatregelen ontstaat in de komende tijd meer zekerheid in de investeringsposten.

Wat doet de GGD zelf

Voordat de transitie is afgerond en de investering rendeert lossen we de ongedekte meerkosten van het bijgewerkte functieboek zoveel mogelijk op in de eigen begroting. Dit betekent dat we nu al flink ingrijpen op onze kosten. Per half 2023 hebben we maatregelen getroffen, zoals het stoppen met externe inhuur, kritisch vacaturebeleid en nog scherpere keuzes in projectuitvoering. Daarmee incasseren we maximaal de financiële consequenties van de onvermijdbare lastenstijging. Door nu eenmalig te investeren in deze transitie, voorkomen we dat de inwonersbijdrage de komende jaren structureel stijgt. Vanuit de GGD-begroting wordt gedurende drie jaar – vanaf 2024 – het jaarlijkse budget voor innovatieve projecten gehalveerd waardoor we € 0,75 mln uit eigen middelen vrijmaken voor deze transitie.

Verzoek aan gemeenten

Het verzoek aan de gemeenten dat dan resteert is een eenmalige bijdrage van € 2,75 mln, per inwoner komt dit neer op een bedrag van € 2,50. We vragen de gemeenten om deze eenmalige bijdrage om een ombuiging te creëren en daarmee de structurele meerkosten in de eigen begroting op te vangen, waardoor we geen concessies hoeven te doen aan de kwaliteit van onze dienstverlening en we de begroting ook de komende jaren sluitend kunnen blijven maken en voorkomen dat we achteraf de rekening alsnog naar onze deelnemende gemeenten moeten sturen.

De inhoudelijke uitdaging en beweging die wij voor ogen hebben, past binnen een bredere beweging in zorg- en het sociaal domein. We vinden het belangrijk de zorg in de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden en zetten op een gezonde generatie, zoals uitgewerkt in het Integrale Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Deze opgaven sluiten naadloos aan bij de transitie naar een toekomstbestendige GGD en de uitdagingen die we daarbij voor ons zien. Gemeenten hebben Rijksmiddelen ontvangen om de beweging naar voren te maken. We geven u ter overweging mee deze middelen deels aan te wenden voor de transitie naar een toekomstbestendige GGD.

Bestemming middelen

De genoemde transitiemiddelen brengen wij in een bestemmingsreserve, waarna onttrekking uit deze reserve plaatsvindt gedurende de looptijd van het programma. Middelen die niet worden gebruikt, vloeien terug naar de gemeenten, in verhouding tot de inleg. Gedurende de implementatiefase informeren wij het bestuur met voortgangsrapportages.

Wij maken samen gezond gewoon

Investeren in publieke gezondheid

Begroting 2025

Wij maken **samen** gezond gewoon

GGD Hart voor Brabant

‘Onze professionals blijven zich met de gemeenten, partners en inwoners in ons netwerk inzetten voor een samenleving waarin iedereen zo gezond mogelijk kan opgroeien en gezond oud kan worden. Waarin mensen zelf bewuste keuzes maken voor hun eigen gezondheid en voldoende veerkracht hebben om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen om te gaan. Waar onze omgeving zo is ingericht dat gezonde keuzes de meest logische keuzes zijn. En waar gezondheid als vanzelfsprekend bovenaan iedere agenda staat.’

- Thérèse Claassen, directeur publieke gezondheid GGD Hart voor Brabant

GGD Hart voor Brabant

Inhoud

Inleiding p. 4

De GGD in één oogopslag p. 5

1. Samen werken aan impact voor inwoners p. 6

- 1.1 Voorkomen als het kan, beschermen als het moet p. 7
- 1.2 Zelf, maar niet alleen p. 12
- 1.3 Iedereen verschillend, allemaal gelijk p. 19
- 1.4 Overal om ons heen, binnen en buiten p. 25

2. Financiën p. 31

3. De GGD als organisatie p. 35
- 3.1 Bedrijfsvoering p. 36
- 3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing p. 38
- 3.3 Financiële status en weerbaarheid p. 42
- 3.4 Onderhoud kapitaalgoederen p. 43
- 3.5 Financiering p. 44
- 3.6 Verbonden partijen p. 45
- 3.7 Lokale heffingen en grondbeleid p. 47

4. Het overzicht van baten en lasten p. 48
- 4.1 Uitgangspunten p. 49
- 4.2 Overzicht van baten en lasten p. 50
- 4.3 Baten p. 51
- 4.4 Lasten p. 52
- 4.5 Investeringskredieten p. 53
- 4.6 Reserves p. 54
- 4.7 Voorzieningen p. 56
- 4.8 Meerjarenraming 2025-2028 p. 57

Bijlagen p. 58
Bijlage 1: Gemeentelijke bijdrage 2025 p. 59
Bijlage 2: Nominale ontwikkelingen p. 60
Bijlage 3: Balans meerjarenraming 2025-2028 p. 61
Bijlage 4: Taakvelden p. 62
Bijlage 5: EMU-Saldo p. 63

Inleiding

Gezondheid vanzelfsprekend maken, als prioriteit voor de toekomst. Waarin iedereen een eerlijke kans heeft op een zo gezond mogelijk leven. In een omgeving die ons gezond maakt en houdt. Dat is ons doel. Een uitdagende ambitie die we alleen bereiken als we de handen ineenslaan. We laten hiervoor ons eerlijke, gedurfde en nieuwe geluid horen!

In de kadernota 2025 *Op weg naar een toekomstbestendige GGD* laten we zien hoe we het tweede jaar van onze beleidsperiode vertalen. Deze begroting laat zien welke impact we willen maken en hoe we dat doen. We maken inzichtelijk wat het effect van onze inspanningen is. Dit maakt zichtbaar voor welke impact we gaan, welke stappen we daarin zetten en of we op de goede weg zijn.

Wij maken *samen* gezond gewoon

Er is een grote verandering op komst, die we allemaal zullen voelen. Preventie en het bevorderen van de gezondheid zijn dé sleutel tot een toekomst, waarin mensen de hulp en ondersteuning krijgen op het moment dat zij die nodig hebben. Ons preventiebeleid is inclusief en moet effectief zijn voor al onze inwoners. Daarom versterken we in 2025 in overleg met de gemeenten onze inzet op de gezondheid van ouderen. Dit is heel hard nodig omdat het steeds duidelijker wordt dat ons huidige zorgstelsel niet houdbaar is: dubbele vergrijzing, de toenemende druk op mantelzorgers en personeelstekorten; het moet anders. Met de landelijke beweging 'van zorg naar gezondheid' staat een gezonde fysieke en sociale leefomgeving volop in de aandacht.

De hervorming van de jeugdzorg heeft invloed op de werkzaamheden van de Jeugdgezondheidszorg van de GGD. De precieze impact is nu nog niet helder. Daarnaast gaat de GGD de taken rondom infectieziektepreventie en de crisisrol nog steviger wegzetten. Wij maken hierbij gebruik van de landelijke impuls 'Versterking Infectieziektepreventie en Pandemische paraatheid' en sluiten aan bij de Landelijke Functionaliteit Opschaling Infectieziekten (LFI).

En we bouwen aan een toekomstbestendige GGD. Die financieel gezond is, die een aantrekkelijk werkgever is en waar mensen met hart voor publieke gezondheid samen werken aan gezond gewoon voor iedereen. Samen gaan we voor een nog sterkere publieke gezondheid, gericht op gezondheid, preventie en gedrag. Wij (*samen)*; dat is het gehele netwerk van partners die aan de publieke gezondheid werken.

Leeswijzer

2025 is het tweede jaar van de beleidsperiode waarin we samen werken aan de ambities volgens de toekomstvisie *Wij maken samen gezond gewoon*. Deze begroting herhaalt per pijler de ambitie voor 2027 en beschrijft welke stappen we als GGD samen met het netwerk in 2025 gaan zetten. Daarnaast laat dit stuk ook zien met welke cijfers de GGD monitort of we samen op de goede weg zijn, zowel qua productie in reguliere processen, in samenwerking met partners, als op beoogd resultaat. Deze paragrafen worden gevolgd door het hoofdstuk met inzicht in de financiële gevolgen. Hoofdstuk 3 en 4 beschrijven de wettelijk verplichte onderdelen.

's-Hertogenbosch, 5 april 2024,
het dagelijks bestuur van de GGD Hart voor Brabant,

T.H.I. Claassen,	W.J.L Buijs-Glaudemans,
secretaris	voorzitter

Vastgesteld door het algemeen bestuur van de GGD Hart voor Brabant in zijn vergadering van 3 juli 2024,

T.H.I. Claassen,	W.J.L Buijs-Glaudemans
secretaris	voorzitter

De GGD in één oogopslag

Wij maken samen gezond gewoon

Gezondheid vanzelfsprekend maken. Dat is ons doel voor

1,1 miljoen inwoners

waarvan ruim 200.000 jeugdigen

Gezond gewoon maken is een ambitie die we niet alleen kunnen waarmaken. Dat doen we samen met alle schakels in het netwerk van publieke gezondheid.

We richten ons hierbij op vier pijlers:

- Voorkomen als het kan, beschermen als het moet
- Zelf, maar niet alleen
- Iedereen verschillend, allemaal gelijk
- Overal om ons heen, binnen en buiten

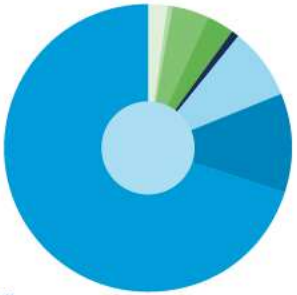
Over GGD Hart voor Brabant

19 gemeenten
50 consultatiebureaus
5 regionale vestigingen

800 medewerkers maken zich sterk voor de gezondheid van alle inwoners en spelen in op de lokale situatie.

Diensten

- Jeugdgezondheid
- Gezondheidsbescherming
- Gezondheidsbevordering en leefstijl
- Monitoren, signaleren en advies
- Publieke gezondheid bij rampen en crises
- Toezicht houden
- Openbare geestelijke gezondheidszorg
- Overige

Gemeentelijke bijdrage per inwoner

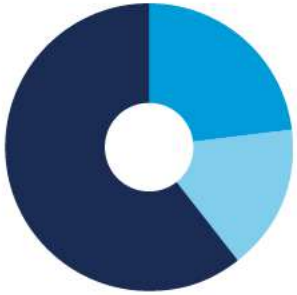
Stijging door:

- indexering
- actualisering basispakket per 2024
- het Rijksvaccinatieprogramma*
- prenataal huisbezoek zwangeren in een kwetsbare situatie (vanaf juli 2022)*

** Betekent ook: stijging Gemeentefonds 2024: stijging door actualisering basispakket*

Investeren in publieke gezondheid

Basispakket	€44,1 miljoen
Plustaken voor gemeenten	€12 miljoen
Plustaken voor anderen	€16,6 miljoen
Inkomsten totaal 2023	€72,7 miljoen

Samen werken aan impact voor inwoners

Stel je eens voor... een samenleving waarin iedereen zo gezond mogelijk kan opgroeien en ouder worden. Waar onze omgeving zo is ingericht dat gezonde keuzes de meest logische keuzes zijn. En waar gezondheid als vanzelfsprekend bovenaan iedere agenda staat. Dan gaat het goed met onze publieke gezondheid!

Voor je ligt onze begroting voor 2025. In deze begroting vertalen we het tweede jaar van onze beleidsperiode 'Wij maken samen gezond gewoon 2024-2027' naar ons beleid voor 2025. We laten zien welke stappen we in 2025 zetten om samen gezond gewoon te maken.

Waar we in 2024 werken aan een fundament voor een toekomstbestendige GGD, die samen werkt met gemeenten, inwoners en partners aan publieke gezondheid en waar ieder van ons ambassadeur voor gezond gewoon maken is, bouwen we in 2025 hierop voort. We bestendigen onze werkzaamheden met onze partners verder in de transitie van ziekte en zorg naar gezondheid, gezond gedrag en preventie. En we werken nog meer risicogericht aan collectieve preventie, onderbouwd met onze kennis en data. Dat betekent geen pas op de plaats. We blijven stappen voorwaarts maken om onze ambitie te verwezenlijken. Er komen nieuwe thema's en doelen bij en sommige thema's uit 2024 zetten we voort.

We weten dat gezond nog lang niet voor iedereen gewoon is. De praktijk is soms weerbarstiger dan we zouden willen. Het is fijn om nu weer volop te werken aan onze reguliere taken en dat te doen in contact met onze inwoners.

Zo bewegen we met de samenleving mee. We versterken de aandacht voor de gezondheid van ouderen. Ook investeren we in een gezonde en veilige leefomgeving. We hebben de Green Deal voor duurzame zorg onderschreven en hebben meer aandacht voor planetaire gezondheid in ons werk.

Naast de lichamelijke gezondheid hebben we ook oog voor de mentale gezondheid. Onder meer door ons werk vanuit het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). We verleggen de focus van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag. Ook de hervormingsagenda Jeugd heeft consequenties voor de hulp en ondersteuning voor onze jeugdigen. De GGD draagt hier graag een steentje aan bij.

In deze begroting 2025 geven we aan hoe we die resultaten gaan bereiken. Daarvoor is met partners en collega's de visie *Wij maken samen gezond gewoon* vertaald in het **beleidsplan 2024-2027**. In deze begroting beschrijven we welke resultaten de GGD in 2025 op deze doelen en ambities wil bereiken. Waar mogelijk gebruiken we bestaande resultaatindicatoren. Dat doen we met onze eigen indicatoren en met die van partners. Deze indicatoren scherpen we de komende tijd verder aan, zodat deze waardevolle verantwoordings- of stuurinformatie geven. We monitoren de resultaten en sturen indien nodig bij.

1.1 Voorkomen als het kan, beschermen als het moet

Wij maken samen gezond gewoon

Stimuleren van positieve gezondheid is de sleutel tot een gezonde toekomst. Daarom zetten we daar vol op in. En we vergeten niet waar we goed in zijn: we blijven als organisatie klaar staan om mensen te helpen als dat nodig is.

Onze gezonde ambitie:
In 2027 vinden en gebruiken inwoners en partners de GGD als dé plek voor betrouwbare kennis en onderbouwde interventies om gezondheid te bevorderen.

> **Het gezondheidshuis.**

In 2025:

- Krijgen onze inwoners (jong en oud) de benodigde vaccinaties, inclusief reizigersvaccinaties om te voorkómen dat zij ziek worden. Het Vaccinatie Expertisecentrum (VEC) is de plek waar inwoners terecht kunnen met alle vragen over vaccinaties, waar zij afspraken kunnen maken voor een consult en van waaruit groepsvaccinaties worden georganiseerd.
- Werkt de GGD in het VEC volgens het Rijksvaccinatieprogramma voor alle leeftijden en hebben we alle noodzakelijk veranderingen in het vaccinatieschema jeugd in 2025 geïmplementeerd.

Dat zien we terug in:

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
Percentage volledig gevaccineerde jeugdigen	79%	80%	Dit percentage is mede afhankelijk van vaststelling Rijksvaccinatieprogramma. Als richtlijn wordt het aantal volledig gevaccineerde 2-jarigen genomen.
Aantal consulten reizigersspreekuur	9.933	10.000	-

Vanuit onze reguliere taken werken we aan het zijn van dé plek voor betrouwbare kennis en onderbouwde interventies door:

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
Aantal beleidsadviezen bij acute (milieu)incidenten	7 (+33 GAGS)	10	-
Aantal ontvangen vragen en klachten over milieu (en gezondheid)	333	350	-
Gemiddelde tevredenheid bij direct klantencontact met de GGD KCC (frontoffice) Jeugdgezondheid	71,6%	72,5%	% nuttig en tevreden (0-12)
Gemiddeld waarderen netwerkpartners/ gemeenten ons met een 8 of hoger	8,4	8,5	Deze indicator wordt nu nog niet gemeten, maar willen we gaan uitvragen bij onze samenwerkingspartners.

We zien dat onze inwoners en partners ons weten te vinden en tevreden zijn met onze dienstverlening door:

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
Aantal gemeenteschetsen	38	19	-
Aantal inwoners dat lid is van het GGD-gezondheidspanel	9.421	11.000	-

Daarnaast voert de GGD kerntaken uit, gericht op het beschermen en bewaken van de gezondheid van onze inwoners:

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
Aantal meldingen van meldingsplichtige infectieziekten	623	800	De ambitie is niet het aantal meldingen op zich maar het zorgvuldig en deskundig behandelen van de meldingsplichtige infectieziekten.
Aantal lijkschouwingen bij niet-natuurlijk overlijden (incl. euthanasie)	1.347	1.500	Verwacht wordt dat de toename van toezicht bij aanvragen voor euthanasie zal (blijven) toenemen.

Waar we na 2025 nog aan willen werken:

- ☐ Eigen initiatief van inwoners om te vragen naar het meewegen van het belang van hun gezondheid bij belangrijke besluiten.
- ☐ Nieuwe methodieken en interventies mét inwoners ontwikkelen, bijvoorbeeld voor het creëren van hun eigen gezonde leefomgeving.
- ☐ Kansrijke ontwikkelingen herkennen waar we kunnen verschuiven van beschermen achteraf naar bevorderen vooraf.
- ☐ Nieuwe kennis ontwikkelen over planetary health.

‘Team Reizigersadvisering wil in 2025 al onze inwoners; reizigers, werknemers, patiënten of een combinatie hiervan, zonder lange wachttijden volledig op maat adviseren en vaccineren. Omdat wij als GGD hiervoor alle kennis en kunde in huis hebben! Zo werken we inmiddels samen met de afdeling maag, darm, leverziekten (MDL) en Reumatologie van het Elisabeth TweeSteden Ziekenhuis (ETZ) om hun patiënten, die tot een medische risicogroep behoren, te adviseren en vaccineren. Zodat ook zij bijvoorbeeld nog veilig een verre reis kunnen maken, ondanks hun ziekte en medicatie. We gaan deze samenwerking uitbreiden met andere afdelingen van het ziekenhuis en de andere ziekenhuizen in onze regio.’

- Maaike Bosschart, arts Infectieziektebestrijding/Reizigersgeneeskundige, team Reizigersadvisering/Beroepsgroepen/Vaccinaties op Maat

GGD
Hart voor Brabant

1.2 Zelf, maar niet alleen

Wij maken **samen** gezond gewoon

Niets is zo persoonlijk als je eigen gezondheid. Voor wie gezond al gewoon is, kan het zelf doen. En wie onze kennis wil gebruiken weet ons te vinden. Mensen voor wie het moeilijk is, zoeken we actief op. Niemand hoeft het tenslotte alleen te doen.

Onze gezonde ambitie:

In 2027 maken inwoners bewuste keuzes die bijdragen aan hun positieve gezondheid. De inwoner weet waar hij hulp en ondersteuning kan krijgen, als het moeilijk is die keuze zelf te maken.

> **Zelf als het kan, samen als het moet.**

In 2025:

- Kunnen ouders zelf hun afspraken voor de jeugdgezondheidszorg plannen en verzetten. Ouders die hierbij extra hulp nodig hebben worden hierin actief ondersteund.
- Centering Ouderschap: in 2025 is er een groeiend aantal groepen waarbij Ouderschap binnen de JGZ wordt ingezet. Van individuele momenten van contact naar groepsconsulten, in aansluiting op Centering Zwangerschap bij de verloskundige. Dit doen we om de sociale cohesie in ouderschap te versterken en door te investeren in een kansrijke start voor elk kind. "We bouwen aan een gezonde generatie in de maatschappij van morgen." - Nederlandse Zorg Autoriteit (NZA).
- Maakt het klantcontactcentrum gebruik van AI om klanten nog beter en actueler te kunnen informeren bij gezondheidsvragen.
- Benutten we taakherschikking binnen de jeugdgezondheidszorg om onze organisatie toekomstbestendig te maken, waarin onze mensen op prettige manier goed kunnen samenwerken (iedere professional op z'n best).
- Werken we samen met de andere Brabantse GGD'en in de brede visie op JGZ en aan de versterking van de kennisfunctie van de GGD. Dat doen we met behulp van de regionale kennisinfrastructuur. Gemeenten kunnen hier ook hun vragen stellen over gezondheid, bijvoorbeeld vanuit GALA ontwikkelingen.
- Werken we vanuit twee regionale netwerken aan het verbeteren van de mentale gezondheid van jeugdigen.

Dat zien we terug in:

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
Aantal consultatiebureaus dat werkt via de werkwijze van Plannen door Ouders	40%	75%	-
Wachttijd KlantContactCentrum (frontoffice)	86 seconden	60 seconden	Door automatisering verbetering gesprekskwaliteit en compactere gespreksduur.
Het aantal vragen dat vanuit de regionale kennisinfrastructuur is opgepakt			Dit is een nieuwe indicator uit de ontwikkeling IZA/GALA waarvoor nog geen nulmeting en geen streefwaarde bekend is.
Percentage jongeren met depressieve klachten (o.b.v. de screening in het voortgezet onderwijs)	19%	19%	We gaan uit van stabilisatie van dit percentage.
Het aantal scholen dat door de GGD is ondersteund bij een integrale aanpak van mentale gezondheid	-	-	Dit is een nieuwe indicator waarop we nog geen nulmeting hebben kunnen uitvoeren en derhalve ook nog geen ambitie geformuleerd hebben.

We kiezen voor een actieve benadering van doelgroepen waarvan wij weten dat zij nog onvoldoende in staat zijn om zelf de gezonde keuzes te maken en hier hulp bij willen of nodig hebben:

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
Aantal cliënten Openbare Geestelijke Gezondheid (OGGZ)	1.559	1.600	-
Aantal cases van de wijk-GGD'ers	951	950	-
Aantal cliënten spreekuren dak- en thuislozen	217	230	-

Met de uitvoering van het prenataal huisbezoek (PNH) streven we naar de volgende maatschappelijke impact:

- Meer kinderen die een grotere kans krijgen op een kansrijke toekomst en meer gezinnen in kansrijke situaties in onze samenleving.
- Fysiek en mentaal gezond en veilig opgroeien.
- Voorkomen van zorg/ inzet instanties.

GGD dienstverlening is er op gericht om de gezondheid te monitoren, te signaleren en zo nodig jeugdigen/inwoners die ondersteuning nodig hebben te verwijzen Dat is aanleiding voor eventueel aanvullende dienstverlening zoals een contact op indicatie of huisbezoek, maar kan bijvoorbeeld ook een verwijzing naar een samenwerkingspartner in het sociaal of medisch domein zijn.

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
% jeugdigen vanuit de JGZ doorverwezen naar...	10%	9,5%	Normaliseren, zo mogelijk doorgeleiden en samenwerken in/ met sociaal wijkteams.
% prenataal huisbezoek ivm gesignaleerde kwetsbaarheid	4,5%	6,5%	In 2025 implementeren we de landelijke aanbevelingen van de nulmeting PHB (rapport AEF): waar zit ruimte voor verbetering in de integrale geboorteketen.

Daarnaast voert de GGD kerntaken uit die mensen helpen zelf gezonde keuzes te maken.
Tegelijk is de GGD er voor diegene die het nog niet alleen kan.

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
Aantal woningvervuilingen	259	270	-
Aantal webinars en campagnes gezondheidsbevordering **- Webinars** **- Campagnes**	 22 5	 22 5	-

Waar we na 2025 nog aan willen werken:

- ☐ Versterken van gezondheidsvaardigheden van onze inwoners.
- ☐ Nieuwe samenwerkingsvormen met nieuwe partners (bijv. werkgevers).
- ☐ Nieuwe vangnetoplossingen creëren voor doelgroepen die het nog niet zelf kunnen.
- ☐ Goede keuzes verbreden naar duurzame keuzes op lange termijn (planetary health).

‘Artifical Intelligence (AI), je hoort er overal over. Er komen bij het klantcontactcentrum ongeveer 200.000 gesprekken binnen per jaar. Hoe waardevol kan de informatie uit al die gesprekken wel niet zijn? Handmatig onbegonnen werk natuurlijk, maar wellicht AI kan ons helpen! We krijgen in 2025 met behulp van AI steeds beter in beeld hoe we onze dienstverlening efficiënter aan kunnen bieden. Daarbij komt nog dat AI als hulpmiddel ingezet kan worden om meer waardevolle data te verzamelen. Zo creëren we ruimte om dienstverlening voor groepen in kwetsbare situaties op te zetten of te intensiveren.’

- Denze Lenferink, coördinator kwaliteit bij het klantcontactcentrum

GGD
Hart voor Brabant

1.3 Iedereen verschillend, allemaal gelijk

Wij maken **samen** gezond gewoon

We zijn allemaal anders, maar willen uiteindelijk allemaal hetzelfde: gezond opgroeien en ouder worden. Dat moet écht voor iedereen mogelijk zijn. Wij maken ons sterk voor iedereen in kwetsbare situaties.

Onze gezonde ambitie:
In 2027 neemt het verschil in gezonde levensjaren niet verder toe.

> **Ongelijk investeren in gelijke kansen.**

In 2025:

- Is de ketenaanpak Kansrijke Start en Kind naar Gezond Gewicht beschikbaar in de hele regio.
- Heeft preconceptiezorg/gezond zwanger worden een plaats in het GGD aanbod.
- Brengen we het beleid rondom gezond ouder worden samen met netwerkpartners in de praktijk. In 2024 heeft het algemeen bestuur de GGD de opdracht gegeven om met elke gemeente afspraken te maken over de specifieke aandacht voor de gezondheid van ouderen. Dit past binnen het bestaande basispakket en de keuzes die binnen dit pakket te maken zijn.
- Wordt de uitvoering van de PrEP-zorg (verstrekken van preventieve medicatie ter voorkoming van besmetting met HIV) in goede samenwerking met huisartsen uitgevoerd, waarbij de GGD de intake verzorgt en zich nadrukkelijk meer richt op cliënten uit meer kwetsbare groepen.

Dat zien we terug in:

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
Verschil in levensjaren in goede ervaren gezondheid tussen mensen met een praktische en theoretische opleidingsachtergrond	-	-	Nog geen nulmeting paraat. Landelijke informatie bekend, maar nog niet toe te wijzen aan deze GGD regio. Daarom wordt aan deze indicator nog gewerkt.

Dat is een grote ambitie die we met tussenstappen willen gaan bereiken. Zo is het belangrijk dat ons bereik van jeugdigen zo hoog mogelijk is en monitoren we hun ‘kwetsbaarheid’. Ook is er aangepaste dienstverlening voor specifieke doelgroepen.

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
Percentage jeugdigen dat de GGD bereikt	75%	95%	-
Aantal contactmomenten 0-12 jaar waarbij gezamenlijk inschatten zorgbehoefte (GIZ) wordt toegepast	35%	50%	-
Aantal jeugdigen waarmee de GGD contact heeft vanwege ziekteverzuim op school	2.093	1.900 ('24)	-

Deze ambitie kun je nooit vanuit de GGD alleen bereiken. Samenwerking met partners is noodzakelijk om vanuit de behoeften en vragen van de doelgroep de juiste dienstverlening aan te bieden.

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
Lokale coalities Kansrijke Start	17 ('21)	19	-
Aantal Nu-Niet- Zwanger-casussen opgeschaald naar inhoudelijk coördinator NNZ	173	175	-
Aantal keren dat de GGD Stap 1 van de meldcode kindermishandeling startte	125	200	We blijven streven naar het vergroten handelingsperspectief van professionals bij HG en KiMi.

Vanuit de kerntaken voert de GGD diensten uit gericht op specifieke groepen met hun specifieke uitdagingen waaronder:

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
Aantal SOA-consulten	5.711	6.500	
Aantal PrEP-consulten **- Intake** **- Follow-up**	 24 964	 50 900	In 2024 wordt de Prep regeling uitgebreid en door het zoeken van samenwerking met huisartsen willen wij de mogelijkheden voor instroom vergroten.
Aantal verrichtingen voor opsporing en behandeling TBC	8.407	9.000	De vraag en noodzaak van een goede TBC zorg is na de coronaperiode herleefd en zal zich naar verwachting stabiliseren op het hogere niveau.
Aantal opgespoorde actieve TBC-infecties	55	50	-
Aantal opgespoorde latente TBC-infecties (drager, maar niet ziek)	106	100	-

Waar we na 2025 nog aan willen werken:

- ☐ Eerlijke (onderbouwde) keuzes maken om dienstverlening voor specifieke groepen minder intensief te maken.
- ☐ Nieuwe samenwerkingen opstarten met nu nog onbekende partners.
- ☐ Inzetten van samenwerking om bronnen van problematiek te herkennen en op te lossen.
- ☐ Durven loslaten van dienstverlening als een andere partner dit wil/kan overnemen.
- ☐ Voorspellen van nieuwe kwetsbare situaties (op het gebied van gezondheid) als gevolg van klimaatverandering en ons hierop voorbereiden.

‘In 2025 willen we dat passende ondersteuning en zorg voor alle kinderen met overgewicht en obesitas beschikbaar is in de hele regio. We zijn er trots op dat steeds meer gemeenten aanhaken en het belang zien om met Kind naar Gezonder Gewicht aan de slag te gaan. Een ketenaanpak waarbij de centrale zorgverlener van de GGD naast het kind en gezin staat en de verbindende schakel is tussen professionals uit het medisch en sociaal domein. Dat is echt maatwerk, want ieder kind en gezin vragen een andere aanpak.’

- Asli Bolat, regionaal programmacoördinator Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG)

GGD
Hart voor Brabant

1.4 Overal om ons heen, binnen en buiten

Wij maken samen gezond gewoon

Gezond leven start met een omgeving die daarop is ingericht. Daarom zetten we gezondheid en veiligheid altijd voorop: zowel binnen als buiten, offline en online.

Onze gezonde ambitie:
In 2027 is het gewoon dat gezondheid wordt meegenomen bij het maken van keuzes voor de inrichting van leefomgeving.

> **Inwoners pikken 't niet, als dit niet zo is.**

In 2025:

- Is de duurzaamheid van de GGD-organisatie zelf verbeterd (zie ook 3.1, onder toekomstbestendige GGD).
- Weten we meer over de effecten van klimaatverandering op de gezondheid van onze inwoners.
- Hebben we één jaar werken met de Omgevingswet geëvalueerd en weten we wat er goed gaat en wat er beter moet.

Dat zien we terug in:

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
% volwassenen dat tevreden is over eigen woonomgeving	-	-	Dit is een nieuwe indicator o.b.v. advies van het RIVM. De uitwerking naar onze regio moet nog plaatsvinden. Daarom ontbreekt het startpunt en de ambitie.
Aantal GGD adviezen m.b.t. de leefomgeving die bij omgevingsvisies, -plannen en - vergunningen die zijn mee- of overgenomen in het definitieve gemeentelijke besluit	-	38	Dit is een nieuwe indicator o.b.v. advies van het RIVM. In het basispakket gaan we uit van 2 complexe vergunningaanvragen per gemeente (omgevingstafel).
Percentage gemeenten dat in ten minste één van de nota's voor de beleidsvelden werk & inkomen, ruimte & wonen en milieu & mobiliteit een relatie met gezondheid heeft gelegd	-	-	Dit is een nieuwe indicator o.b.v. advies van het RIVM. De uitwerking naar onze regio moet nog plaatsvinden. Daarom ontbreekt het startpunt en de ambitie.

We spreken ons uit over de invloed van de omgeving op onze gezondheid vanuit onze opdrachten en in het netwerk met onze partners.

	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
Aantal beleidsadviezen ruimtelijke ontwikkeling	61	75	-
Percentage scholen met vignet Gezonde School (of deze aanpak benutten)	37%		-
Aantal gevraagde GGD-adviezen bij Omgevingsvisies, -plannen en -vergunningen	-	38	Dit is een nieuwe indicator op basis van nieuwe dienstverlening i.h.k.v. Omgevingswet. Hierop zijn nog geen data te rapporteren.

Dat doet de GGD niet alleen door nieuwe dingen te doen, maar juist ook door de uitvoering van (wettelijke) taken zoals afgesproken met en voor onze gemeenten.

	Startpunt (data 2023)	Ambitie (2025)	Toelichting
Aantal inspecties kinderdagopvang en gastouderopvang	1.973	2.100	De ambitie is 100% van de locaties voor kinderdagopvang te inspecteren en 50% van de gastoudergezinnen.
Aantal kwaliteitsonderzoeken WMO	8	10	-
Aantal calamiteitenmeldingen WMO	43	50	-
Aantal infectiepreventie inspecties bij tattoo- en piercingbedrijven	138	150	-
Aantal infectiepreventie inspecties bij risicovolle voorzieningen	43	50	-

Waar we na 2025 nog aan willen werken:

- ☐ Onderbouwde verbanden tussen gezondheid en thema's als klimaat, duurzaamheid, energie, voedsel en wonen.
- ☐ Partners uit nieuwe en andere domeinen bewust maken van hun bijdragen aan gezondheid van onze inwoners.
- ☐ Boodschappen rondom de gezondheid van inwoners onderbouwen en herhalen waarbij de belangenafweging en besluitvorming op de juiste tafels blijft plaatsvinden.
- ☐ Nieuwe kennis creëren over andere omgevingsfactoren die gezondheid beïnvloeden zoals energie-uitstoot en milieu-impact.
- ☐ Vanaf 2027 wordt het toezicht op voorschoolse educatie aan de GGD toevertrouwd; de voorbereidingen in de vorm van scholing daarop starten in 2025, ook de organisatie (formatie) zal moeten worden aangepast en moeten afspraken gemaakt worden over aanvullende financiering.

‘Team Gezondheid, milieu & veiligheid adviseert gemeenten en inwoners over de invloed van milieufactoren op de volksgezondheid. De invloed van de klimaatverandering op onze volksgezondheid is een voorbeeld van onze expertise. Gezondheidsrisico’s door klimaatverandering ontstaan door hogere temperaturen, meer smogvorming, meer UV-blootstelling, toename allergenen, risico op infectieziekten en verandering in drinkwaterkwaliteit en -beschikbaarheid. Ook heeft klimaatverandering impact op mentale gezondheid. Verder spelen veiligheidsrisico’s door extreem weer, zoals neerslagextremen en overstromingen mee. Gezondheidseffecten die door klimaatverandering in Nederland ontstaan, zijn warmte- en koudesterfte, huidkanker en infectieziekten die veroorzaakt worden door ziekteverwekkers.’

- Rob van Aalsburg, arts Maatschappij en Gezondheid, team Gezondheid, milieu en veiligheid

GGD
Hart voor Brabant

Financiën

GGD
Hart voor Brabant

Gemeentelijke bijdrage 2025

De gemeentelijke bijdrage is de bijdrage voor het basispakket van de GGD. Daarnaast kunnen gemeenten of anderen tegen betaling kiezen voor aanvullende diensten (plustaken).

Als uitgangspunt voor de begroting hanteren we, volgens afspraak, de geïndexeerde bijdrage 2024.

Gemeentelijke bijdrage basispakket vastgestelde begroting 2024	**42,59**	
Maternale kinkhoestvaccinatie RVP	0,24	*structureel*
Gemeentelijke bijdrage basispakket 2024, per inwoner	**42,83**	
Indexering 2025	2,03	*structureel*
Aanpassingen contactschema RVP	PM	*incidenteel*
Gemeentelijke bijdrage basispakket 2025, per inwoner	**44,86**	

Bedragen x €

Toelichting

Maternale kinkhoestvaccinatie RVP
Vanaf december 2019 krijgen zwangere vrouwen de maternale kinkhoestvaccinatie aangeboden door de Rijksoverheid. Vanaf 1 januari 2024 wordt de uitvoering van deze maternale kinkhoestvaccinatie formeel overgedragen aan de gemeenten. De GGD voert de MKV uit voor de gemeenten binnen het rijksvaccinatieprogramma. Gemeenten ontvangen daarvoor een uitkering in het gemeentefonds, deze is vertaald naar een ophoging in de gemeentelijke bijdrage aan de GGD. Voor de gemeenten is deze uitvoering budgetneutraal. In het voorjaar van 2024 volgt hiervoor nog een begrotingswijziging die voor zienswijze naar de raden gaat. Deze voorgenomen wijziging dient meegenomen te worden bij het vaststellen van de basis waarover indexering 2025 plaatsvindt.

Indexering 2025
De exploitatie van de GGD is loon- en prijsgevoelig. Daarom is er een consistente index voor de gemeentelijke bijdrage, met objectieve maatstaven en vrij van beleidsmatige keuzes. Hierbij volgen we de afspraken in onze gemeenschappelijke regeling: het systeem van de gemeente Tilburg. Jaarlijks voorspelt zij de loon- en prijsstijgingen op basis van cijfers van het Centraal Planbureau, met een correctie voor de werkelijke ontwikkeling in de twee vorige jaren. Hierdoor loopt de index gelijk met de reële stijging van lonen en prijzen. Het leidt voor 2025 tot een indexering van 4,74%. Zie voor de berekening bijlage 2.

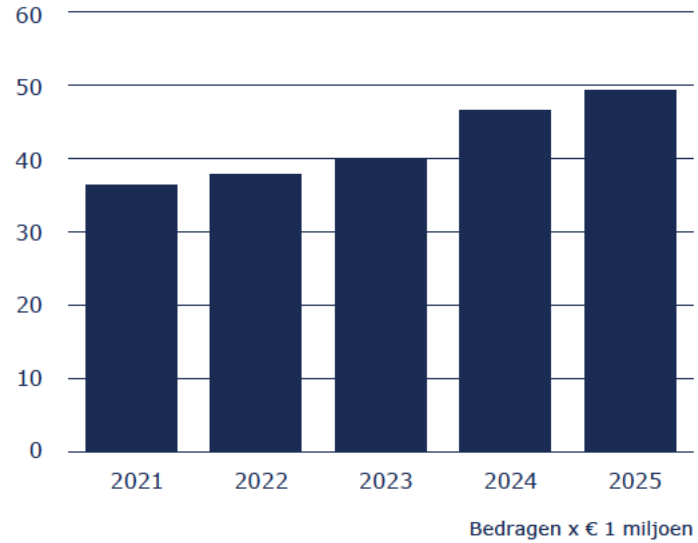
Transitie toekomstbestendige GGD
Om de transitie te maken en de kosten van het actualiseren van het functiehuis structureel op de vangen in de eigen begroting stelden we in 2024 een transitieplan en businesscase op. De totale eenmalige transitiekosten bedragen € 3,5 miljoen, uitgesmeerd over een periode van 2-3 jaar. Deze eenmalige kosten zijn met name nodig voor de opleiding en vervangingskosten van medewerkers in het kader van taakherschikking en functiedifferentiatie, waarmee we ook een stap zetten om voor te sorteren op de arbeidsmarktkrapte problematiek Daarnaast houden we rekening met kosten voor duurzame automatisering van processen en ICT-aanpassingen, en procesbegeleiding. Deze transitiekosten kunnen wij niet opvangen in onze begroting. Over de voortgang van de transitie rapporteren we periodiek aan het algemeen bestuur.

Aanpassingen contactschema Rijksvaccinatieprogramma
In 2025 worden verschillende wijzigingen doorgevoerd in het schema van het Rijksvaccinatieprogramma waarvoor wij extra kosten moeten maken. Gemeenten krijgen daarvoor een doeluitkering in het gemeentefonds. Deze vertalen we naar een incidentele verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Dit is voor de (gezamenlijke) gemeenten budgetneutraal. Op het moment dat de bijdrage van het Rijk bekend is, verwerken we deze in een begrotingswijziging die we voorleggen aan ons bestuur.

Landschap informatievoorziening
De coronacrisis heeft diverse kwetsbaarheden blootgelegd op het gebied van wendbaarheid, schaalbaarheid en betrouwbaarheid van de informatievoorziening (IV). Een fundamentele verbetering van het IV-landschap is nodig. Een IV-landschap dat de reguliere infectieziekte-bestrijding optimaal ondersteunt en dat kan worden opgeschaald in het geval van een pandemie. Er wordt een voorlopige inschatting gemaakt dat dit voor elke GGD gaat over 2 fte. Ook onze GGD heeft het verzoek gekregen van GGD GHOR Nederland om hiervoor in de kadernota 2025 voorlopig 2 fte mee te nemen, maar wij hebben besloten hiervoor geen aanvullende middelen via de gemeentelijke bijdrage aan te vragen en op zoek te gaan naar middelen binnen de eigen begroting

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage

De belangrijkste oorzaak voor de stijging van de gemeentelijke bijdrage is de jaarlijkse indexatie. Ook wordt er sinds 2024 gewerkt met het geactualiseerde basispakket. Daarnaast zijn er de afgelopen jaren meerdere toevoegingen aan het rijksvaccinatieprogramma geweest die wij vertaalden in een bijdrage per inwoner. Gemeenten worden voor deze toevoegingen gecompenseerd via het gemeentefonds waardoor deze wijzigingen uiteindelijk voor de gemeente budgetneutraal zijn.

Tarieven 2025

Het algemeen bestuur van de GGD stelt deze tarieven vast, tegelijk met deze begroting. In bijzondere situaties kan de directeur gemotiveerd afwijken van deze tarieven.

De tarieven voor diensten aan anderen dan gemeenten stelt de directeur in mandaat vast, op basis van landelijke en regionale afspraken en/of onderhandelingen. Bijvoorbeeld: reizigersadviezen, forensische diensten, hygiëne-inspecties, seksuele gezondheid en tuberculosebestrijding.

In 2024 starten wij een onderzoek naar onze tariefstelling die wij hanteren bij de plustaken. Wij willen concurrerend zijn in de markt, maar ook onze kosten kunnen dekken. Dit onderzoek is onderdeel van het programma Financieel Fit & Gezond.

Uurtarieven plustaken voor gemeenten, afgerond	2021	2022	2023	2024	2025
≤ schaal 6 (o.a. teamassistent en medisch technisch medewerker)	63,75	65,25	68,25	73,75	77,25
schaal 7 (o.a. gezondheidsvoorlichter)	74,00	75,75	79,25	85,75	89,75
schaal 8 (o.a. verpleegkundige B)	84,25	86,25	90,25	97,50	102,00
schaal 9 (o.a. verpleegkundige AB en toezichthouder Wet kinderopvang)	98,00	100,25	104,75	113,25	118,50
schaal 10 (o.a. verpleegkundige A en gvo-functionaris)	106,25	108,75	113,75	123,00	128,75
schaal 11 (o.a. verpleegkundig specialist/ physician assistant, onderzoeker en functionaris gezondheidsbeleid)	121,75	124,75	130,50	141,00	147,75
≥ schaal 12 (o.a. arts)	126,75	129,75	135,75	146,75	153,75

3. De GGD als organisatie

Hart voor Brabant

3.1 Bedrijfsvoering

De toekomstbestendige GGD
Om als organisatie impact te kunnen blijven maken op de gezondheid van onze inwoners moeten we ons blijven ontwikkelen. De GGD is stevig geworteld maar krijgt ook te maken met grote uitdagingen. Zowel inhoudelijk, als personeel en financieel. De GGD is voornemens om deze uitdagingen om te buigen naar kansen en mogelijkheden. Gesteund door onze gemeenten en in een krachtig netwerk met partners krijgen we dit samen voor elkaar.

De toekomstbestendige organisatie is duurzaam
Onze bijdrage aan duurzaamheid is tweeledig. Enerzijds is er maatschappelijke druk, ondersteund met regelgeving om als organisatie te werken aan duurzame bedrijfsvoering. Denk aan duurzaamheids-verslaglegging, regels om wegwerpplastic te verminderen. Daarnaast is de zorgsector verantwoordelijk voor ongeveer 7% van de nationale CO2-voetafdruk. Ook wij als GGD nemen onze verantwoordelijkheid en leveren onze bijdrage. Daarom hebben we de **Green Deal Duurzame Zorg** ondertekend.
Anderzijds noemt den **WHO** klimaatverandering de grootste dreiging van de publieke gezondheid in de 21ste eeuw. De eerste gevolgen zijn ook in Nederland al zichtbaar, denk aan de opkomst van de tijgermug en bijbehorende verspreiding van infectieziekten, hitte en drinkwatertekorten of juist overstromingen. Dit maakt dat wij als organisatie kennis moeten verzamelen over de specifieke uitdagingen in ons werkgebied en kansen moeten grijpen om negatieve gevolgen te voorkomen.
Daarom continueren we het programma Duurzame Brabantse GGD'en in 2025 met als doel de collega's in de drie Brabantse GGD'en actiegericht te verbinden met het thema duurzaamheid (vanuit ons beleidsplan) om zo samen stappen te zetten naar een groenere en duurzamere GGD-organisatie.

De toekomstbestendige organisatie stelt haar medewerkers centraal
GGD-medewerkers moeten op hun best kunnen werken. Zij kunnen hun werk doen volgens de juiste standaarden, ze worden geboeid en voelen zich verbonden met de organisatie. Dat is extra nodig omdat we merken dat de arbeidsmarkt krapper wordt. Door middel van structureel medewerkerbetrokkenheidsonderzoek wordt inzichtelijk wat er goed gaat en wat er beter kan. We werken volgens ons strategisch personeelsbeleid. Binnen het grootste bedrijfsonderdeel van de GGD (jeugdgezondheidszorg) zien we in 2025 de eerste resultaten van het project Iedere Professional op z'n Best'.

Resultaat	Startpunt (2023)	Ambitie (2025)
Aantal medewerkers in dienst	873	850
Medewerkers in dienst (in fte)	685	660
Aantal inhuurkrachten	93	90
Aantal inhuurkrachten (in fte)	52	50
Ziekteverzuim	7,3%	6,5%

De toekomstbestendige organisatie werkt slim samen
Landelijke ontwikkelingen helpen ons als GGD om meer impact te maken op de gezondheid van onze inwoners. Door bijvoorbeeld samen middelen te benutten (subsidies aanvragen), maar juist ook door elkaars kennis te benutten en te gebruiken en doelmatiger samen te werken. Denk bijvoorbeeld aan de versterking pandemische paraatheid, de landelijke versterking informatievoorzieningen, het landelijk programma Gezonde

Leefomgeving en de landelijke samenwerking rondom preventieve gezondheid van ouderen. Ook regionaal, Brabant breed en op Zeebralim niveau wordt er nog nauwer samengewerkt op diverse bedrijfsvoeringsthema's, waaronder de gezamenlijke opzet van een leerhuis, arbeidsmarktcommunicatie én de gezamenlijke inkoop en aanbestedingen. Als grote GGD hebben we een verantwoordelijkheid in landelijke netwerken te investeren om onze kennis breder te verspreiden en kunnen we kennis en ervaring van onze landelijke collega's en partners benutten om onze eigen dienstverlening te verbeteren.

Resultaten
Aantal aangevraagde subsidies (landelijk) met bijbehorende opbrengsten.
Aantal landelijke bewegingen waarin de GGD Hart voor Brabant actief participeert.

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen laat zien hoe de GGD tegenvallers kan opvangen zonder dat het werk in gevaar komt. Het bestaat uit bestemmingsreserves en de algemene reserve. Bestemmingsreserves hebben een doel en vervallen als dat doel is bereikt. De algemene reserve is voor het opvangen van tegenvallers. Het algemeen bestuur stelde een norm vast voor deze reserve, op basis van de omzet van het basispakket en de plustaken: vanaf 2022 is de ondergrens € 1,5 miljoen en de bovengrens € 5,2 miljoen.

Een risico is een gebeurtenis of omstandigheid met mogelijk nadelige gevolgen voor de organisatie. Hieronder staan de belangrijkste risico's en hoe we daarmee omgaan. We schatten de kans in en het gevolg, uitgedrukt in geld.

De algemene reserve is naar verwachting per eind 2024 weer toereikend voor de dekking van de risico's en andere onverwachte ontwikkelingen. In het voorjaar van 2024 een factuur te sturen naar onze gemeenten om de algemene reserve conform de nota reserves en voorzieningen weer aan te vullen tot haar ondergrens (€ 1,5 miljoen).

	Risico	Kans	Impact	Maatregel - type	Waarde	Waarde restrisico
1	**Onvoldoende binden en boeien van medewerkers**	Groot	Groot	Verminderen	825	400
2	**Informatiebeveiliging onvoldoende op orde**	Groot	Groot	Verminderen	PM	PM
3	**Niet invulbare vacatures op vitale functies**	Groot	Groot	Verminderen	PM	PM
4	**Hoog ziekteverzuim**	Groot	Middelgroot	Verminderen	1.038	400
5	**Planetaire gezondheid**	Groot	Middelgroot	Verminderen	PM	PM
6	**Uitvoering forensische geneeskunde**	Groot	Middelgroot	Verminderen	800	200
7	**Hoge inflatie en kostenstijgingen**	Middelgroot	Groot	Verminderen	2.000	0

8	**Fluctuaties in omzet plustaken**	Middelgroot	Groot	Verminderen	1.313	500
9	**Indexering gemeentelijke bijdrage**	Middelgroot	Groot	Accepteren	PM	PM
10	**Niet meer kunnen voortbestaan van de GGD in huidige vorm**	Klein	Zeer groot	Verminderen	PM	0
11	**Uitgaven die niet rechtmatig zijn**	Middelgroot	Middelgroot	Verminderen	PM	PM
12	**Toenemend aantal specifieke uitkeringen**	Klein	Groot	Accepteren	1.000	0
13	**Vennootschapsbelasting**	Klein	Middelgroot	Verminderen	PM	PM
14	**Leegstand verhuur**	Klein	Klein	Accepteren	0	0
15	**Oninbaarheid debiteuren**	Klein	Klein	Accepteren	10	0
					6.986	**1.500**

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1. *Onvoldoende binden van medewerkers*: het risico dat medewerkers op cruciale functies vertrekken. We besteden aandacht aan opleiding, ontwikkeling en arbeidsomstandigheden. Het risico blijft gelijk door de aanhoudende schaarste op de arbeidsmarkt. Wij hebben een functieboek dat in 2014 de laatste onderhoudsronde kreeg. Daarom startten we in 2022 een onderhoudstraject die wij medio 2023 hebben afgerond door het vaststellen van een geactualiseerd functieboek. De ongedekte meerkosten lopen op van € 825.000 in 2023 naar € 2,2 miljoen structureel (dit punt wordt in 2030 bereikt door stijging in treden binnen de schaal). Om deze meerkosten in de eigen begroting op te vangen zijn wij in 2023 het programma Financieel Fit & Gezond gestart. De uitdaging is om snel genoeg de beweging te kunnen maken om de ongedekte meerkosten van het onderhoud functieboek al te kunnen absorberen gedurende de projectfase van 2024 tot 2026. Het restrisico dat resulteert is € 625.000: de ongedekte meerkosten van 2023 minus de dekking die is gecreëerd vanuit de besparing huisvesting.
2. *Informatiebeveiliging onvoldoende*: de impact blijft gelijk omdat we steeds afhankelijker zijn van de IT-infrastructuur. De kans blijft ook gelijk omdat we maatregelen nemen om onze informatiebeveiliging te verbeteren en informatieveilig gedrag van onze collega's stimuleren maar tegelijkertijd

zien we dat cyberdreiging steeds groter wordt. Sinds begin 2024 hebben wij het NEN 7510 certificaat.

3. *Niet in te vullen vacatures*: het is soms moeilijk om vacatures in te vullen voor vitale functies binnen ons primaire proces, wat kan leiden tot achterstanden in het primaire proces. We zetten hierop acties in, maar het lukt misschien niet altijd om deze vacatures op tijdig in te vullen.
4. *Hoog ziekteverzuim*: dit kan leiden tot achterstanden in en druk op (een deel van de) diensten. We zetten in op vitaliteit van medewerkers en stellen zo nodig onze doelen bij.
5. *Planetaire gezondheid*: de **WHO** noemt klimaatverandering de grootste bedreiging voor de volksgezondheid in de 21ste eeuw. Daarmee is dit voor ons als organisatie een relevant en urgent thema. Klimaatverandering brengt grote gezondheidsrisico's met zich mee maar ook risico's voor onze bedrijfsvoering.
6. *Uitvoering forensische geneeskunde*: onze taken voor forensische geneeskunde bestaan onder andere uit gemeentelijke lijkschouw en medische arrestantenzorg voor de regionale politie-eenheden. Doordat de politie de medische arrestantenzorg gaat aanbesteden bestaat de kans dat wij deze dienstverlening op termijn kwijtraken aan marktpartijen. Als dit gebeurt leidt tot een aanzienlijk verlies aan schaalvoordelen en navenante opbrengsten en wordt het zeer uitdagend onze expertise en bemensing voor gemeentelijke lijkschouw op peil te houden.
7. *Hoge inflatie en kostenstijgingen*: de hoge inflatie als gevolg van macro-economische omstandigheden werkte in 2023 door in zeer forse stijgingen van zowel de personele kosten (CAO-stijgingen) als de materiele kosten (aanpassing van nieuwe inkoopcontracten en in de jaarlijkse contractuele prijsaanpassing van lopende afspraken). Wij worden via onze indexeringssystematiek gecompenseerd voor deze loon- en prijsstijgingen en dit loopt daardoor gelijk met de werkelijke stijging van lonen en prijzen, maar met een vertraging. Het verschil tussen de begrote indexering en werkelijke stijging vangen we onder normale omstandigheden op in de exploitatie of via de algemene reserve. Het verschil in 2023 tussen het opstellen van de begroting in 2022 en de realisatie in 2023 was, door de bijzondere macro-economische omstandigheden, groot, waardoor onze algemene reserve door haar ondergrens zakte.
8. *Fluctuatie in plustaken*: de omzet van plustaken kan veranderen zonder dat de GGD de organisatie hierop kan aanpassen. We beperken dit risico door actief accountmanagement en het inzetten op meerjarige subsidies (zie ook toelichting 11).
9. *Indexering gemeentelijke bijdrage*: het risico dat gemeenten zich niet kunnen vinden in de (afgesproken) indexering. Dit risico stijgt omdat de verwachting dat gemeenten de komende jaren fors inboeten op hun financiële uitgangspositie. Wij rekenen erop dat gemeenten de afspraken over loon- en prijsindexatie respecteren en de huidige systematiek wordt voortgezet.
10. *Voortbestaan van de GGD in de huidige vorm*: de recente coronacrisis leidt tot andere sturing bij crises (van infectieziekten). We beperken dit risico door beter samen te werken met GGD'en en anderen.
11. *Uitgaven die niet rechtmatig zijn*: we leggen de keuzes rond het aanbesteden goed vast en instrueren onze mensen in het registreren van contracten en prestatieverklaringen.
12. *Toenemend aantal specifieke uitkeringen (SPUK's)*: we zien - net als bij gemeenten zelf - een toenemend aantal specifieke uitkeringen en de daaraan gekoppelde verantwoordingslast. Voor een aantal taken gaat het om voor de GGD substantiële bedragen waarbij aanzienlijke inzet wordt gevraagd maar onzeker is of de activiteiten uiteindelijk een structureel karakter krijgen. Te denken valt aan VIP, Covid-19 vaccinatiecampagne, IZA, GALA. Dit maakt het voor de GGD risicovol om langlopende verplichtingen aan te gaan en haar bedrijfsvoering hieromtrent duurzaam te organiseren.

13. *Vennootschapsbelasting*: voor de GGD geldt deze niet zolang we kunnen aantonen dat er geen ondernemersactiviteiten zijn. Ten opzichte van eerdere jaren blijft dit risico gelijk.
14. *Leegstand verhuur*: afname van het aantal huurders. We beperken het risico door continu in gesprek te blijven met huurders en door waar nodig en mogelijk nieuwe huurders aan ons te binden.
15. *Oninbaarheid debiteuren*: de meeste debiteuren zijn gemeenten en het afrekenen voor een reizigersadvies gebeurt direct. Voor de andere risico's is er de voorziening dubieuze debiteuren.

3.3 Financiële status en weerbaarheid

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote	9,0%	9,5%	8,9%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	9,0%	9,5%	8,9%
Solvabiliteitsratio	18,5%	26,3%	26,0%
Structurele exploitatieruimte	-0,9%	0,0%	0,0%

- *Netto schuldquote*: deze geeft aan hoe de netto schulden zich verhouden tot de totale baten. Hoe hoger het percentage, hoe meer externe financiering we aantrokken: een laag percentage is gunstig. Onze positie is goed, de GGD heeft een lage schuld en heeft naar verwachting geen leningen meer in 2025.
- *Solvabiliteitsratio*: het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het geeft aan of de GGD kan voldoen aan zijn financiële verplichtingen. Het minimum voor een gezonde ratio is 25%: die halen we.
- *Structurele exploitatieruimte*: een getal gelijk aan of groter dan 0 betekent dat de structurele baten groot genoeg zijn om de structurele lasten te dekken. Dit is het geval.

3.4 Onderhoud kapitaalgoederen

We huren alle locaties waar de GGD zijn diensten aanbiedt en doen daarvoor het gebruikers- en/of eigenaarsonderhoud. Er is een onderhoudsplan dat we jaarlijks actualiseren, op basis van een conditiemeting. We sluiten onderhoudscontracten af voor installaties en bouwkundige onderdelen.
De GGD is eigenaar van één gebouw, dat we verhuren aan de RAV Brabant Midden-West-Noord. Verder heeft de GGD ICT-voorzieningen en medische instrumenten.

3.5 Financiering

Met het eigen vermogen kunnen we alle activa financieren en daardoor hoeven we geen rente te betalen. Het leidt ook tot een goede verhouding tussen het vreemd en het eigen vermogen.

Kasgeldlimiet

Onze gemiddelde netto-vlottende schuld in een kwartaal mag niet hoger zijn dan 8,2%. We voldoen aan deze limiet in 2025:

		Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1	**Vlottende schuld**	11.982	7.533	7.533
2	**Vlottende middelen**	5.926	1.875	1.646
3	**Netto vlottende schuld (+) danwel netto vlottende middelen (-)**	6.056	5.658	5.887
4	**Kasgeldlimiet**	8.190	6.583	6.813
5a	**Ruimte onder kasgeldlimiet (4-3)**	2.134	924	926
5b	**Overschrijding van de kasgeldlimiet (3-4)**	-	-	-

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm

Deze norm is niet van toepassing: er zijn geen leningen met een looptijd van meer dan een jaar.

3.6 Verbonden partijen

De GGD heeft deze verbonden partijen:

- Coöperatie Toegang Tilburg U.A., voor een integrale aanpak in de gemeente Tilburg, om de inwoners te ondersteunen bij een optimale zelfredzaamheid en participatie.
- de Coöperatie Koo U.A. voor een sterke ingang voor de inwoners en professionals in 's-Hertogenbosch naar de ondersteuning in het sociaal domein.

Een toelichting op het financiële belang, het bestuur en de risico's staat in de jaarstukken 2023.

Samenwerkingsverbanden

De GGD werkt lokaal, regionaal en landelijk veel samen, bijvoorbeeld in wijkteams, academische werkplaatsen, bij de infectieziektebestrijding en bij de forensische geneeskunde.
Samenwerken kan ook bijdragen aan een efficiënte en doelmatige bedrijfsvoering. Dat doen we onder andere met de GGD West-Brabant: we gebruiken elkaars capaciteiten en werkwijzen en trekken samen op bij grote investeringen. Hieronder staan de belangrijkste samenwerkingsverbanden.

Hét Servicecentrum
Hét Servicecentrum (HSC) ondersteunt de GGD bij de financiële administratie, salarisadministratie, inkoop en ICT. HSC is een samenwerking tussen GGD'en en de Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord, waarbij in 2023 46,7% van de kosten voor de GGD Hart voor Brabant is. We verwerken de exploitatie van HSC in onze jaarrekening. De samenwerking in het HSC benutten we tevens om nog meer gebruik te maken van elkaars expertises en zo krachten te bundelen bij de gemeenschappelijke ontwikkelingen, diensten en uitdagingen.

GHOR Brabant-Noord
De GHOR Brabant-Noord is juridisch onderdeel van de GGD en daarom onderdeel van deze begroting. De GGD en de Veiligheidsregio Brabant-Noord sloten een overeenkomst *Kosten voor gemene rekening*, met daarin de verdeling van kosten en risico's tussen de deelnemers. Hierdoor is er geen btw-heffing. Van de totale kosten is 5,1% voor de GGD.

Team GMV (Gezondheid, milieu en veiligheid)
De GGD'en in Noord-Brabant bundelen in dit team de medische milieukunde. Ze verdelen de kosten op basis van het aantal inwoners. De GGD West-Brabant is penvoerder en verwerkt de exploitatie volledig in zijn jaarrekening.

Regionaal Expertise Centrum tuberculose
Dit expertisecentrum heeft zijn basis onder andere in het **Nationaal Plan Tuberculosebestrijding 2016-2020**. De zes GGD'en in Zuid Nederland werken hier samen; de GGD Hart voor Brabant is penvoerder.

Samenwerking Forensische Geneeskunde
Als gevolg van een landelijke opdracht voor bovenregionale samenwerking op het niveau van de 10 regionale politie-eenheden intensiveren wij vanaf 2024 onze samenwerking enerzijds met GGD Brabant Zuidoost voor politieregio Oost-Brabant en anderzijds met GGD Zeeland en GGD West-Brabant voor politie-eenheid Zeeland-West-Brabant. De samenwerking heeft als primair doel te kunnen voorzien in de dekking van forensisch geneeskunde binnen het gehele verzorgingsgebied van de partijen en verder om de uitvoering van taken op het vereiste kwalitatieve niveau en op een zo efficiënt en effectief mogelijk wijze uit te voeren.

Voor politieregio Oost-Brabant is sinds begin 2024 een centrummodel geïmplementeerd waarbij GGD Brabant Zuidoost penvoerder is. Voor de samenwerking in Zeeland-West Brabant wordt onderzocht of ook hier het centrummodel een passende oplossing vormt.

Samenwerking Seksuele Gezondheid

GGD Hart voor Brabant verzorgt de coördinatie, uitvoering en verantwoording van de ASG-regeling voor de GGD-en in de provincies Brabant en Zeeland. Daarmee hebben wij ook een toonaangevende rol is de bevordering van de samenwerking in dit verzorgingsgebied.

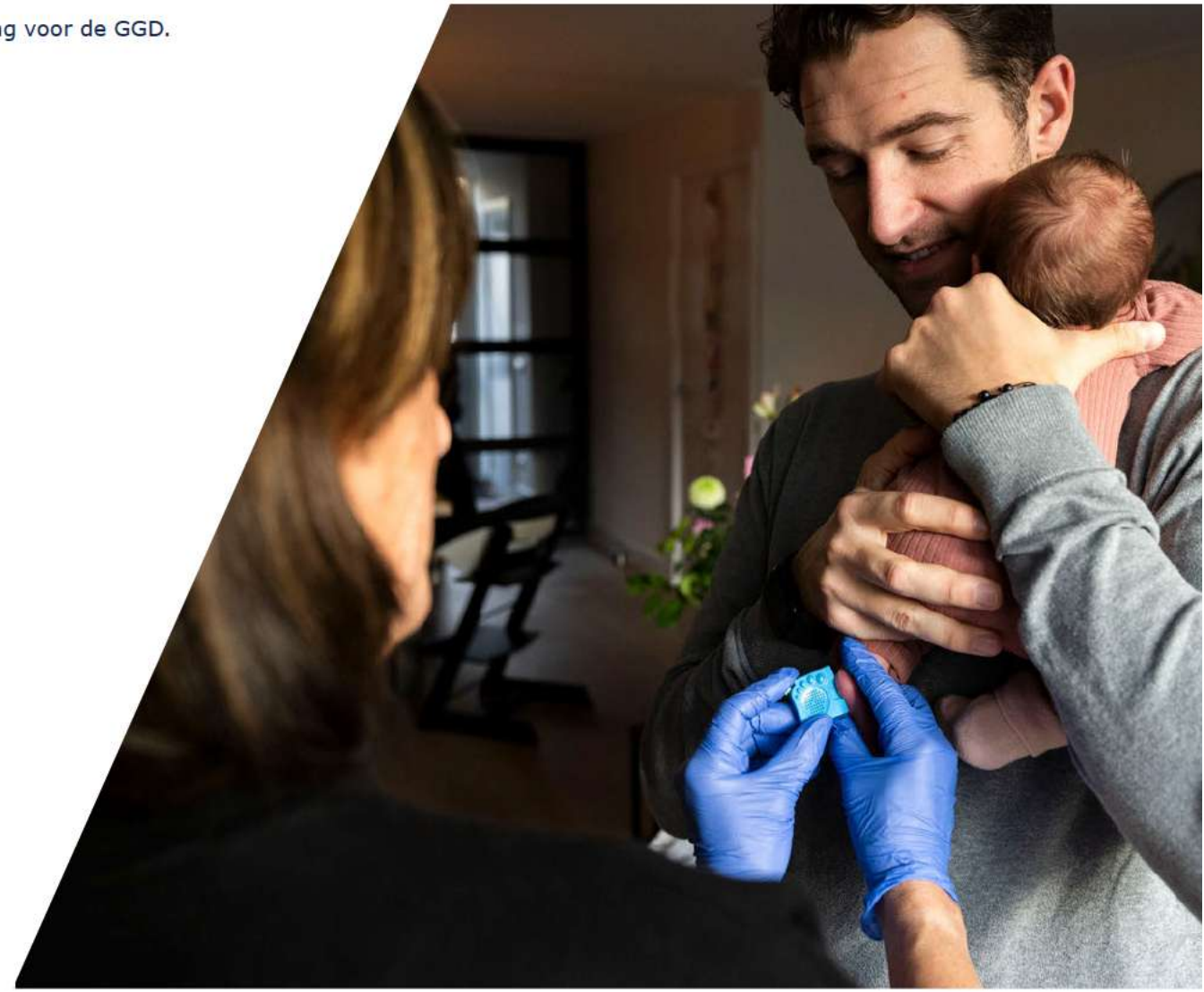
Samenwerking Infectieziektebestrijding (IZB)

In 2024 is een onderzoeksrapport gepubliceerd over nut en noodzaak van intensivering van de (formele) samenwerking tussen de verschillende IZB teams in het licht van pandemische paraatheid. Naar verwachting zal dit in 2025 resulteren in formalisering van samenwerkingsafspraken, waar de organisaties zich tot nu toe vooral op informele basis vinden.

3.7 Lokale heffingen en grondbeleid

Dit zijn verplichte paragrafen in de BBV, maar niet van toepassing voor de GGD.

4. Het overzicht van baten en lasten

Hart voor Brabant

4.1 Uitgangspunten

We baseren de ramingen voor 2025 op de volgende uitgangspunten:

- de gemeentelijke bijdragen op basis van de cijfers in bijlagen 2 en 3;
- indexeringen voor prijzen en lonen volgens de index van de gemeente Tilburg;
- actualiseren van de baten en lasten voor autonome ontwikkelingen;
- onze opdracht in de beheersing en bestrijding van het coronavirus voor 2025 is onzeker, daarom hielden we daar in deze begroting geen rekening mee.

Bij kostenoverschrijdingen informeert de directeur het dagelijks bestuur via de bestuursrapportage. Daarnaast informeren we het algemeen bestuur bij belangrijke afwijkingen.

4.2 Overzicht van baten en lasten

Er is één programma (Publieke gezondheid), op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), waarop we alle baten en lasten begroten. We ramen geen bedrag voor onvoorziene baten en lasten.

	Rekening 2023			Begroting 2024			Begroting 2025		
Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma Publieke gezondheid - regulier	68.585	-56.952	11.633	75.065	-52.229	22.836	77.625	-53.707	23.918
Overhead	8.789	-23.774	-14.985	4.708	-28.045	-23.337	4.931	-29.374	-24.443
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal Programma Publieke gezondheid - regulier	**77.374**	**-80.726**	**-3.352**	**79.773**	**-80.274**	**-501**	**82.556**	**-83.080**	**-524**
Programma Corona	15.179	-15.179	0	0	0	0	0	0	0
Programma Publieke gezondheid	**92.553**	**-95.905**	**-3.352**	**79.773**	**-80.274**	**-501**	**82.556**	**-83.080**	**-524**
Toevoeging/onttrekking aan reserves: Programma Publieke gezondheid	6.473	-3.515	2.958	501	0	501	524	0	524
Gerealiseerd resultaat	**99.026**	**-99.420**	**-394**	**80.274**	**-80.274**	**0**	**83.080**	**-83.080**	**0**

4.3 Baten

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Basispakket	43.821	50.864	53.612
Plustaken gemeenten	11.456	11.013	11.535
Plustaken en overige baten derden	21.818	17.896	17.409
Vrijval voorzieningen	279	0	0
Resultaat	**77.374**	**79.773**	**82.556**

Bedragen x € 1.000

De belangrijkste verschillen tussen de begrotingen 2025 en 2024:

- hogere baten basispakket[1] door hogere gemeentelijke bijdrage door de indexering (+4,74%);
- hogere baten plustaken gemeenten als gevolg van de indexering van de tarieven;
- lagere baten plustaken en overige baten derden omdat SPUK VIP een looptijd heeft tot en met 2024 en voorzichtigheidshalve in de begroting 2025 nog geen rekening is gehouden met omzetting naar structurele middelen voor de versterking van infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid. Het wegvallen van SPUK VIP wordt deels tenietgedaan door hogere overige baten als gevolg van indexatie en autonome ontwikkelingen.

1 Het basispakket is in dit overzicht: de gemeentelijke bijdrage, het geld voor de rijksregeling *Algemene seksuele gezondheid/ PrEP en onderdelen van het rijksvaccinatieprogramma waarvan de financiering niet via het Gemeentefonds lopen*

4.4 Lasten

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Personeelskosten	65.642	54.313	55.889
Overige personeelskosten	2.889	2.605	2.728
Kapitaalslasten	1.453	1.769	1.853
Huisvestingskosten	8.858	4.357	4.564
Overige bedrijfskosten	16.527	17.230	18.047
Dotatie voorzieningen	537	0	0
Resultaat	**95.905**	**80.274**	**83.080**

Bedragen x € 1.000

De belangrijkste verschillen tussen de begrotingen 2025 en 2024:

- hogere personeelskosten, met name gedreven door de indexatie van de salariskosten.
- hogere overige bedrijfskosten voornamelijk als gevolg van inflatie en daarmee samenhangende stijgende inkoopprijzen.
- hogere huisvestingskosten in 2025 ten opzichte van 2024 als gevolg van indexatie, de kosten vallen naar verwachting aanzienlijk lager uit dan de realisatie 2023 doordat in de begroting 2025 geen rekening is gehouden met aanvullende huisvestingskosten die verband houdt met groepsvaccinaties voor RVP inhaalcampagnes en Covid vaccinatielocaties.

4.5 Investeringskredieten

	Investerings-kredieten per 1 januari 2024	Verwachte krediet-aanvraag 2024	Verwachte investeringen 2024	Verwachte investeringen 2025	Verwachte stand investerings-krediet eind 2025
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	874	200	0	-221	853
Inventarissen	856	500	-268	-275	813
Automatiseringsapparatuur	1.217	800	-491	-322	1.205
Bedrijfsauto's	154	0	0	0	154
Medische inventaris	2.112	900	-909	-37	2.066
Overige materiële vaste activa	323	0	-134	0	189
Totaal	**5.537**	**2.400**	**-1.802**	**-855**	**5.280**

Bedragen x € 1.000

De kredietaanvraag telt op naar € 2,4 miljoen, verdeeld over meerdere categorieën.
De verwachte investeringen in 2024 en 2025 zijn reguliere vervangingsinvesteringen.

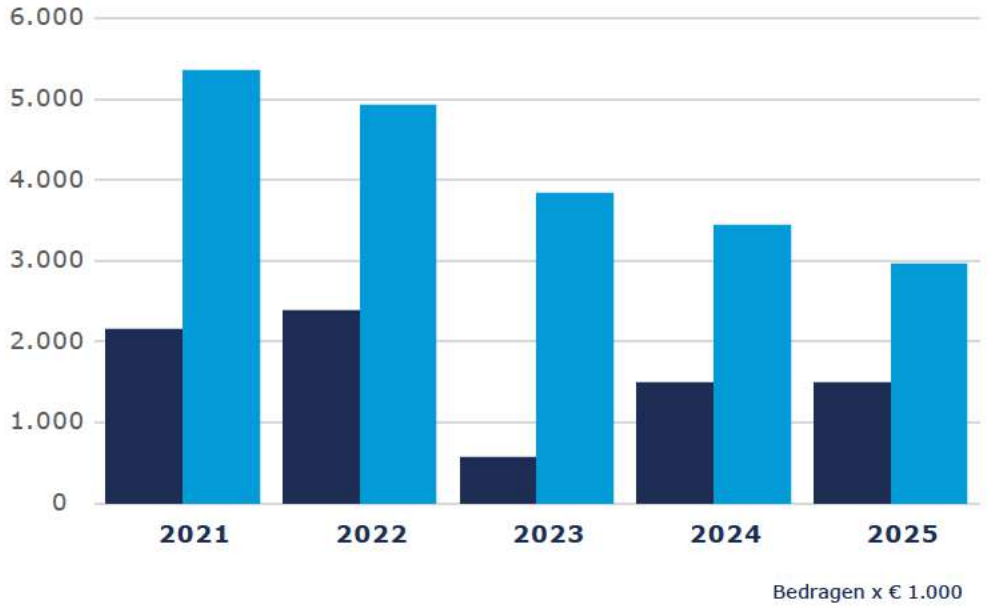
4.6 Reserves

Het verloop van de reserves staat in dit overzicht:

	Raming per 31-12-2024	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Resultaat vorig boekjaar	Raming per 31-12-2025
Algemene reserve	1.500	0	0	0	1.500
Bestemmingsreserves:					
- Reserve huisvestingsvisie	208	0	0	0	208
- Reserve dekking kapitaallasten	2.871	0	-479	0	2.393
- Reserve innovatieve projecten	358	515	-515	0	358
- Reserve vernieuwing bedrijfsprocessen	0	0	0	0	0
Totaal	**4.937**	**515**	**-994**	**0**	**4.459**

De reserve huisvestingsvisie werd in 2023 voor het grootste deel afgewikkeld nadat de laatste regionale vestiging in Uden was gerealiseerd. Het saldo van die reserve ging naar een nieuwe bestemmingsreserve: de *reserve dekking kapitaallasten*. Deze reserve zetten we in om een bijdrage te leveren aan de besparing op de huisvestingskosten. De reserve vernieuwing bedrijfsprocessen wordt naar verwachting in 2024 volledig ingezet voor het bestemde doel waardoor in 2024 geen saldo meer resteert. Het bestedingsplan voor de reserve innovatieve projecten komt terug bij het voorstel aan het algemeen bestuur voor de innovatieve projecten 2025.

Ontwikkeling reserves 2021-2025

- **Algemene reserve**
- **Bestemmingsreserve**

De omvang van de algemene reserve daalt in 2023 onder haar ondergrens door het opvangen van de effecten van het CAO akkoord 2023 dat aanzienlijk hoger uitviel dan begroot, in 2024 wordt een factuur naar de gemeenten gestuurd om de reserve weer aan te vullen tot haar ondergrens (€ 1,5 miljoen). De bestemmingsreserves dalen omdat we die inzetten voor hun doelen.

4.7 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen staat in dit overzicht:

	Raming per 31-12-2024	Toevoeging 2025	Vrijval 2025	Aanwending 2025	Raming per 31-12-2025
Mobiliteitsvoorziening personeel	0	0	0	0	0
Voorziening verlofsparen	924	400	0	-150	1.174
Totaal	**924**	**400**	**0**	**-150**	**1.174**

Bedragen x € 1.000

We verwachten dat we alle lopende van-werk-naar-werk trajecten in 2024 succesvol afronden.

4.8 Meerjarenraming 2025-2028

Voor de meerjarenraming hanteren we deze uitgangspunten:

- constant prijsniveau: geen indexering van baten en lasten tussen 2025 en 2028;
- 10 jaar gelijkblijvende vrijval uit de nieuwe reserve dekking kapitaallasten, waarvan in 2025 nog 7 jaar resteren;
- geen rekening houdend met structurele middelen voor de versterking van infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid, in afwachting van besluitvorming door het Ministerie van VWS;
- het geactualiseerde functieboek leidde in 2023 tot ongedekte meerkosten, middels programma Financieel Fit & Gezond realiseren wij ombuigingen binnen de eigen begroting om deze kosten in 2025 structureel te dekken;
- geen incidentele baten en lasten.

Op dit moment kennen we geen andere feiten die leiden tot het aanpassen van de ramingen.

Programma Publieke gezondheid	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten	82.556	82.556	82.556	82.556
Lasten	-83.080	-83.080	-83.080	-83.080
Saldo van baten en lasten	-524	-524	-524	-524
Toevoeging reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	524	524	524	524
Toevoeging/onttrekking reserves	524	524	524	524
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**

Bedragen x € 1.000

De balans van de meerjarenraming staat in bijlage 3.

Bijlagen

GGD
Hart voor Brabant

Bijlage 1 - Gemeentelijke bijdrage 2025

	Aantal inwoners	Gemeentelijke bijdrage basispakket 2025
Bernheze	32.521	1.458.897
Boekel	11.302	507.009
Boxtel	33.934	1.522.284
Dongen	27.096	1.215.530
Gilze en Rijen	27.359	1.227.329
Goirle	24.328	1.091.358
's-Hertogenbosch	160.740	7.210.819
Heusden	46.037	2.065.226
Hilvarenbeek	15.966	716.237
Land van Cuijk	91.725	4.114.797
Loon op Zand	23.854	1.070.094
Maashorst	59.209	2.656.124
Meierijstad	84.293	3.781.396
Oisterwijk	32.964	1.478.770
Oss	94.643	4.245.698
Sint-Michielsgestel	30.091	1.349.887
Tilburg	229.797	10.308.726
Vught	32.348	1.451.136
Waalwijk	50.310	2.256.914
Totaal	**1.108.517**	**49.728.230**

Het aantal inwoners baseren we op de CBS-cijfers van 1 januari 2024.

Bijlage 2 - Nominale ontwikkelingen

We indexeren de gemeentelijke bijdrage volgens het systeem dat ook de gemeente Tilburg gebruikt, zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling van de GGD. Dit is een systeem met een index voor lonen en prijzen, met elk jaar een correctie op basis van de werkelijke cijfers over de twee vorige jaren.

De nominale uitgangspunten voor 2025 baseren we op de Cao Gemeenten en op de meest recente raming van het CPB (CEP 2024 van 22 februari 2024). Voor de prijsontwikkeling is dat de prijsmutatie Bruto Binnenlands Product uit de meest recente raming van het Centraal Planbureau. Voor de loonontwikkeling maakt de gemeente Tilburg een eigen raming gebaseerd op circulaires van het ministerie, het Centraal Planbureau en aanvullende bronnen.

De index in deze begroting is van na de kadernota en wijkt daarom af: 4,74% (was 4,94%).
Als de indexcijfers na het vaststellen van de begroting nog veranderen, blijft de gemeentelijke bijdrage gelijk. Een eventueel begrotingstekort vangen we dan op via de algemene reserve.

	2023	2024	2025	Totaal
Prijzen				
Begroting 2024	4,54%	4,22%		
Begroting 2025	4,54%	5,02%	3,48%	
Totaal	**0,00%**	**0,80%**	**3,48%**	**4,28%**
Lonen				
Begroting 2024	6,05%	4,22%		
Begroting 2025	5,55%	6,20%	3,48%	
Totaal	**-0,50%**	**1,98%**	**3,48%**	**4,96%**
Correctie prijsontwikkeling 2023 en 2024			0,80%	
Correctie loonontwikkeling 2023 en 2024			1,98%	
Gewogen correctie nominale ontwikkeling 2023/2024			1,26%	
Gewogen correctie nominale ontwikkeling 2025			3,48%	
Totaal index gemeentelijke bijdrage 2025			**4,74%**	**4,74%**
Loon-/prijsverhouding				
Lasten begroting 2024(x € 1.000)	80.274			
Personele lasten	54.313			67,66%
Materiele lasten	25.961			32,34%

Bijlage 3 - Balans meerjarenraming 2025-2028

Geraamde balans	Rekening per 31-12-2023	per 31-12-2024	per 31-12-2025	per 31-12-2026	per 31-12-2027	per 31-12-2028
Activa						
Vaste activa	12.859	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
Voorraden	104	104	104	104	104	104
Uiteenzetting met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	5.780	1.729	1.500	1.022	543	64
Liquide middelen	146	146	146	146	146	146
Overlopende activa	2.904	2.904	2.904	2.904	2.904	2.904
Totaal activa	**21.793**	**17.383**	**17.154**	**16.676**	**16.197**	**15.718**
Passiva						
Eigen vermogen	4.024	4.459	3.980	3.501	3.023	2.544
Voorzieningen	844	924	1.174	1.174	1.174	1.174
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	10.854	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Overlopende passiva	6.071	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal passiva	**21.793**	**17.383**	**17.154**	**16.676**	**16.197**	**15.718**

Bedragen x € 1.000

Bijlage 4 - Taakvelden

In dit overzicht staan de baten en lasten van de verschillende taakvelden zoals bedoeld in het BBV. Dit overzicht is nodig voor het berekenen van de overhead: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Begroting 2025

	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	0	-124	-124
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	123	-67	56
0.4 Overhead	4.931	-29.374	-24.442
0.10 Mutaties reserves	525	0	525
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0
0 Bestuur en ondersteuning	**5.579**	**-29.565**	**-23.985**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.554	-2.392	162
1.2 Openbare orde en veiligheid	551	-395	157
1 Veiligheid	**3.105**	**-2.787**	**318**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.495	-2.495	0
6 Sociaal domein	2.495	-2.495	0
7.1 Volksgezondheid	71.901	-48.234	23.667
7 Volksgezondheid en milieu	**71.901**	**-48.234**	**23.667**
Totaal	83.080	-83.080	0

Bedragen x € 1.000

Bijlage 5 - EMU-Saldo

De GGD mag alleen geld beleggen in waardepapieren met weinig risico, bij instellingen die voldoen aan strenge eisen. We moeten de risico's beperken en dat gebeurt onder andere door:

- een limiet voor het kasgeld, zodat er niet te veel kortlopende leningen zijn;
- een norm voor de rente, zodat er een spreiding is in de vervaldata van de leningen en daarmee in wisselingen van rentepercentages.

In dit overzicht staan de bedragen en percentages die hierover duidelijkheid geven.

Omschrijving	Rekening 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-3.352	-501	-524	-524	-524	-524
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.441	1.769	1.853	1.853	1.853	1.853
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	531	0	0	0	0	0
Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	2.457	1.802	855	855	855	855
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0	0
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	0	0	0	0	0	0
Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa						
(tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord						
Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijpmaken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0	0	0	0
Baten bouwgrondexploitatie:	0	0	0	0	0	0
Baten voor zover transacties niet op de exploitatie verantwoord						

Lasten op de balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	844	844	0	0	0	0
Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovengenoemde posten	0	0	0	0	0	0
Verkoop van effecten:						
a. Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
b. Zo ja, wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**-4.681**	**-1.378**	**474**	**474**	**474**	**474**

Bedragen x € 1.000

Wij maken
samen
gezond
gewoon

GGD Hart voor Brabant
088 368 7000
contact@ggdhvb.nl
ggdhvb.nl

Hart voor Brabant